

Volungiečiai žada eiti dar ilgą kūrybinį kelią

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905-275-4672. FAX 905-275-1336.

Canada Post Canadian Publications Mail Sales Product Agreement nr.1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, R. Sakalaite-Jonaitienė,
Č. Senkevičius, G. Gaizutienė. Metinė prenumerata – \$40, pusmetinė – \$20,
remėjo – \$50, garbės – \$60 (Amerikoje – JAV dol.) oro paštu – \$115. Pavieniai
nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalai kreiptis į "TŽ" administraciją.
Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį
redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendra-
darbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550)
is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in
December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.,
2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905-275-4672.
U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Membership fee: regular
\$40.00, supporter \$50.00, honorary \$60.00 per year. Second Class Postage
paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės
žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send
address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3.
Printed in Canada. ISSN 0040-4063

SPAUDOS BALSAI

Bandymai tartis su lenkais

Paryžiuje leidžiamas lenkų istorijos žurnalas "Zeszyty Historyczne" 114-toje laidoje išspausdino ilgą straipsnį "Ginčas dėl Vilniaus. Iš lenkų lietuvių santykių Antrojo pasaulinio karo metu".

Antrojo pasaulinio karo metu Lietuvai ir Lenkijai esant tų pačių valstybių Sovietų Sąjungos ir Vokietijos okupuotoms, buvo bandoma surasti veiklos būdus prieš bendrus priešus. Tai bandė daryti egzilinės Lenkijos vyriausybės ir užsienyje esantieji Lietuvos diplomatai. Iš lietuvių pusės pokalbiuose dalyvavo diplomatai: Savickis, Klimas, Turauskas, Šaulys, Balutis, Žadeikis, Lozoraitis ir keli žymesnieji veikėjai, iš lenkų pusės diplomatai – Raczynski, Lados, Ciechanowski, Romer ir Papee, o gen. Sikorski visa tai stebėjo ir davė nurodymus. Prie susitarimo nebuvo prieita, nes abi pusės nenorėjo atsisąjūdinti Vilniaus. Norėdami nukreipti dėmesį nuo lietuvių lenkų teritorinių problemų, lenkai vienu metu žadėjo Lietuvai už Vilnių dėti Rytprūsį (lengva duoti ko neturi), tačiau lietuviai jokios sutarties, kurioje Lietuva liktų be Vilniaus, nei parafouoti nei pasirašyti nesutiko.

Lietuvius paveikti jie bandė ir kitokiais būdais. Straipsnio autorius K. Tarka rašo: "Šaulys pokalbyje su Lados 1942 m. balandžio 24 d. paprašė iš lenkų (egzilinės) vyriausybės Lietuvos diplomatinės tarnybos Europoje vienkartinės (100.000 šveicarų frankų) paskolos. Šiuo reikalu susidomėjo Lenkijos užsienio reikalų ministerija ir jau balandžio mėn. ji svarstė LR ministerijų taryba, ir lenkų valdžia pripažino metų ketvirčiui 15.000 šveicarų frankų finansinę pagalbą. 1942 m. rugsėjo viduryje, kai Londoną pasiekė detalios žinios apie lietuvių policijos dalyvavimą švenčių apylinkėse masinėse lenkų egzekucijose, buvo nuspręsta pagalbą sustabdyti, tačiau Lados įsikūrusi valdžia grįžo prie bendradarbiavimo politikos. Tuo pačiu metu JAV lietuviams (prof. Kaziu Pakštui, kuris vadovavo Lietuvių kultūros institutui Čikagoje ir plk. Kaziu Griniui, kuris pirmininkavo Lietuvos tautinei tarybai) buvo paskirta garantuota vieneriems metams mėnesinė 400 JAV dolerių paskola, ir todėl buvo laukiama susilaikymo nuo priešlenkiškų pasisakymų. Dėl finansinių sunkumų ši galė gale 1942 m. gruodžio mėn. atnaujinta pagalba buvo nereguliariai teikiama (ypač per Berno pasiuntinybę). (...) Vilniaus byla vėl prisidėjo dėl santykių pablogėjimo. Taip pat paaiškėjo, kad, nepaisydami lenkų finansinės pagalbos, lietuviai nebuvo linkę daryti jiems ir lenkams svarbiuose klausimuose nuolaidų. Esant tokiai padėčiai (1943 m.) spalio 12 d.

Vilnius į šiaurę žiūrint nuo Žaliojo tilto

Nuotr. Kukoraiciū

Vilniuje tebeklaidžioja Maskvos šešėlis

JUOZAS ŽYGAS

Mes stebimės ir nesuprantame, kas dabar vyksta Lietuvoje. Seimas, atrodo, žmonių išrinktas, bet žmonėmis nesirūpina. Vyriausybės žmonės viena sako, o kita daro. Įstatymų leidėjai leidžia įstatymus, kurių patys nevykdo. Nors kalba apie žemės grąžinimą, bet tie, kurių tėvams ta žemė priklausė, jos negauna. Žmonės didelis nusivylimas ir vienu kitais nepasitikėjimas. Atrodo, lyg kokia nematoma ranka viską sumaišė ir visur melas viešpatuoja. Prieštaringsnėji pradėjo manyti, kad nelabasis įsigalėjo ir visus suvedžiojo. Žmonės mato jo darbus, bet nežino kas jis, kur jis yra. Norintieji jį pamatyti tenieško jo Rasų ar Antakalnio kapinėse, nes jo ten nerasta!

Jis yra nematomas, bet lyg šešėlis slankioja seimo rūmose, ministerijų kabinetuose ir kitose valdžios įstaigose. Be to, jis braunasi į spaudos bei radijo ir televizijos žmonių tarpą, kad galėtų žmonių nuomones paveikti ir juos suklaidinti. Tas nelabasis, būdamas slaviškos kilmės, yra žymiai blogesnis už lietuvišką Pinčuką. Lietuviški velniukai – savi ir nieko blogo žmonėms nedarydavo: nebent apie vidurnaktį iš vestuvių grįžtantį muzikantą po raistus pavėdžiodavo arba vėlai iš turgaus važiuojančius į kokią pelkę nuklaidindavo. O šiaip iš nuobodumo ir vėjui siaučiant malūno sparnais pajodinėdavo arba kieno nors dūmtraukyje pašvilpau-davo.

O tas maskviškis – žymiai blogesnis. Jam Pinčiuo išdai-gos – tai tik vaikų darbas. Jis seimo nariui į ausį pašnibžda, koki įstatymą pasiūlyti, ir už ką balsuoti. Net prezidentui po pasaulį beklajojant ir jam nematant, į DL kunigaikščio Gedimino ordinais ar medaliais apdovanojamųjų sąrašą ėmė ir net susitępusį KGB-istą įrašė. Prezidentas, žinoma, nė nebando aiškintis. Negi dabar ims ir viešai pasisakyti, kad jo kanceliarijoje nelabieji šeimininkauja. Dar didesnį pokštą jam nelabieji įskrėtė, kai jis lankėsi Pietų Amerikoje. Argentinos prezidento buvo aukščiausiu Generolo San Martino ordinu

apdovanotas, bet tuo pačiu jam atsilyginti negalėjo. Reuter agentūros pranešimu, kažkokias "techniškas priežastis" minėjo...

Tą patį būtų galima ir apie bankų bankrotus pasakyti. Atrodė, kad bankai normaliai dirbo, jų valdytojai 250,000-350,000 Lt. metines algas ir dar priedus gaudavo. Jie, jų padėjėjai, kasininkai ir buhalteriai prabangiais automobiliais su šoferiais ir sargybiniais važinėjo. Staiga, lyg perkūnas iš giedro dangaus, policijos daliniai bankų apsupo ir nieko prie jų neprileido. Tai pamatę žmonės manė, kad Lietuva gavo didžiulę dovaną ar užsienio paskolą. Dėl to tokių saugumo priemonių buvo imtasi. Indėlininkai iš anksto džiaugėsi, kad dabar visiems indėliai ir dargi su palūkanomis bus grąžinti. Bet kai revizoriai pradėjo banko knygas ir seifus tikrinti, tai visų didžiam nustebimui – visai nieko nerado.

Kažkas pasakė, kad pinigai įvairioms UAB be jokių garantijų išdalinti buvo. Žmonės tuo tikėti nenorėjo ir net nak-timis apie bankus sargybas ėjo. Kaip pinigai lyg į žemę prasmegtį galėjo? Gal žmonės kažką matė, o gal ir ne! Bet nelabojo darbus tai visi mato. Ir

lietuvių pasakose jie buvo vadinami vokietais arba ponai-čiukais. O dabar galbūt seime, ministerijose ar teismuose sėdi, o gal tik savo uodegą šen bei ten pakaišioja.

Tas nelabasis net į Aukščiausiąjį teismą yra įsisukęs. "Aukščiausiojo teismo kolegija, kurią sudaro pirmininkas S. Čatrauskas, teisėjai O. Budienė ir J. Šerkšnys, dalyvaujant prokurorui Starkui, savo posėdyje išnagrinėjo A. Genienės pareiškimą dėl jos tėvo A. Petrausko reabilitavimo ir nustatė, jog A. Petrauskas nuo pat pirmųjų fašistinės Vokietijos užpuolimo dienų išdavė tėvynę... Sovietų Sąjungą. A. Petrauskas nuteistas už tai, kad jis nuo pat pirmųjų fašistinės Vokietijos užpuolimo SSRS dienų išdavė Tėvynę – Sovietų Sąjungą, savanoriškai įstojo į baltarusių lietuvių nacionalistų būrį, veikusį Pasvalio apskrities teritorijoje, su ginklu kovojusį prieš Tarybų valdžią". Taip buvo parašyta 1996 m. sausio 19 d. Lietuvos Aukščiausiojo teismo nutarime. Taip rašė "Lietuvos rytas" 1996. III. 18. Kai visose įstaigose ir visoje Lietuvoje reikalai taip klostosi, darosi aišku, kad tai neįvyksta atsitiktinai, bet yra diriguojanti ranka.

Svarbiausias dalykas - pinigai???

Tautietės pokalbis su ūkinės bendrovės pirmininku Lietuvoje

ALDONA GRICIENĖ

– Sakote, svarbiausia ekonomika?
– Žinoma. Girdėjote televizijoje kalbant tremtinį. Jis teigė, kad Brežnevo laikais gaudavo 80 rublių pensijos, už ją nusipirkdavo 40 kilogramų jautienos. Tai nemokytas žmogus. Bet klausykite toliau. Kartą pres-tižo sumetimais dalyvavau renginyje "Lietuvybės klausimai tėvynėje ir išėjimoje". Žymus lietuvis, išėjimo veikėjas, pasakė: "Pinigai, pinigai, pinigai..."
– Reikia ką nors daryti.
– Nieko jūs nepadarysit. Mūsų firmos taškai išsidėstę visoje Lietuvoje. Žmonės nieko neperka – nėra pinigų.
– Vadinas, Lietuva neturi ateities?
– Parodykit tą ateitį, jei matot?

– Parodysiu. Kai buvo įsteigti kolchozai, žmonės gaudavo už darbdienį 200 gramų grūdų. Jiems buvo palikta po 60 arų žemės. O ar pražuvo? Ir Sibiran išvežti neprazuvo (ne visi). Pasitaikydavo, kad prasig-venusius ir ten nubuožindavo – išveždavo į dar šiauresnį kraštą.
– Tai buvo anksčiau. Žmonės kitokie buvo.

– Pagaliau supratome vienas kitą. Žodyje "kitokie" slypi dora, blaivumas, tikrųjų vertybių suvokimas. Neseniai populiarius Kauno laikraštis pranašavo, kad prostitutės užmuš mane šampano buteliu. Tai įtikėtina: blogio pasaulis stiprus. Bet mane, nors ir negavusią Ligonio patepimo, laidos pašventintoje žemėje. Paskui karštą eis vaikai, vaikaičiai, mano mokiniai, jų tėvai ir bičiuliai, su kuriais žiūri-me tėvynės kryptimi. Šviesos pasaulis negali kitaip galvojan-tiems pasamdyti žudiką, bet tuos, kurie vagia, geria, ant al-toriaus užkelia seksą, nušluos versmė, ištryškusi iš tėviškės pievos.
– Beletristika. Geriau pasa-

kykit, už ką balsuos jūsų vaikai.
– Už Adamką. Jie dirba aukštosiose mokyklose, todėl yra ištyrinėję žmones iš Vakarų.
– O jūs?
– Už Dešimt Dievo įsakymų.
– ?
– Ko čia nesuprasti. Balsuo-siu už krikščionių demokratų partiją. Ji nežada "miltų kalnų, pieno soželkų" (taip sakydavo mano mama). Nežada, nes iš-vogtame ižde skambančių nėra. Bet ši partija rodo kelią: žmo-nės, nejaugi pripratote prie ver-go grandinių, broliai, išmokykit vaikus žodžių, kurių negalima nupirkti: motinos meilė, mer-gaitės tyrumas, kantrybė slau-gant senus tėvus...
– Kodėl nebusuojate už va-dovą į nepriklausomybę? Ar to-dėl, kad jis sugriovė žemės ūkį?

– Klaidų padaro kiekvienas. Tas žmogus nėra ekonomistas – jis suklydo. Bet savo klaidą šimtą kartų išpiko kalbėdamas apie Čiurlionį, rodydamas pasauliui tas lietuvių vertybes, kurių kitos tautos neturi. Jūs, mano oponente, nesate vadas, o tik pirmininkas. Bet suklydote ir jūs. Tautininkams valdant, Lie-tuvos dvarininkas galėjo turėti ne daugiau kaip 80 ha. O jūsų firma nusipirko 1000 ha žemės plotą – ir užspringo. Kokiomis dvasinėmis vertybėmis padeng-site tą nuostolį, kurį padarė ten augančių piktžolių sėklos?

– Esate pensininkė, eikite ir išrėkite tas piktžoles. Beje, piktžolėmis tuoj užžels visa Lie-tuva.

– Ir eisiu. Šį vakarą Kauno senosiose kapinėse kun. A. Kei-na aukos šv. Mišias. Aš apsiaklė-siu skarele, išausta šaulių sąjungos įsteigėjo Vl. Putvio-tutvinskio dvare – ją man pa-dovanojo Giedrė Putvytė. Pas-kui ją užklosiu tėviškės laukus, kad juose piktžolės neželtų.
Dvasingumas svarbiau už ekonomiką.

Kai slepiami praeities nusikaltimai

Mintys perskaičius Anne Applebaum straipsnį 1996 metų balandžio mėnesio "Prospect" mėnraštyje. Beveik visuose buvusiuose sovietiniuose kraštuose stengiamasi nusišlėpti praeitį, sunaikinti nusikaltimų pėdsakus

ALGIMANTAS EIMANTAS

Rusijoje, Rytų bei Vakarų Europoje ir net visame pasaulyje niekas nesidomi Sibiro aukomis. Sibiro vergai nebuvo išlaisvinti nugalėtojo, kuris, kaip Vokietijoje po karo, būtų tyręs nusikaltimus. Niekas nekasineja masiškai nukankintųjų kapų tai-gose. Niekas neprižiūri nykstančių vergų stovyklų įšalo žemėje. Paslaptinai dingsta gulagų do-kumentai, kalinių sąrašai, nuo-traukos. Sibire buvusios trem-tinių gyvenvietės apaugo me-džiais, krūmais ir piktžolėmis.

Kaltininkams išaiškinti ir jiems iškelti bylas reikia daug pastangų ir išteklų. Deja, pa-jėgų ir finansų trūksta. Šiais laikais archyvai nuo Vilniaus iki Vladivostoko užrakinėja duris. Nejmanomi tyrinėjimai neturint tam darbai priemonių. Trūksta ir politinio ryžto, nes praeitis yra pavojinga nusikaltusiems ir krašto garbei.

Šai Gudijos valdžia atmetė pastangas skirti lėšas komuniz-mo aukų paminklams. Rusijos vyriausybė vengia minėti sovie-tų nužudytų lenkų karių kapus Katyne. Jau net atnaujintas istorijos klastojimas: yra išleista knygų, tikinančių, kad Katyno žudynės buvo nacių, o ne sovie-tų niekšybė.

Tokią dezinformaciją skel-bia ir Žiuganovas, dabartinis komunistų partijos kandidatas į Rusijos prezidentus. Jis viešai pareiškė, kad Sovietų Sąjungą yra atsakinga "tik už 680,000" sunaikinimą, o ne už milijonų nužudymą, kaip yra skelbiama visame pasaulyje komunizmo priešu.

Komunizmo sistemoje daug piliečių buvo Saugumo prives-ti rinkti informacijas apie asme-nis. Dėl to jų nedera kaltinti, betgi jų tarpe slapstosi nemažas skaičius nusikaltėlių, atsakingų už masines žudynes. Kadangi nusikaltėlių dabar dar niekas nekaltina ir neteisia, jie jaučiasi saugūs, neliečiami. Daug kam iš jų mokama dar ir pensija už tarnybą komunistų partijos gre-tose.

Rusijoje daugelis vietovių dar pasižymi sovietiniais sim-boliais, kuriuos tie nusikaltėliai garbino – jie nėra uždrausti nei sunaikinti. Ir komunistų partijai yra leista veikti toliau. Jos veik-la greit atgijo ir sėkmingai plė-tojasi, nes partijos turtai, kurie nebuvo konfiskuoti, finansavo komunistų veiklos atgimimą. Tų milžiniškų turtų, sukauptų iš proletariato triūso ir vergų dar-bo dėka, komunistai vėl pradėjo vyrtauti politinėje arenoje. Len-kija, Serbija, engrija ir Lietuva vėl pateko į kairiųjų rankas. Tuo būdu komunistai užgniau-zia bet kokią iniciatyvą tirti praeities nusikaltimus. Buvę partijos darbuotojai, vėl sėdin-tys valdžios dėdės, pastaiga ke-lią Saugumo ir partijos doku-mentų tyrinėjimui.

Keisčiausia, kad antikomun-istinių veikėjų tarpe taip pat atsirado pritariančių tokiai dok-trinai, nes buvo baiminamasi nepagrįtų kaltinimų antplūdžio bei keršto. Vien Čekija ir Vo-kietija įstengė išleisti įstatymus, įgalinančius piliečius peržiūrėti juos liečiančios slaptosios poli-cijos dokumentus. Abi minėtos valstybės išvengė neokomunistinio tvano ir kitu įstatymu uždraudė buvusiems Saugumo darbuotojams ir partijos elitui būti renkama į valdžios parei-gavietes.

Vakarų demokratijose dar ir dabar pasigirsta balsų prieš viešą ir atvirą komunistinio re-žimo institucijų dokumentacijos peržiūrą. Kapitalistiniai kraštai bijo "reformacinio" godulio, keršto įkarščio ir pagaliau są-myšio bei suirutės naujos de-mokratijos. Dėl to buvo už-miršta moralė, teisybė, atgaila, atpildas. Ateities kartos galės manyti, kad blogis visuomet triumfuoja pirus gerį, kad nėra verta būti sąžiningu ir padoriu žmogui. Kaltes reikia išaiš-kinti ir viešai paskelbti. Tai bū-tų pamoka ateičiai.

• Žmonės sunyksta, kai nebe-apsivelka šventadienio drabužiais (Carlyle)

A+ ONAI PETRAŠIŪNIENEI

mirus,

dukrai ir mūsų mokytojai LIUCIJAI PETRAŠIŪNAITEI-DES ROSIERS ir jos šeimai reiškiamie nuoširdžią užuojautą –

Toronto Maironio mokykla

A+ VINCUI VYČINUI

mirus,

jo žmonai BRONEI, dukrai AUDREI su šeima reiškiamie nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime –

B.C. apylinkės lietuviai

A+ VINCUI IGNATAVIČIUI

mirus,

jo broliams STEPUI ir MARKUI su šeimomis reiškiamie nuoširdžią užuojautą –

Alf. E. Kybartai

A+ VINCUI IGNATAVIČIUI

mirus,

jo brolius, seseris ir sūnėną STEPĄ IGNATAVIČIŲ, mūsų trenerį, jo šeimą bei visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

Toronto sporto klubas "Aušra"

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)
Tel. 416 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontaktai lešiai (contact lenses).

PADĖKA

A+
PRANAS AUGAITIS

iškeliavo amžinybėn 1996 m. kovo 31 d.

Nuoširdžiai dėkojame kun. kleb. J. Staškui ir kun.V. Volertui už maldas koplyčioje ir laidotuvių apeigas.

Nuoširdžią padėką solistams R. Paulioniui ir S. Žiemelytei, išpuodingai giedojusiems šventovėje ir D. Radtkei už vargonavimą. Dėkojame karsto nešėjams. Gilią padėką reiškiamie užjautusiems mus šią sunkią valandą ir pagerbusiems mirusio atminimą Mišių aukomis, gėlėmis, aukomis "Tremtinių grįžimo fondui" bei tremtiniais, sergantiems vėžio liga ir "Tėviškės žiburiams". Dėkojame J. Andruliui už gražų atsisveikinimą šventovėje Anapilio korporacijos vardu.

Ačiū KLKM d-jos skyriui ir maldos būreliui už Rožinio maldas koplyčioje, M. Povilaicienei, rinkusiai aukas, J. Girklienei už paruošimą vaišių ir mieliems giminėms bei draugams už pyragus ir visiems už atsilankymą.

žmona Albina ir šeima

Dienraštis, kuriame religija neglostoma

Pokalbis su "Respublikos" darbuotoja – specialia korespondente
Brigita Balikiene Vilniuje

– Prieš keletą metų jūs laikraštis skyrė daugiau dėmesio Katalikų Bažnyčiai. Kodėl dabar tylima?

– Brigita Balikiene: Kalbata apie kompromituojančius straipsnius? Apie tvirkiminius ir kitus negatyvius Bažnyčiai dalykus?

– Apskritai – apie Bažnyčios gyvenimą, jos kultūrą, dabartį...

– Jokios politikos ar nusi-statymo čia nėra. Paprasčiausiai mūsų nepasiekė jokie skandalai atgarsiai, nors... Prieš keletą mėnesių paskambino vyriškis ir pasakė turįs kompromituojančios medžiagos apie vieną kunigą iš Vilniaus krašto. Kelios to miestelio moterys už tam tikrą sumą norėtų papasakoti savo prisiminimus. Paprašiau, kad vyriškis ateitų, parodytų tą savo "prekę" – derėsime. Jis nepaskambino. Nežinau, ar siūlyčiau vyr. redaktoriui V. Tomkui pirkti tą medžiagą. "Lietuvos rytu" apie tai daug rašoma. Man įdomiau būtų pakalbėti su pačiu kunigu, bet maža vilties, ar jis sutiktų.

– Kodėl jus visada labiau domina sensacijos?

– B.B. Mes redakcijoje neturime žmogaus, atsakingo už religiją. Kultūros žinučių atsiunčia ELTA, jas parengia regionų žurnalistai. Mes religija domimės tiek, kiek ir bet kuria gyvenimo sritimi, neišskiriame jos. Dar neseniai pas mus masiškai ėjo žmonės, nukentėję nuo netradicinių tikėjimų. "Respublika" vienintelė juos priglaudė,

nors ir labai rizikavo. Juk čia baisus pavojus! Mano sūnus irgi nukentėjo, aš jį vos ištraukiau iš "Tikėjimo žodžio". Vos keletą kartų ten apsilankė ir namuose jau vaikščiojo stiklinėm akim. Išgelbėjo viena romuvietė. Pas mus suplaukia daugiausia negatyvi informacija. O kai viską sužinai... Dauguma netradicinių religijų vadina save "krikščioniškomis", o katalikų vadovai negali jų "pačiupinėti", išsiaiškinti, kokios jos iš tiesų yra. Katalikų vadovai neturi tvirtos nuomonės šiuo klausimu. O kai mes iškeliame tuos dalykus į viešumą, jiems atrodo, kad puolam Bažnyčią apskritai.

– Vadinas, jūs pasisakot už tradicinę krikščioniškąją Bažnyčią?

– B.B. Todėl, kad ji jau susiformavusi. Mes matom, ka ji gali duoti žmogui, matom, kaip mūsų tėvai gyveno, tikėdami Dievą. O naujosios religijos dar neišgyveno savo amžiaus, mes neturime jų su kuo palyginti. Matom tik pavojų. Amerikoje yra galinga organizacija, kuri rūpinasi vaikų "ištraukimu" iš sektų. Tai kainuoja daug pinigų, nes tam darbui sandomi žmonės, agentai. Ir sektos ten kitokios – įsikuria kaimuose, gyvenvietėse. Jas sunku pasiekti. Lietuvoje pabėgusių iš sektos vaikų dar gali pats surasti, bet yra ženklių, kad taip bus neilgai. Mėnėtoji firma Amerikoje – anoniminė: kai kreipiasi tėvai, jie išitaria, ar tikrai buvo toks įvykis, ar tie tėvai nėra sektų pasiuntiniai.

– Kokias jūs matot Katalikų Bažnyčios stipriasias ir silpnasias vietas? Ko jai trūksta?

– Aš į Bažnyčią žiūriu kaip į uždara akcinę bendrovę. Ji turi labai stiprių ekonominių interesų. Po sovietmečio Bažnyčia turėjo kurtis taip, kaip kūrėsi pati krikščionybė. Tikrai dabar į pirmą vietą buvo iškelta pastatų grąžinimas, mokinių švietimas, kiti ekonominiai interesai... O netradicinė Bažnyčia tuo pasinaudojo ir ėjo į visuomenę. Išleido katalikus į mokyklas – gerai, bet veržiasi ir kitos religijos, motyvuodamos, jog turi tokią pačią teisę, nes taip pat registruotos. Kaip mes galime neleisti? Kuo motyvuosim, sakydami, jog ši religija geresnė, o ana blogesnė? Viskas buvo daroma neapgalvotai. Tuo ir esu nusivylusi. "Tikėjimo žodis" jau turi savo žmonių net seime. Jie gali keršyti redakcijoms.

– Ar leidžiate skaitytojui pačiam pasirinkti, likti vienos ar kitos religijos puseje? Jeigu nors šiek tiek esate Katalikų Bažnyčios puseje, tai kodėl spausdinate ją juodinančius straipsnius, negatyvius...?

– B.B. Tamsūs straipsniai – apie netradicines bažnyčias, o apie tradicines – labai mažai, mes nenorime nieko purvais drabstyti, kokią gaunam informaciją, tokią ir pateikiame.

– Jūs laikraštis – lyg svieto lygintojų. "Respublika" užsidėjusi Robinhudo kaukę. Ar turite konkrečių Lietuvos ateities vizijų?

– B.B. Ar ją įmanoma turėti? Mes paskendę aktualiose, mums rūpi, kaip gelbėti žmones. Aš turiu savo svajonę – įsteigti Lietuvos teisuolių fondą. Žydai tuos, kurie juos gelbėjo, vadina pasaulio teisuoliais (ne Izraelio), o man užtektų Lietuvos teisuolių, gelbstinčių lietuvių. Čia tikų medžiaga ir apie nukentėjusius nuo sektų. Reikia pradėti dirbti, dar įmanoma šį tą padaryti. Niekas neanalizuoja, neįsivertina savižudybių, susijusių su "Tikėjimo žodžiu". O juk jie skelbia: "Kuo greičiau ateisi pas Kristų, tuo geriau. Jis tavęs laukia". Ir sucina į sektas paklydėliai, nusivylusieji, nuskrastieji. Jie mielai priimami, jiems suteikiama laisvė – nerčijama kauptis. Prekę padėta ant padėklo. O Katalikų kunigams reikia pirmiausia pastatų... Čia ir yra didžioji jų klaida.

– 1995 m. gruodžio 11 d. apklausos skyriuje "Visuomenė" buvo išspausdintas straipsnis "Valstybės įvaizdis: kas ji formuoja?" Tarp apklaustųjų – aktorai, filosofai, profesoriai, kompozitoriai, švietimo darbuotojai, o Bažnyčios atstovo nėra. Ar jūs manymu Bažnyčia neformuoja visuomenės?

– B.B. Čia įdomi tema. Bet Bažnyčia neturi pati savo įvaizdžio. Būtų įdomu, jei Centras paskelbtų, kiek Lietuvoje katalikų. Matau pilnas bažnyčias, bet kiek jų yra? 10%? Pagaliau išsiaiškinkim, ar tikrai Lietuva katalikiškas kraštas. Bažnyčia gali pati organizuoti tokią apklausą, kad žinotų, kiek žmonių ji valdo. Toks žingsnis būtų pagrįstas.

Kalbino – Vilma Tamulionytė-Budėnienė, Vilnius

– "Respublikos" rašinys turi būti ne ataskaitinis, o "šarmingas". Turi būti "nuogo" gyvenimo. O kunigai gali pasakyti, kas parašyta biblijoje, bet savo nuomonės – ne. Kodėl? Gal po to neišleis į Romą ar pan.? Jie man atvirai taip sako. Anksčiau gaudavom kunigų straipsnių, dabar – ne. O kunigai turėtų pasisakyti dienraščiuose (kaip ir kiti skaitytojai). Nors reikia pasakyti, kad "Respublika" skaitoma dvasininkų. Teko lankytis daugelyje klebonijų, beveik visose yra mūsų laikraštis.

– Ko tikėtis iš Bažnyčios informacijos centro?

– B.B. Girdėjau, kad toks yra, bet mūsų laikraščiu jokioms informacijos nebuvo pasiūlyta. Jeigu Centras suinterasuotas

Vytautas Landsbergis (viduryje) su savo tautiečiais Los Angeles mieste, Kalifornijoje. Iš kairės: Auris Jarašūnas, dr. Jurgis Starckus (gilumoje), Albinas Markevičius

Likiminiai Lietuvos...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

– Pagrindinis iššūkis buvo ir lieka iš Rusijos. Greičiausiai pokyčiai joje bus negatyvūs. Mes, lietuviai, norime turėti laisvę rinktis, puoselėti tai, ką turime pozityvaus, neprimetant Rytams. O jei Rytai kištųsi, norėtume pagalbos sulaukti iš Vakarų. Jei Rusija spausit ir Vakarai mūsų nepalaikytų, mums būtų sunku. Skandinavijos šalis supranta Baltijos šalių nepriklausomybės išlaikymo svarbą, bet ar tai supranta Vakarų šalis?

– Kodėl Kovo 11 d. Nepriklausomybės akte nebuvo reikalaujama atstatyti Lietuvai etnografinę lietuvių tautos ribose?

– Taip, iš tikro to nebuvo. Mes neturėjome kitos pakankamai saugios tarptautinės pozicijos, kokią mums suteikė Helsinkio principų pripažinimas, t.y. valstybės neturi tiesioginių pretenzijų toms sritims, kurios yra už istoriškai susiklosčiusių sienų. Gorbačiovas ir Maskva dar dvejus metus iki akto paskelbimo gąsdino, kad tik Sovietų Sąjunga dėka mes atgavome kai kurias žemes ir, jei sieksime nepriklausomybės, tos žemės gali būti atimtos, o gal ir dar daugiau. Sovietų Sąjunga, kaip ir kitos Europos šalys, pripažino sienas, kokios buvo Helsinkio akto pasirašymo metu. Tik Vakarai nepripažino sovietų pretenzijų į Baltijos šalis. Taigi, tai ir buvo mūsų šansas paskelbti Lietuvą nepriklausoma valstybe. Kitu atveju mūsų padėtis būtų žymiai silpnesnė, nes pasaulis nieko nežino apie etnines Lietuvos žemes. Taip pat prisiminkime sovietų propagandą, kad atsiskyrusios tautos pradės kovą dėl tariamai nuosavų žemių, todėl Sovietų Sąjunga turi jėga jas sutramdyti, kad jos neiškerstų viena kitos. Mes tu-

skleisti Bažnyčios veiklą, turi pats rūpintis informacijos sklaidimu. Būtų įdomu, jei Centras paskelbtų, kiek Lietuvoje katalikų. Matau pilnas bažnyčias, bet kiek jų yra? 10%? Pagaliau išsiaiškinkim, ar tikrai Lietuva katalikiškas kraštas. Bažnyčia gali pati organizuoti tokią apklausą, kad žinotų, kiek žmonių ji valdo. Toks žingsnis būtų pagrįstas.

Kalbino – Vilma Tamulionytė-Budėnienė, Vilnius

rime savo politiką dėl etninių žemių, bet tai kas kita nei skelbti valstybę su ne iki galo apibrėžtomis sienomis. Atkurdami valstybę, mes negalėjome remtis nei 1920 m. sutartimi su Rusija, nei 1939 m. priverstine sutartimi su Sovietų Sąjunga dėl savo šalies teritorijos su sostine atgavimo. Tai tikrai netiktų nepriklausomybės akto paskelbimui. Mes padarėme, kas buvo reikalinga, ir pasaulis mus suprato. Suprato, kad mes nepuolame, neieškome kivirčių, nesiekiname į kitas žemes ir ne-duodame blogo pavyzdžio. Todėl Vakarų šalis suprato sovietų klaidingą propagandą.

– Ar Tėvynės sąjunga nemano sudaryti pasipriešinimo frontą ir sudaryti koaliciją su krikščionimis demokratais?

– Aš minėjau apie LDDP ir nusikaltėliškos komunistų partijos, legalizuotos socialistų partijos vardu, susimetimą krūvon, tuo būdu stengiantis gauti daugumą būsimuose rinkimuose. Rusijos komunistų partija yra dalis didelės Sovietų Sąjungos komunistų partijos, tai yra, neegzistuojančios valstybės partijos dalis. Pastarosios buvimas reikiška, kad norima Sovietų Sąjungą atkurti. Ir jeigu Rusijoje valdžią paims komunistai, jie gali paskelbti, kad Sovietijos paleidimas buvo neteisėtas, kaip kad paskelbė dūma. Tai reikiška, kad teisiskai Sovietų Sąjunga turi būti, ir todėl gali sekti pražūtingi Lietuvai veiksmai. Neramina pasigirstantys LDDP balsai dėl jungimosi su atkurta kompartija ir balsai kaimuose, kur mūru stojama už susikompromitavusių ir apsigavusių premjerą A. Šleževičių, prieš prezidentą A. Brazauską. Tie reiškiniai yra pavojingi Lietuvai, galintys atitolinti nuo demokratinio kelio. Su krikščionių demokratų partija esame sutarę dėl tam tikros taktikos ir principų. Jų partijos vadovybė nėra linkusi sudaryti bendrą rinkimų sąrašą. Esame sutarę, kad po seimo rinkimų sudarysime viešąją bloką, bendradarbiausime sudarant vyriausybę. Taigi su KDP sutariame, stengsimės neapvilti savo rinkėjų.

Visų susirinkusių vardu dėkoju už pokalbį.

Paruošė Regina Gasparionienė. Pastaba. Klausimus pateikė: V. Šeštakas, R. Gasparionienė, G. Plukienė, T. Petrušytė, A. Gustaitis.

PADĖKA ATA ELZBIETAI SVENTICKIENEI

iškeliavus amžinybėn 1996 m. balandžio 18 d., nuoširdžiai dėkojame Londono Šiluvos Marijos lietuvių parapijos klebonui kun. K. Kaknevičiui už velionės lankymą ligoninėje su švenčiausiojo, už laidotuvių Mišias ir palaidėjimą į Šv. Petro kapines Londone.

Dėkojame Reginei Aleksiejūtei-Audet už vargonavimą, Londono lietuvių chorui "Pašvaistė" už giesmes Mišių metu. Nuoširdi padėka Daliai Andriulionytei-Amstrong už visokeriopą pagalbą. Dėkojame giminėms, draugams ir pažįstamiems už užprašytas Mišias, atsiųstas gėles ir užuojautas; nuoširdi padėka karsto nešėjams. Ilsėkis ramybėje šalia savo vyro a.a. Jono.

Nuliūdę – brolis Petras ir šeima

Tai buvo pračityje. NIJOLĖ SADŪNAITĖ susitiko su pranciškonu broliu JERONIMU, atkūsiu iš Izraelio, prie Aušros Vartų Vilniuje. Brolis Jeronimas yra miręs ir palaidotas Jeruzalėje

Sukilimo metinėms besirengiant

1996 m. birželio 22-28 sueina 55 metai nuo 1941 metų sukilimo. Sukakties minėjimu Lietuvoje rūpinasi Lietuvos sukilėlių sąjunga

Šiemet sukanka 55-ri metai nuo 1941-ųjų birželio 22-28 d.d. sukilimo Lietuvoje prieš raudonuosius sovietinius okupantus. Visame pasaulyje išsibarstę lietuviai šiai sukakčiai ruošiasi. Lietuvoje šia proga laukiama daug svečių – lietuvių iš kitų valstybių ir ypač iš užjūrio.

Kauno miesto savivaldybė taip pat jau ruošiasi deramai paminėti šią sukaktį. Neseniai Kauno miesto meras prof. Vladas Katkevičius buvo pasikvietęs didelę grupę Kaune šiuo metu gyvenančių sukilėlių, spaudos ir televizijos atstovus bei kitų visuomeninių organizacijų atstovus. Čia buvo tariamasi, kaip iškilmingiau paminėti 55-rių metų sukaktį nuo 1941-ųjų metų birželio sukilimo.

Lietuvos sukilėlių sąjungos tarybos narys ir įgaliotinis Kauno apygardoje Damijonas Riauka įteikė didelį pluoštą dokumentų apie anksčiau buvusius minėjimų dienotvarkes, materialiai remtinų sukilėlių sąrašus bei Lietuvos sukilėlių sąjungos tarybos pasirašytą kreipimąsi į Lietuvos valstybines įstaigas su prašymu kuo iškilmingiau pažymėti šią istorinę Lietuvos valstybingumo atstatymo dieną.

Posėdyje dalyvavęs Kauno miesto meras Vl. Katkevičius savo kalboje sukilėlius pavadino Lietuvos istorijos kūrėjais, pastebėdamas, kad visuomenė dar nepakankamai deramai įvertino jų 1941-ųjų metų birželyje įvykdytą žygdarbi.

– Jūs, – kreipdamasis į kovų dalyvius, pasakė Vl. Katkevičius, – parodėte pasauliui, jog lietuvių tautos pavergti negalima!

Ta proga 42 kovų dalyviams buvo įteikti sukilėlių pažymėjimai. Už didelę moralinę ir visokeriopą paramą miesto merui Vl. Katkevičiui Lietuvos sukilėlių sąjungos tarybos pirmininkas Viktoras Ašmenskas įteikė Sukilėlių sąjungos padėkos raštą. Be to, sukilėlis-tautodaili-

ninkas Ignas Burlingis įteikė suvenyrus – lietuviškas verpstes merui ir vicemerei Vaidevutei Margevičienei.

Pasitarime apie spontanišką tautos išsivadavimą pasakojo Lietuvos sukilėlių sąjungos tarybos pirmininkas Viktoras Ašmenskas. Sukilėlius sveikino Lietuvos šaulių sąjungos atstovė Janina Mikšienė, kuri – padėklamavo savo kūrybos eilėraščių, skirtų pasipriešinimo kovų dalyviams, tarp kurių buvo ir jos brolis. Eilėmis kreipėsi į visus posėdžio dalyvius – kaip į sukilėlius, taip ir į svečius, Kauno sukilimo dalyvis, poetas, tada – sukilimo dienomis buvęs laikraščio "Laisvės kovotojas" redaktorius Juozas Grušys.

Daug gėlių sukilėliams įteikė Kauno technologijos universiteto gimnazijos moksleiviai-istorikai, renkantys istorinę medžiagą apie sukilimą ir sukilėlius ir besiruošiantys išleisti savo įdomią specialų leidinį – moksleivių darbų knygą apie sukilimą. Jų vadovė – mokytoja A. Stepanianienė kvietė sukilėlius ir susitikimą jų mokslo įstaigoje ir pažymėjo savo kalboje, jog šis istorijos puslapis negali būti užmirštas.

Kauno apygardos sukilėlių sąjungos įgaliotinis Damijonas Riauka, pareiškė, kad 1941-aisiais Tėvynės išvadavimo iš sovietinės okupacijos idėja suvienijo maždaug 200.000 geriausių Lietuvos žmonių. Daug jų juvo sukilimo dienomis, kiti vėliau kentėjo sovietiniuose lageriuose ir kalėjimuose, tretį turėjo pasitraukti į užsienį. Visa tai primindamas susirinkusiems, D. Riauka, pakvietė žuvusių ir mirusių sukilėlių atminimą pagerbti tylos minute.

Sukilėliai:
Aleksandras Marcinkus, dimisijos majoras,
Eduardas Petraitis, dim. kapit.-gydytojas,
Damijonas Riauka, partizanų "Vanagų" leitenantas

Baltiečių moterų konferencijoje Švedijoje. Iš kairės: Birgotta Toernquist, švedė, kuri organizavo lietuvių moterų kelionę į konferenciją, ir šio pranešimo autorė Romualda Gasparaitytė konferencijos salėje

Baltijos šalių moterų susitikimas

Šiemet jau penktą kartą buvo surengta konferencija "Baltijos šalių moterys", kuri įvyko gegužės 7-10 d.d. Karlskronos mieste Švedijoje. Joje dalyvavo atstovės iš Gudijos, Danijos, Estijos, Lenkijos, Rusijos, Švedijos ir 8 moterys iš Lietuvos.

Pirmą kartą taip gausiai tarptautiniame seminare dalyvavo Lietuvos katalikų moterų sąjungos atstovės: valdybos narės – Aldona Krinickienė iš Kauno ir Romualda Gasparaitytė iš Panevėžio, vilnietė Stasė Šukienė ir telšietė Genutė Bareikienė. Žinodami sunkias mūsų finansines galimybes, švedės apmokėjo net kelionės išlaidas,

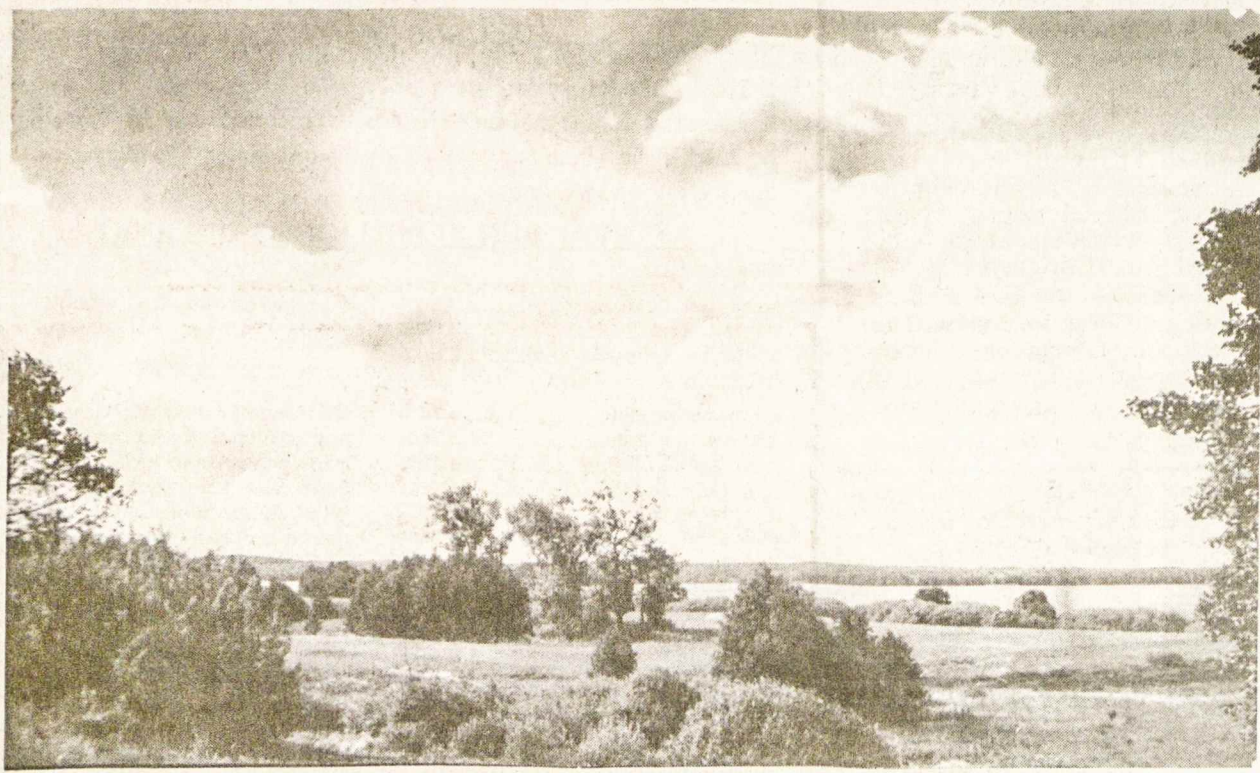
kad Lietuvos katalikų moterų sąjungos bei krikščionių demokratų partijos atstovės galėtų dalyvauti šiame susitikime.

Katalikės moterys buvo pakviestos gyventi švedų šeimos, nes jie labai domisi mūsų gyvenimu, politine bei ekonomine Lietuvos padėtimi, norėjo užmegzti asmeninius ryšius.

Konferencijoje buvo kalbama apie prievartą prieš moteris, vaikų su protine bei fizine negalia įjungimą visuomenėn, apie alkoholi bei narkotikus vartojančias moteris. Konferencijos dalyvės lankėsi kompiuterių centre "Datorteket", dalijosi savo darbo patirtimi. Konferencijos dalyvės taip pat įsijungė į tarptautinę konferenciją "Moterys galimybių idėjos", dalyvavo diskusijoje apie moterų padėtį bei teises Baltijos valstybėse. Gražiai ir įdomiai apie Lietuvos moteris kalbėjo mūsų atstovė Angelė Sabauskienė iš Vilniaus, kuri susilaukė ypač daug klausimų iš konferencijos dalyvių. Švedijos ir Danijos moterys ne kaip negalėjo suprasti mūsų gyvenimo bei šeimos ekonomikos. Jos stebėjosi, kaip mes galime išsilaikyti, gaudami tokius mažus atlyginimus, atiduodami tokius didelius mokesčius valstybei ir už patarnavimus.

Numatyta, kad kitais metais Baltijos šalių moterys rinksis Švedijos mieste Kalmare. Mes džiaugiamės, kad galėjomės susipažinti su kitos šalies moterimis, pasikeisti nuomonėmis, pasidalinti moteriškais problemomis bei papasakoti apie savo gimtąją Lietuvą.

Romualda Gasparaitytė, LKMS valdybos narė

Prie Vištyčio ežero

Nuotr. D. Meliūno

LAISVOJE TĖVYNĖJE

SIRŠŲ LIZDAS

Didžiulį siršų lizdą savo medinio namo pastogėje rado Kėdainių rajono, Mitėniškių kaimo gyventojas A. Bačauskienė. Šėtos senūnijoje. Netikėtai didžiulis radinys papildė Kėdainių jaunųjų gamtininkų namų rinkinį.

KNYGŲ LEIDYBOS SUKAKTIS

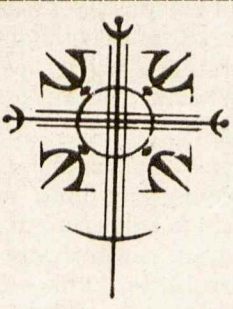
Specialia konferencija Šiaulių „Aušros“ muziejuje paminėta knygų leidimo bendrovės „Kultūra“ (1920-1927) ir ją pakeitusios Kultūros švietimo draugijos (1928-1940) veiklos deimantinė sukaktis. P. Višinskio bibliotekoje tebėra saugomos 137 „Kultūros“ bendrovės ir Kultūros švietimo draugijos išleistos knygos. Bendras jų tiražas — 160.700 egzempliorių. Jį sudarė grožinė literatūra, vadovėliai, mokslo populiarinimo literatūra, knygos vaikams, įvairaus turinio knygos ir brošiūros. Nuo 1923 m. buvo leidžiamas ir „Kultūros“ žurnalas. Nemažai leidinių buvo išspausdinta vietinėje „Titnago“ spaustuvelyje.

KNYGNEŠIŲ SIENELĖ KAUNE

Dabartinis Vytauto Didžiojo karo muziejus Kaune Lietuvos nepriklausomybės metais savo sodelyje turėjo įrengta Lietuvos knygnešių sienelę. Birutės Jūronytės pranešimu „Dienoje“, tos sienelės iniciatoriai buvo gen. Vladas Nagius-Nagevičius, muziejaus direktorius, prof. Vaclovas Biržiška, gen. Jonas Bulota, kan. Povilas Dogelis ir rašytojas Petras Ruseckas. Sienelės granito plokštėse buvo iškalti šimto knygnešių vardai ir pavardės, knygnešius suskirsčius į tris skaudžiausius nukentėjusių nuo okupacinių caro valdžios, geriausių organizatorių ir labiausiai pasižymėjusių grupes. Sienelėje buvo iškaltas ir vienas poėtinis posmelis, primenantis, kad čia įamžinta tik dalelė Lietuvos knygnešio. Mat visiems įrašyti būtų reikėję didelės ir ilgos sienos. Ši originali Lietuvos knygnešių sienelė su jon įjungta garsiaja Petro Rimšos skulptūra „Lietuvos mokykla 1864-1904“ buvo sunaikinta antrosios sovietinės okupacijos pradžioje. Dabar jau nutarta sovietinių carų okupacinių valdžios sunaikintą sienelę atstatyti.

PAMINKLAS KNYGNEŠIAMS

Šio paminklo atstatymu susirūpino ir iniciatyvos ėmėsi dabartinis Lietuvos kultūros fondo Kauno tarybos narys inž. Aidas Rimša. Jis savo dėdės Petro Rimšos skulptūrą „Lietuvos mokykla 1864-1904“ jau nuvežė ir pastatė jai skirtoje vietoje, kur

„Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda“

Lougheed's Limited
šeima ir tarnautojai

„Žmonės, kurie atjaučia kitus“

Sudbury Ontario

buvo sunaikintoji Lietuvos knygnešių sienelė. Inž. A. Rimša taipgi surinko ir atkūrė nuotraukose išlikusias įamžintų knygnešių pavardes, palyginęs jų įrašus kituose šaltiniuose. Surinktoji medžiaga jau perduota Lietuvos kultūros fondui. Jo vadovai sienelės atstatymo priežiūros talkon pakvietė šios srities specialistus — Lietuvos istorijos instituto direktorių dr. A. Tyla, išleistomis knygnešių studijomis pasižymėjusį dr. V. Merkį, Lietuvių kalbos instituto mokslinę bendradarbę dr. V. Macijauskienę, Lietuvos kultūros fondo „Knygnešio“ draugijos pirm. dr. I. Kubilienę, Lietuvos archyvų bibliotekos direktorių B. Kaluškevičių ir kraštotyrininką A. Stravinską.

DIDELIO DARBO PRADŽIA

Žurnalistė Birutė Jūronytė „Dienos“ skaitytojams praneša: „Komisija teigiamai įvertino A. Rimšos nuveiktą darbą, svarstė knygnešių pavardžių rašybą. Pavyzdžiui, vietoj Petkevičaitės Bitės buvusioje sienelėje buvo įrašyta Petkevičiūtė, vietoj Mato Slančiausko — Motiejus Slančiauskas ir t.t. Nutarta atstatymoje sienelėje pavardes ir vardus rašyti taip, kaip rašoma daugelyje raštų, kaip šiuos žmones įprasta vadinti, ne taip, kaip senojoje sienelėje, pirmiausia išskirti vardą, paskui pavardę. Knygnešių sienelė bus įrengta prie Karo muziejaus sienos, netoli P. Rimšos skulptūros 'Lietuvos mokykla 1864-1904'. Pagal architektą A. Dringelio projektą, kuris buvo pripažintas geriausiu iš pateiktų konkursui, ir sienelė, ir skulptūra tarsi papildys viena kitą ir sudarys vientisą visumą. Dalių lėšų knygnešių sienelėi statyti žada skirti Kauno savivaldybė. Tačiau jų neužteks, nes tik vieną raidę iškalti kainuoja apie 10 litų. Tad atstatymo organizatoriai tikisi knygnešių ainių ir visuomenės paramos“.

PASKUTINĮ KARTĄ SIAURUKU

Siaurojo geležinkelio ruožė Panevėžys — Joniškėlis — Biržai gegužės 7 d. paskutinį kartą pravažiuos skaudžiausius dūsaujantis garvežiuokas su vienu vagonėliu. Jame sėdėjo specialiosios paskirties akinės bendrovės „Lietuvos geležinkeliai“ statybos ir nekilnojamo turto tarnybos viršininko A. Papakulio pakviesti Šiaulių geležinkelio apygardos, Panevėžio geležinkelio stoties atstovai bei Biržų, Panevėžio ir Pasvalio rajonų burmistrai. Vieni savo dėmesį skyrė siaurojo geležinkelio ruožo išardymo detalėms, o kiti siauruko, kaip kultūros ir technikos paminklo, išsaugojimui. Paskutiniai keičiviai, išlipę iš vagono, apžiūrinėjo stotelės esančią įrangą. Alfonso Kazitėno pranešimu „Lietuvos aide“, siaurukas, kuriuo ilgai didžiavosi Biržų kraštas, atgveno savo amžių. Krovinius gabenti sunkvežimiais dabar perpus pigiau nei siauruku. Vien jo ruožui sutvarkyti reikėtų 40 milijonų litų. Tad geležinkeliečiai jau nuo pernykščio rudens pradėjo siūlyti nuostolingą siaurojo geležinkelio uždarymą, bėgį ir pabėgį panaudojimą paskutinio siauruko Panevėžio — Anykščių ruožo remontui. Dabar abi pusės sutarė antikvarinę siauro geležinkelio techniką suvežti į Biržus, o uždarymą siauruką įtraukti į valstybės nekilnojamojo paminklų sąrašą.

V. Kst.

LIETUVOS SEIMO OPOZICIJOS VADOVO ir Tėvynės sąjungos pirmininko Vytauto Landsbergio vakaronė Los Angeles miesto Šv. Kazimiero parapijos salėje. Iš kairės: Aldona Brazdžionienė, Bernardas Brazdžionis, Vytautas Landsbergis, Tina Petrušytė, Antanas Mažeika, Vytautas Šeštokas

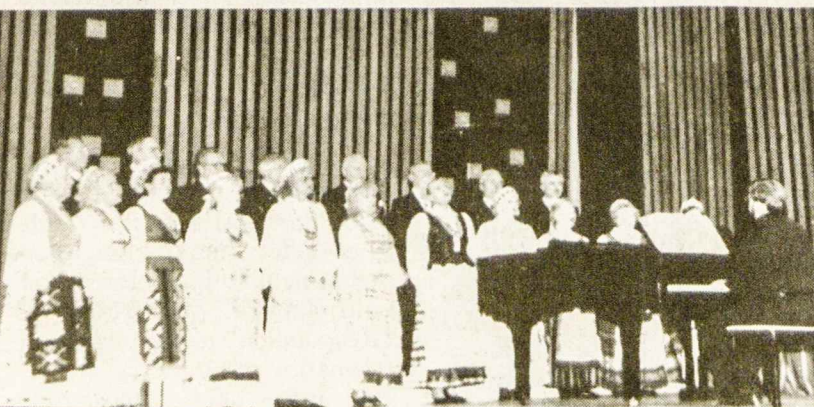
Los Angeles, CA

ŽINIA, KAD LIETUVOS SEIMO OPOZICIJOS VADOVAS, Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) pirmininkas Vytautas Landsbergis atvyksta dviem dienomis į Los Angeles, sukėlė Tėvynės sąjungos rėmėjų grupę ant kojų. Santa Monikos finansininko Albino Markevičiaus kabinete susirinko Tina Petrušytė, Genovaitė Plukienė, Auris Jarašūnas, Zina Markevičiūtė ir kiti skubiai pasitarimui. Neatidėliojant reikėjo suruošti visuomenės susitikimus su įvykiu Lietuvos politiku.

Santa Monikos visuomenės veikėjai, labdaros rėmėjai ir patys didžiausi šios partijos rėmėjai Julija ir Emilis Sinkiai pasilė savo paramą. Jų gražioje namuose jau svečio atvykimo dienos pavakary susirinko daugiau nei pusė šimto pačių aktyviausių Tėvynės sąjungos rėmėjų. Albinas Markevičius pristatė svečią, pabrėžęs, kad V. Landsbergio atvykimo į Kaliforniją teko laukti ilgus penkerius metus. Svečią sveikino namų šeimininkas Emilis Sinkys, Lietuvos nepriklausomybės laikų teisininkas, linkėdamas neuilsti ir sėkmingai vesti tautą į visišką demokratiją.

Gegužės 7 d. V. Landsbergis turėjo keletą oficialių susitikimų, vienas iš jų — su buvusiu Amerikos prezidentu Ronald Reagan. Jis padėjo garbingajam Amerikos politikui, kuris visus savo valstybės vadovo metus nenukrypsta iš palaikė Baltijos šalių kovą dėl laisvės. Vakare Šv. Kazimiero parapijos salėje per 200 žmonių nekantriai laukė susitikimo su pačiu ryškiausiu Lietuvos politiku V. Landsbergis, talkinamas šio susitikimo organizatorės Tinos Petrušytės, su visais susipažino ir ilgai su kiekvienu pasišnekėjo. Po bendros vakarienės visi dėmesingai išlausė V. Landsbergio pranešimą apie dabartinės vyriausybės politinį ir ūkinį Lietuvos valdymą, taip pat trumpai supažindino su TS rinkimų bei skubių pakeitimų krašto valdyme programa.

Vakaronėi baigiantis, V. Landsbergiui buvo įteiktas Juozo Lukšos-Daumanto, legendinio Lietuvos partizano, persiustas į Vakarus, uniformos antsiuvas-ženklas.

Chorvedys muz. ANDRIUS PETRAŠIŪNAS, jn., su Londono, Ont., lietuvių chorą „Pašvaistė“, „London 200“ šventėje, „Centennial“ salės scenoje, 1993 m. gruodžio 3 d.

Šią brangią šeimos relikviją dovanojo Lietuvos nepriklausomybės signataro Mykolo Biržiškos dukros — Marija Žymantienė ir Ona Barauskienė. Ši relikvija dar 1947 m. iš kovojančios Lietuvos miškų buvo slapta persiųsta per Švediją į Vakarus ir perduota tuometiniam Vyriausio Lietuvos išlaisvinimo komiteto veikėjui Stasiui Žymantui. V. Landsbergis susijaudinęs priėmė šią dovaną.

Kitą dieną V. Landsbergis išvyko į Washington'ą, kur jo laukė susitikimai su prezidentiniu kandidatu Bob Dole ir įtakingu senatoriumi McCain bei dalyvauti Heritage Foundation konferencijoje, kurioje buvo svarstoma Baltijos valstybių narystė NATO ir Europos sąjungoje, taip pat svarbus Karaliaučiaus demilitarizavimo klausimas.

Per šiuos du vakarus Tėvynės sąjungos rinkimų vajus buvo paramtas daugiau kaip \$13.000 suma. Vien per šiuos metus keturis mėnesius TS akcijai paremti Kalifornijos rėmėjai sutelkė per 35.500 dolerių. Rengėjai pasiryžę dirbti toliau, pasiryžę sutelkti reikiamą sumą. Tėvynės sąjungos rėmėjų grupė — susitikimų su Gediminiu Vagnoriumi ir Vytautu Landsbergiu organizatoriai pažymi, kad visos aukos iki paskutinio cento perduodamos TS be jokių atskaičiavimų išlaidoms.

Regina Gasparonienė

Delhi-Tillsonburg, Ont.

KLKM DR. JŲS DELHI-TILLSONBURGO skyriaus valdyba išrinkta 1996 m. gegužės mėn. 16 d., pasiskirstę pareigoms: pirm. Birutė Vytienė, vicepirm. Teresė Pargauskienė, sekr. Danutė Vindašienė, izd. Birutė Lukošienė, narė Jūratė Pargauskienė. D.V.

Hamilton, Ontario

JŪRATĖ BARONAITĖ, buvusi hamiltonietė, gavo Miuncheno universitete Vokietijoje žurnalistikos magistro laipsnį. Kurį laiką dirbo Bavarijos sostinė „Muenchener Mercury“ dienraštyje. Kovo mėn. buvo pakviesta į „VIF“ žurnalo redakcinę kolegiją. Mokėdama vokiečių, anglų ir prancūzų kalbas Jūratė atlieka pokalbius su televizijos filmų aktorais, keliauja

po Europą, įspūdžius aprašydama žurnale. Spėjama, kad ji yra vienintelė lietuvių, dirbanti profesionalūs žurnalistės darbą Vokietijos žiniasklaidoje. Inf.

HAMILTONO DRAMOS TEATRAS „AUKURAS“ ruošiasi naujai premjerai, kuri įvyks birželio 16, sekmadienį, 5 val. po pietų Jauinio centre, 58 Dundurn St., Hamiltone. Tai dviejų veiksmų komedija „Susitikimas“. Autorė Ksana Dauguvietė-Šniukšienė, gyvenanti Australijoje. Veikalo tema aktuali: trys jaunystės draugės, išvykusios iš Lietuvos, apsigyvena skirtingose pasaulio šalyse. Praėjus penkiasdešimčiai metų, vėl susitinka. Deja, visos tiek pasikeitusios, kad mažai ką bendro tesusuranda. Vaidins: Marija Kalvaitienė, Alina Žilytė, Julija Kisielaitienė, Onutė Stanevičiūtė, Kęstutis Keparutis, Almis Lukavičius. Režisuoja ir vaidina Elena Dauguvietė-Kudabienė.

Ta pačia proga bus paminėti ir Sibirį išvežti tremtiniai. Kadangi birželio 16 d. yra Tėvo diena, pagerbsime ir tėvelius. Po to bus vaisės, kava, pyragai. Bilietų kaina 7 dol. Laukiame gausių žiūrovų. 1996 metais, lapkričio mėn. 5 d. „Aukuras“ atšventė savo 45 metų sukaktį su premjera „Petras Kurlmis“. Spaudoje apie tai pasirodė gražūs atsiliepimai. Nenuilstamas „Aukuras“ su nauju pasiryžimu, ir naujais darbais ruošiasi į keliones. Šį rudens numatyta visa eilė gastrolių. Esame pakviesti į Montrealį, Bostoną, Filadelfiją, Čikagą. Atvyksta iš Klaipėdos Valstybinio teatro du aktoriai: Darius Meškauskas ir Eglė Barauskaitė-Meškauskienė. Jie atliks neseniai į Lietuvą išvykusių Genovaitės ir Aliną Liaukų vaidmenis (Janikės ir Pranelio). Su svečiais aktoriais „Petras Kurlmis“ bus pakartotas Toronte ir Hamiltone. Laukiame visų.

Lietuvių dienos Toronte spalio 11, penktadienį „Aukuras“ dalyvauja Literatūros koncerte „Praeities istorijos aidai“. Programą paruošė Elena Dauguvietė-Kudabienė.

VYSK. M. VALANČIAUS MOKYKLOS mokslo metų baigimo šventė įvyko gegužės 11-12 d.d. Šeštadienį mokyklos mokiniai, tėvai ir darbuotojai susitiko Dundas parke pasidžiaugti mokytojų rengtais žaidimais, įteiktais pažymėjimais, premijomis ir pasivaišinti tėvų komiteto paruoštu maistu. Mokiniai iš anksto buvo paruošę šūkius, ir jų grupių vardai buvo: kretingiečiai, šiauliečiai, marjampoliečiai, nidiečiai. Visos varžybų grupės pasižymėjo draugiškumu, lietuviškumu ir laimėjo premijas, parvežtas iš Lietuvos. Po žaidimų ir užkandžių mokytojai išdalo pažymėjimus ir premijas 6-8 sk. mokiniams už darbštų projektų atlikimą, stropų mokyklos lankymą ir už pratimų sąsiuvinį.

HAMILTONO MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS įvyko Jauinio centre gegužės 12 d., 11.30 v.r. Programą atliko Vysk. Valančiaus mokyklos mokiniai ir „Gyvataro“ tautinių šokių vaikų grupės šokėjai. Susirinkusius sveikino Hamiltono lietuvių bendruomenės apylinkės pirm. B. Mačys, invokacija sukalbėjo Aušros Vartų parapijos klebonas kun. J. Liauba, OFM. Mokyklos abiturientai skaitė proga pritaikytus eilėraščius; mokyklos choras, vedamas I. Čerškutės ir R. Valaitienės, dainavo keletą dainų. Mokyklos buvusi mokytoja ir vedėja O. Stanevičiūtė įteikė knygas abiturientams ir abiturientėms.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu „Union Gas“ atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel 905 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Zarasiečių klubas Čikagoje šešiasdešimt pirmuosius veiklos metus pradėjo metiniu savo narių susirinkimu Šaulių salėje kovo 26 d. Atskaitinius pranešimus padarė valdybos pirm. Aleksas Navardauskas ir izd. Jonas Krumplys. Buvo prisiminti 1995 m. mirę trys nariai — Jonas Žibutis, B. Žemgulienė ir Valė Radavičiūtė. Kluban įsijungė nauja narė Marytė Strungienė. Sirgo ir ligoninėse buvo aplankyti — Janina Juodvalkienė, Padavauskas, K. Čiuras, Balys Turkevičius, Kostas Ramanauskas, Vacys Rutkauskas, Albertas Matulis, Elena Kundrotienė, Kazys Rožanskas, Stasė Mackonis ir kt. Jiems visiems buvo išmokėta po 20 dolerių pašalpos. Pradėjus ruošti naujos valdybos rinkimams, atsukti savo kandidatūrą bandė ištisą dešimtmetį pirmininko pareigas einantis A. Navardauskas. Tačiau visi nutarė palikti tą pačią valdybą dar dvejų metų kadencijai. Tad zarasiškių klubui Čikagoje ir vėl sutiko vadovauti pirm. Aleksas Navardauskas, vicepirm. Alfonsas Čičelis, sekr. Jean Banienė, izd. Jonas Krumplys, renginių vadovė Emilija Benešienė. Revizijos komisija vėl sudarė pirm. Aleksas Zakas, nariai Kazys Rožanskas ir Povilas Peskaitis. Sekanti gegužinė Šaulių namuose bus surengta spalio 6 d.

„Švyturio“ jūros šaulių kuopa Detroito naujajį šių metų vasaros sezoną Pilėnų stovyklavietėje pradėjo gegužės 19 d. Suvažiavusius svečius šaulės vaišino stovyklavietėje pagamintais patiekalais, šauliai svečiams padėjo kovoti su troškuliu.

Urugvajus

Urugvajaus lietuvių kultūros draugijos valdybą kovo 4 d. sudarė pirm. Vytautas Dorelis, I vicepirm. Mindaugas Mačanskas, II vicepirm. Stasys Tamošiūnas, sekretoriai Laima Debesytė, Berta Sanchez, Albertas Kaluzevičius, izd. Janė Šleivyte-Trakimienė, jos padėjėjas Gabriel Vener, nariai Antanas Gudynas, Virm Vilimavičius, Roberto Ibarra Veta, Orlandas Anilionis, Juana Anilionis, Marta Alicia Cabrera. Ilgokan revizijos komisijon įsijungė: garbės narys Bronius Steponis, Genė Juosponis, Viktoras Ciešlinskas, Antanas Zanistanavičius, Veronika Kavaliauskas, Rožė Ščenulevičiūtė-Vitkauskienė.

Vasario šešioliktosios minėjimas Montevideo mieste susilaukė pilnos salės dalyvių. Tarp svečių buvo vysk. Paulius Baltakis, OFM, su savo palydovu prel. Leonu Paciukevičiumi. Minėjimo dalyviams įdomus buvo vysk. P. Baltakio, OFM, pasidalijimas išpūstais iš kelionės ir susitikimų su lietuviais Rusijoje bei Sibire. Meninę programą atliko „Rintukai“ vaikai su savo vadove Cecilija Dorelyte-Gonzalez, jaunimo ansamblis „Ažuolynas“ ir jo vadovė Virm Vilimavičius. Programon įsijungė ir dr. Alfredo Stanevičiaus vadovaujamas „Motėrų bei merginų“ ansamblis.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, isikūres nuosavuose namuose —

“TALKA” LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.

AKTYVAI PER 37 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	PASKOLAS
kasd. pal. čekių sąsk. iki3.50%	Asmenines nuo.....8.00%
santaupas.....3.00%	nekiln. turto 1 m.....6.50%
kasd. pal. taupymo sąsk.....2.50%	
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius.....3.75%	Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25,000. Be to, narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu per 2 mil. dol. ir Kanados valdžios iki \$60,000 sumos draudimu
180 dienų indėlius.....3.75%	
1 m. term. indėlius.....4.25%	
2 m. term. indėlius.....5.25%	
3 m. term. indėlius.....5.75%	
4 m. term. indėlius.....6.00%	
5 m. term. indėlius.....6.50%	
RRSP ir RRIIF (Variable).....3.00%	
1 m. ind.....4.25%	
2 m. ind.....5.25%	
3 m. ind.....5.75%	
4 m. ind.....6.00%	
5 m. ind.....6.50%	

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus „Talkoje“

Skirtingos užsienio lietuvių bangos

AURELIJA M.
BALAŠAITIENĖ

Po Antrojo pasaulinio karo į Amerikos žemyną pasipylė praradusių tėvynę, ieškančių saugios pastogės lietuvių banga. Tiek JAV, tiek Kanadoje jau nuo seniau buvo įsikūrę lietuviai. Dalis jų atvyko iš nepriklausomos Lietuvos, o kiti dar caro laikais; pabėgę nuo tarnybos caro kariuomenėje, sunkiai dirbo kasyklose ar skerdyklose. Jų skurdų gyvenimą aprašė garsūs rašytojas Upton Sinclair romane "Džiuglės". Susibūrę pramonės miestuose ir kiek prisigyvenę, jie spietėsi apie lietuviškas parapijas, steigė organizacijas, chorų, patriotišką Lietuvos vyčių sąjungą, klubus ir gausią spaudą, kurios tąsa išliko iki šių dienų, kaip "Draugas", "Dirva", "Darbininkas".

Politinėje veikloje Amerikos lietuvių visada buvo aktyvūs, neabejingi Lietuvos likimui. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, 1919 m. Čikagoje įvykusiame Amerikos lietuvių seime buvo nutarta Lietuvai padovanoti Laisvės varpą ir tam tikslui rinkti aukas. Nuliedintas pagal Filadelfijoje esantį Amerikos Laisvės varpą, sveriantis 1200 svarų, 1922 m. sausio 12 d. jis buvo atgabentas į Kauną ir įkeltas į Karo muziejaus bokštą.

Daug prisidėjo Amerikos lietuvių ir prie 1918 m. išsilaivinusios Lietuvos respublikos pripažinimo. Jie lankėsi pas prezidentą, siuntė peticijas senatoriams bei kongreso atstovams. Surengė sėkmingą Lietuvos paskolų laktų vąjį, jie padėjo pagrindus Lietuvos ūdui. Didžiulis Amerikos lietuvių nuopelnas yra ir tas, kad jie finansavo istorinį Dariaus ir Girėno transatlantinį skrydį.

Po karo į Šiaurės Amerikos žemyną atvykusių lietuvių dauguma buvo išimokslinė, turėjo profesijas. Dėl to jų įsikūrimas skyrėsi nuo tų, kurie atvyko iš caro okupuotos Lietuvos ar iš kaimo. Naujieji ateiviai, išaugę laisvėje, gyveno viltimi pamatyti ir vėl laisvą Lietuvą. Radę lietuviškus pastatus, organizacijas ir parapijas, kurios visada buvo lietuviško gyvenimo židiniai, jie metėsi į visuomeninę, politinę ir kultūrinę veiklą. Įsteigė liutuanistinių mokyklų tinklą, kurio ankstyvesnėji ateiviai neturėjo, bet nepriklausomybės metais kai kurie atkeliavę į Lietuvą pasitobulinti lietuvių kalbos kursuose, kurie vykdavo Palangoje.

Naujieji ateiviai papildė

spaudą naujais leidiniais; Kanadoje gimė "Tėviškės žiburiai", kurie savo turinį patraukė skaitytojus visuose pasaulio kraštuose. Perėjo į naujųjų ateivių rankas Toronte gimusi (1940) ir Montrealin persikėlus "Nepriklausoma Lietuva". Skautai atkūrė "Skautų aidą", ateitininkai – "Ateitį". Atsirado "Aidai", "Karys", "Sparnai", "Muzikos žinios" ir daugelis kitų leidinių, kurie šalia gausios grožinės literatūros, turtino ateivių dvasią.

Buvo įsteigti visus laisvojo pasaulio lietuvių apjungiančios organizacijos, kaip Pasaulio lietuvių bendruomenė ir VLIKas. Įsikūrė opera, dainų ir šokių ansambliai, dramos studijos, šalpos draugijos. Politinė veikla buvo nukreipta į Lietuvos išlaisvinimą iš sovietinio jungo. Vyko didžiulės demonstracijos, minint "Juodojo kaspino" dieną, reikalaujant pasmerkti Ribbentropo-Molotovo sandėrį. Tautos, dainų bei šokių šventės dalyvavo ar per savo atstovus sveikino Amerikos prezidentus, gubernatorių, merai, o vienoje šokių šventėje šoko prezidento Eisenhowerio dukra...

Tarp senųjų ir pokarinių ateivių nebuvo daug skirtumų. Atvykę dar prieš Pirmąjį pasaulinį karą, jei jiems pavyko išimokslinti, palyginti gerai įsikūrė Amerikoje ir buvo aktyvūs lietuvių gyvenime. A. Kazys Karpis, rašytojas ir žurnalistas, buvo vienas pirmųjų "Dirvos" redaktorių. Chemikas Pijus Žiūrys buvo patriotas ir visuomenininkas. Jo pastangų dėka ir Klivlandą atvyko Čiurlionio meno ansamblis. Už nuopelnus lietuviškoje veikloje Pijus Žiūrys dar 1938 m. buvo Lietuvos vyriausybės apdovanotas Gedimino ordinu.

Eilė seniau įsikūrusių šeimų dalyvavo lietuviškame gyvenime ir palaikė ryšius su naujai atvykusiais, tik stebėjosi "mandria" jų kalba. Jau į amžinybės aruod iškeliavę – konsulas Petras Daužvardis ir jo žmona Juzė Raukytė-Daužvardienė buvo nepaprastai veiklus lietuviškoje visuomenėje, o aukštojo mokslo, išsilavinimo ir anglų kalbos puikaus mokėjimo dėka daug prisidėjo prie lietuvių populiarumo ir Lietuvos problemų garbinimo Amerikoje. Jiedu artimai bendravo su naujai atvykusiais lietuviais, bendradarbiavo lietuviškoje spaudoje.

Tačiau buvo ir tokių, kurie naujųjų atvykėlių nemėgo. St. Petersburge įsikūrę "pažangieji" naujuosius ateivius pravar-

džiavo "fašistais" ir juos kaltino nusikaltus "draugams". Tačiau Amerikos ir Kanados lietuviai susiliejo į vieną šeimą, kartu meldėsi, giedojo, dainavo, šoko ir, kas svarbiausia, kovojo už Lietuvos laisvę.

Lietuvai vėl atgavus nepriklausomybę ir palengvėjus kelionėms, Ameriką ir Kanadą lankė Lietuvos ansambliai ir teatrų sambūriai, kuriuos vietiniai lietuviai priėmė nuoširdžiai ir vaišingai. Prasidėjus kelionėms abipus Atlanto, į Lietuvą keliavo užsienio lietuviai, o Lietuvos žmonės troško pamatyti "pažadėtąją žemę". Atvyko jie pakviesti čia gyvenančių giminių ar suradę profesinius ryšius. Deja, kai kurie pirmieji lankytojai neprisidėjo prie Amerikos lietuvių gero vardo. Čikagoje pagarsėjo nusikaltimais ir pateko į kalėjimus, o viešinėis sportininkės buvo sugautos krautuvės vagystėje. Turistinė vizai pasibaigus, kai kurie lankytojai nelegaliai liko Amerikoje, buvo suimti ir deportuoti. Atrodo, kad tie nemalonumai pasibaigė. Paskutiniu metu celi jaunų šeimų ir pavienių asmenų stengiasi apsigyventi Amerikoje. Gavę turistinę vizą, jie taip pat turi prągą dalyvauti loterijoje, kurios laimėtojai gauna teisę likti Amerikoje ir vėliau gauti pilietybę.

Tai jau trečia šio šimtmečio lietuvių ateivių banga, suviliota fantastiškų svajonių apie gyvenimą Amerikoje. Vietiniai lietuviai iš jų tikisi naujų jėgų visuomeniniame ir kultūriniame gyvenime. Retėja žurnalistų gretos, mokykloms, organizacijoms, spaudai reikalingas naujos jėgos, bet jų mažai susilaukta. Tiek Bendruomenė, tiek kitos organizacijos laukia naujų narių, bet naujieji atvykėliai šalinasi, steigia savo klubus ir draugijas, vengia dalyvauti lietuviškos visuomenės veikloje. Kodėl? Juk nėra didelių išsilavinimo, išimokslinimo ar gimtosios kalbos skirtumų, kaip jie kad buvo ryškūs prieš penkis dešimtmečius.

Aišku, atsiranda ir pavienių išimčių. Štai Klivlande nauja lietuvių dirba "Taupos" kooperatyve, renginiuose dalyvauja muzikai ir spaudoje pasirodo naujųjų ateivių straipsniai. "Dirva" jau nuo š. m. kovo mėnesio redaguoja dr. Jonas Jaisaitis iš Vilniaus, o prieš jį "Dirva" redagavęs dr. Anicetas Bundonis, beviltiškos ligos priverstas, grįžo į Lietuvą ir netrukus joje mirė.

Laukiame naujų jėgų ir mūsų skautuose, ir ateitininkuose, ir Bendruomenės veikloje, šokių grupėse, organizacijų valdybose. Kas turite idėjų, kaip juos pritraukti, kaip įtikinti, kad esame vienos tautos vaikai, priklausome vienai šeimai, kuri yra jų labai reikalinga?

O gal esame patys kalti, per mažai dėmesio kreipiame į jų įsikūrimo problemas? Ištieskime rankas, kvieskime, draugaukime... Asmeniniai kontaktai daug laimi. Tai aš pati patyriau savo įsikūrimo pradžioje. Svarbu naujuosius ateivius įtikinti, kad nei valstybių sienos, nei svetima aplinka nesunaikina lietuviško solidarumo. Tik pervažiaus Kanados sieną, gražiame Mississaugos mieste yra šaunūs Lietuvos kankinių parapijos pastatai su savitaisiais re-

Toronto arkivyskupas Mississaugos apylinkės vyskupas TERENCE PRENDERGAST, SJ, dalyvaujantis Lietuvos kankinių parapijos Pirmosios Komunijos vaikų iškilmėse 1996. V. 26. Šalia vyskupo – parapijos klebonas KUN. J. STAŠKUS

Britanijos lietuvių vargai

Pastabos perskačius rašytojo Kazimiero Barėno straipsnį "Didžiosios Britanijos lietuviai. Bendruomenės iškilimas ir susmukimas", išspausdintą "TŽ" 1996 metų 9 ir 10 numeruose

STASYS KASPARAS

Su dideliu įdomumu perskaičiau "TŽ" K. Barėno straipsnį "Didžiosios Britanijos lietuviai – Bendruomenės iškilimas ir susmukimas". Tenka sveikinti K. Barėną už jo drąsą ir pasiryžimą aprašyti Didžiosios Britanijos lietuvių gyvenimą, sakytum atvykusiųjų DP, per tuos beveik 49 metus. Ten aprašoma pokarinės lietuvių išėvių bendruomenės dalis. Lietuvių bendruomenė D. Britanijoje bei Skotijoje veikė prieškariniais laikais, ir tai gana šauniai.

K. Barėnas klausia: kiek ten mūsų buvo? Pateikia ir skaičius. Bet ar tie skaičiai tikslūs? Į Angliją iš Vokietijos DP stovyklų pas gimines pradėjo išvykti lietuviai jau 1945 m. Lietuviai, dalyvavę 8-toje britų armijoje, atvyko net su vyrų choru. Be to, į Angliją 1946 m. buvo gavę leidimus įvairūs specialistai. Aš manau, kad K. Barėno pateikti skaičiai yra tų žmonių, kurie atvažiavo su Britų darbo ministerijos sutartimis dirbti paprastesnius darbus žemės ūkiu, geležies fabrikuose, anglių kasyklose.

Ten rašoma ir apie mišrias šeimas. Tai neišvengiamas dalykas emigraciniame gyvenime. Šiuo atveju pokarinės emigracijos vyrai sukurė daug šeimų su prieškarinės lietuvių bendruomenės merginomis – ne vien su vokiečių ar italėmis. Antrasis pasaulinis karas daug nuostolių padarė prieškarinei lietuvių bendruomenei: žuvo nemažai lietuvių karių, buvo subombarduotos Sporto ir socialinio klubo patalpos. Pokariniai DP ateiviai, atvykę į D. Britaniją, rado čia veikiančią lietu-

višką bendruomenę su vienintele visoje Vakarų Europoje veikiančia Londone Šv. Kazimiero šventove. Jie rado naujas patalpas Sporto ir socialinio klubo, Mančesteryje, Skotijos Bellshill ir Glasgovo lietuvių klubus.

Naujieji ateiviai nežinia kodėl nesijungė į jau veikiančią iš prieškarinių laikų bendruomenę. Atsirado D. Britanijos lietuvių sąjunga iš vien atvykusiųjų DP su labai maža dalele iš prieškarinės lietuviškosios bendruomenės narių. Prieškarinės lietuvių bendruomenės žmonės naująją organizaciją dažnai vadindavo "dipukų" sąjunga.

Bėgimas į turtingesnius kraštus

Bėgimas prisidėjo tada, kai JAV kongresas priėmė įstatymą įsileisti karo pabėgėlius. Prieš tą žiaurų persikraustymą D. Britanijos lietuvių sąjunga buvo pasiekiusi savo gyvenimo patį gražiausią laikotarpį. Buvo įsteigta lietuvių namų bendrovė, nupirkti Lietuvių namai Londone, išplatinos LN bendrovės akcijos. Tas bėgimas nusilpnino DBL lietuvių sąjungą, nes daugelis jų buvo patyrę Lietuvos veikėjai, ekonomistai, inžinieriai, mokytojai. Jie paliko Britanijos šalį.

Keitėsi valdybų žmonės, keitėsi ir DBL lietuvių sąjungos vadovavimo taktika. Atsirado daug norinčių būti vadovais valdybose. Tuometiniai DBL valdybos žmonės pradėjo meškerioti LN b-vės akcijas, kad jos būtų perleistos DBL s-gai, nes ši geriau apsaugos LN b-vės turtą negu patys akcininkai.

Tokių akcijų meškeriojimo akcija buvo vykdoma pas jau išvykusius akcininkus į JAV ir Kanadą. Žinoma, ta meškeriojimo akcija sekėsi gerai – susirinko pakankamai akcijų, kad galėtų pradėti naują savo gyvenimo laikotarpį. DBLS, susirinkusi ir supirkusi LN b-vės akcijas, turėjo jas įteisiinti. Buvo įsteigta nauja organizacija DBL sąjunga Limited ir įregistruota į verslo organizacijų registrą "Board of Trade" ministerijoje. Nuo tos įregistravimo dienos senoji DBLS, veikusi demokratiniiais pagrindais kaip visuomeninė organizacija, nuostojė veikusi.

Tada prasidėjo organizacinis nuosmukis. Palaipsniui abi organizacijos buvo pajungtos tiems patiems žmonėms, nes abiejose valdy-

(Nukelta į 6-tą psl.)

Pas lietuviybės veteraną Argentinoje

Aplankius lietuvių veikėją Zeferiną Juknevičių, gimusį Argentinoje, bet gerai kalbantį lietuviškai ir visą gyvenimą paskyrusį lietuviškai veiklai

– Papasakokite apie savo šeimą.

– Jei Dievas duos, netrukus su žmona paminėsime bendro vedybinio gyvenimo 57 metus. Greitai gyvenimas bėga. O menu gerai, dar nesuėjęs man nei 20 metų, mirė motina. Po ketverių metų – ir tėvelis. Likau be giminių, vienas kaip pirštą. Kaimynystėje gyveno graži lietuvių Teresė Deveikytė, su kuria draugavome nuo pat mažumės. Taip ir nutarėme kartu pradėti gyvenimą. Mūsų santuoką palaimino ką tik iš JAV atvažiavęs marjonų provincio las kun. J. Jakaitis. Sulaukėme dviejų sūnų: Prano-Juozo ir Liudviko-Antano, kurie mums padovanojo 6 vaikaičius ir vieną vaikaitę. Vienas sūnus vedė iš mišrios šeimos lietuvių, antrasis – ispaniškos kilmės merginą. Iš vaikaičių du lankė lietuvių kalbos kursus. Viena marti susirašinėja su Lietuvoje gyvenančiais giminačiais, o man reikia išversti laiškus. Taigi tas kadaise likęs našlaitis, dabar turi 13 asmenų šeimyną.

– Esate gimęs Argentinoje, bet per tiek metų ne tik neužmiršote lietuvių kalbos, bet ir taip veikliai dalyvavote visuomenės gyvenime. Kas išugdė tokią stiprią lietuvišką dvasią ir padėjo taip daug ką padaryti?

– Mano tėveliai – Konstančia Brazytė ir Pranas Juknevičius – susipažino čia, Argentinoje, šio šimtmečio pradžioje. Jau gan subrendę abu susitokė ir pašaukė mane į šią ašarų pakalnę. Tėveliai buvo nuoširdūs patriotai ir gliauli religingi. Jie mokojo tuos bruožus įskiepyti ir savo vieninteliui sūnui. Jau nuo pat lopšio buvau lietuviškai mokomas, ir toji kalba man buvo ir yra arčiausia širdiai.

Penkerių šešerių metų būdamas jau pusėtinai skaičiau ispaniškai ir lietuviškai. Pirmoji mano mokytoja – mama, pati nemokėjusi rašyti, bet mokėjusi skaityti spausdintus raštus, – kaip ji vadindavusi, "druką". Anuomet, kiek menu, visi lietuvių kalbėdavo daryta lietuviška, pilna žargonizmo ir slavišmų kalba. 1918 m. atsikūrus Lietuvai, per ateinančią spaudą ir atvažiuojančius 1928-32 m.

naujus ateivius iš Lietuvos prisiejo susidurti su lietuviškos kalbos literatūrine kalba, tiksliau sakant, jos gryninimu. Kelios dešimtys tų naujų ateivių buvo priglauti mūsų ir su laiku mano būsimųjų uošvių pastogėse. Šitaip, kalbantis ir skaitant lietuvių kalba išspausdintus raštus, pradėjo nykti barbarizmai, pradėjo taisyti ir mano kalba. Mano tėvėlių gražus pavyzdys – artimas bendravimas su tautiečiais, nesavanaudiška pagalba ir man, penkiolikmečiui, buvo didelis akstinas nuo paauglystės įsijungti į lietuvišką veiklą.

– Ką prisimenate iš pirmųjų jaunystės metų Argentinos lietuvių Šv. Kazimiero bendruomenės laikų?

– Apie 1930 m. iš Lietuvos atplaukė du kunigai – Juozas Janilionis su buvusiu karo kapelionu Bronium Bumša. Juodu priglaidė Buenos Aires Šv. Liu-

cijos parapijos klebonas – leido šventovėje aukoti lietuviams sekmadieniais 12 val. šv. Mišias. Nors po plačią Argentinos sostinę išsiblaškiusius lietuviams būdavo nelengva valandą kitą sugaisti važiuojant į lietuviškas pamaldas, bet išvermingai jose dalyvaudavome – šventovė būdavo sausakimša. Pradėta rūpintis, kaip geriau suburti lietuvių krikščionis. Jau pradėjus socialistams ir komunistams piršti lietuviams raudonąjį raugą, kaip priešprieša susitvėrė Lietuvių katalikų Šv. Kazimiero bendruomenė, kurios pirmojon valdybon išdininu įėjo ir mano tėvelis Pranas Juknevičius, kuriam reikėdavo įrašyti narius, kas mėnesį surinkti nario mokesčių, išduoti nario knygeles. Kiek tik suspėdavau, iš visos širdies padėdavau tėveliui atlikti šias visuomenines pareigas. Mirus tėveliui, šios draugijos valdyboje vėliau tapau sekretoriumi.

– Koku tikslu įsteigėte Šv. Cecilijos chorą?

– Atsiradus mūsų bendruomenėje lietuviams kunigams, verkiant prirėkė šventovėje choro. Per lietuviškas pamaldas turi giedoti lietuvių choras. Taip jau lietuviai buvo pripratę nuo mažumės. Jau atplaukęs į Buenos Aires tarp mūsų gyveno vargonininkas prof. Vlovas Rymavičius, apsiėmęs įsteigti choro. Dirigentas nepavijo nei manęs. Taigi kaip vienas pirmųjų choristų ėmiau giedoti bosu ir aš. Patsai Rymavičius parinko muzikos globėjos šv. Cecilijos vardą ir mūsų giesmininkų būriui, atlikusiam labai reikšmingą, didelį kultūrinį ir tautinį darbą, nes giedodavome ne tik šventovėje. Koncertuodavome įvairiomis progomis per minėjimus, šventes, sukaktis ne tik Argentinoje, bet ir Urugvajuje, Brazilijoje ir kitur. Ploktelėse įdainavome apie 50 dainų.

– Ką galėtumėte pasakyti apie Argentinoje leistą savaitraštį "Švyturys"?

– "Švyturys", įsteigtas kun. Janilionio ir Bumšos, buvo Šv. Kazimiero dr-jos leidinys. Ėjo kelerius metus, bet dėl nepalankių sąlygų pasitraukus kun. Janilioniui Brazilijon, o kun. Bumšai į Lietuvą, savaitraščio leidyba reikėjo mano rūpintis. Tikslai po metų savaitraščio leidybą ir redagavimą perdaviau A. Repečkai. Išsilaikęs apie ketverius metus, savaitraštis vėl pateko Šv. Kazimiero dr-jai. Tada sudarėme redakcinę komisiją – Genė Padvalskytė, Vytautas Padvalskas ir Zeferinas Juknevičius – ir leidome toliau, bet leidybos kainos vis didėjo, prenumeratorių mažėjo ir todėl dėl krašto ekonominės krizės prisiejo savaitraštį uždaryti.

– Dėkojame Zeferinui Juknevičiui už nuostabiai taiklius ir paprastus, iš širdies plaukiančius žodžius, kurie, tikimės, pasieks visur pasauhyje išsiblaškiusius ir Lietuvoje gyvenančius lietuvius.

Argentina, Buenos Aires, 1996. 04. 18. Kalbėjosi kun. K. J. Ambrasas

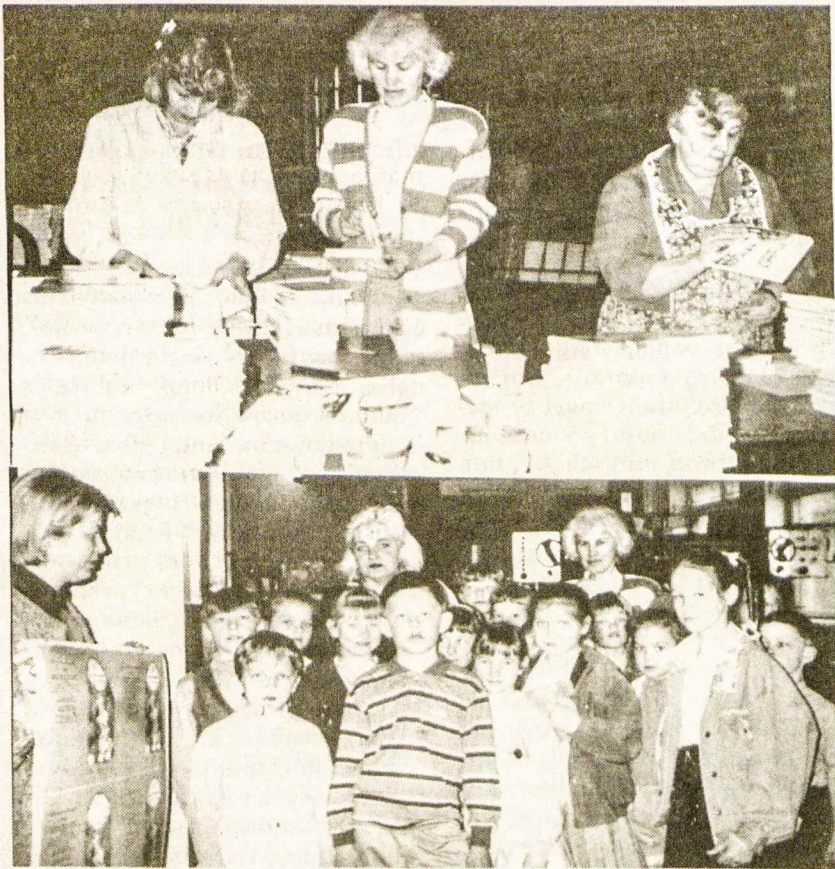

ZEFERINAS JUKNEVIČIUS lietuviškos visuomeninės veiklos veteranas Argentinoje
Nuotr. K. J. Ambrasas

Į Lietuvą su Nordland Express

Siuntiniai laivu • Oro paštu		Nemokamas siuntinių paėmimas		JAV ir Kanados dolerių perdavimas	
Pinigų perdavimas • Prekybiniai pervežimai		Toronto: nuo pirmadienio iki penktadienio		4% plus \$20 pristatymas iki \$4,999	
Nordland Express		Hamilton, Burlington, Oakville, Mississauga: pirmadieniais ir ketvirtadieniais		3% nuo \$5,000	
Darbo valandos: nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. iki 6 v.v.		St. Catharines, Niagara Falls, Welland: ketvirtadieniais		Siuntiniai su kanadiškais produktais	
Skyrius: North York		Kitchener, Cambridge, Guelph, Brampton: pirmadieniais		Lietuvoje mūsų sandėlyje:	
Town Press		Wasaga, Collingwood, Barrie: pirmaisiais mėnesio sekmadieniais		Siuntinys nr.1 10 kg miltų, 10 kg cukraus, 10 kg ryžių	
164 Willowdale Ave, North York, Ont.		Windsor, Sarnia: antraisiais mėnesio sekmadieniais		Siuntinys nr.2 12 litrų augalų alyvos (4x3 litrai)	
(416) 222-4021		London: antrais ir ketvirtais mėnesio sekmadieniais		Siuntinys nr.3 4.5 kg višienos buljonas	
London		Už pietinės Ontario provincijos ribų: Siųskite siuntinius į Nordland Express su gavėjo, siuntėjo adresais ir talpos aprašymu. Bendrovėje mes užpildysime muitinės pareiškimą, sąskaita bus jums pasiųsta.		Siuntinys nr.4 6 kg žemės nesultų svestas (12x500 g)	
Jonas ir Marytė Narusevičiai		Dėl patogumo, pastovumo, išvaizdos ir ekonomijos turime įvairaus dydžio dėžių 1, 1.5, 2, 3 ir 5 kubinių pėdų. Taip pat galite įsigyti dėžių Anapilio knygyne, sekmadieniais ir kredito kooperatyve "Talka", 830 Main St. E. Hamiltone		Siuntinys nr.5 20 kg cukraus (10x2 kg)	
1055 Guildwood Blvd.				400 g trispalvio kavos (2x200 g)	
(519) 657-1751				Siuntinys nr.7 31 (vairus kanadiški produktai (20 kg)	
Montreal				Siuntinys nr.8 17 (vairus kanadiški produktai (14 kg)	
Andrejs Vitols				Siuntinys nr.9 220 v. elektrinis šildytuvas	
105 56th Ave., Lachine					
(514) 637-9102					

SKAMBINKITE Toronto 416 535-5000 Už Toronto ribų 1-800-561-3113 FAX 416 535-5001

„Aušros“ spaustuvėje Kaune, kur buvo išspausdinta A. GARMUTĖS knyga „Tėvo vasara“. Viduryje – direktorė gamybai VACLAVA PUODIENĖ. Žemiau – Kauno moksleivių ekskursija spaustuvėje
Nuotr. A. Garmutės

Ten, kur gimsta knygos

Reportažas iš „Aušros“ spaustuvės Kaune spaudos dienos proga

ANTANINA GARMUTĖ

Kartu su pirmaisiais gegužės žiedais pasitikome spaudos atgavimo dieną. Ji mums priminė lietuviškosios knygos kančių kelius, gimtosios kalbos išlikimo stebuklą. Nors nuo Gutenbergo išradimo praėjo daugiau nei 500 metų, tačiau vieta, kur gimsta knygos, tebėra savotiškai paslaptinga. Šiame rašinyje papasakosiu savo įspūdžius, patirtus „Aušros“ spaustuvėje.

Beje, atėjau čia tiesiog iš gatvės be jokių pažinčių ar taip pas mus pamėgto „blato“ (čekų kalboje reiškia purvą), kreipiausi kaip civilinė klientė, norinti išleisti paskutiniąją savo trilogijos knygą. Už 2-jų su truputiū mėnesio laikydama į rankose, negaliu apsaityti ne tik dėkingumo, bet ir susižavėjimo šios spaustuvės darbuotojų atsakingu požiūriu į darbą ir savo profesiją bei aukštą jų elgesio kultūrą. Tai naujas mūsų reikišnis! Trumpas pokalbis su direktore gamybai VACLAVA PUODIENE.

– Gal papasakotumėt apie įmonės istoriją? Dirbančiuosius? Jų darbą?

– Spaustuvė įsteigta iš kelių smulkių spaustuvėlių prieš 55 metus. Pagrindiniai skyriai – ofseto ir knygrišykla. Spausdiname knygas, laikraščius – „Kauno diena“, „Tėviškės žinias“, „Tremtinį“ ir kitus. Vadovėlis – jie ankščiau sudarė 50% produkcijos, dabar – apie 20%. Paklausą turi katechetinė literatūra.

– Šiek tiek pasikeitė darbo pobūdis?

– Taip. Ir sumažėjo tiražai. Jeigu ankščiau greitaigės mašinos išspausdindavo didelius tiražus (40-50.000 egzempliorių), tai dabar spausdiname lapinėm ofsetinėm mašinom mažiau. Bet darbo turime užtektinai.

– Kiek dirba darbininkų ir kokie uždarbiai?

– Šiuo metu dirba apie 200 žmonių. Atlyginimai išmokami laiku. Dirba pas mus ir pensininkai. Jeigu kuriame nors bare darbo sumažėja ir pensininkų reikėtų atleisti, tai stengiamės jį perkelti į kitą darbą, pavyzdžiui, liftininku. Neišstumiam į gatvę. Atlyginimai knygriškykloj nedideli: 200-250 Lt. Prie spaudos, mašinų keliskart didesni – pačios aukščiausios kvalifikacijos darbininkas uždirba iki 1500 Lt per mėnesį. Bet tokių labai nedaug.

– Kaip įsigyiate naują techniką?

– Verčiamės. Dabar pirkom padėvėtą mašiną spalvotiems mažesnio formato leidimams. Laikraštinę mašiną – prieš metus laiko. Įsigijom aukštos kokybės celfanavimo mašiną. Įrengimus atnaujinti sudėtinga, kadangi jie ypatingai brangūs...

– Kas spaustuvės šeiminingas?

– Valstybė. Spaustuvė privatizuota apie 10%.

– Problemų turite?

– Nuolatinė problema: kas-

„Aušros“ spaustuvės generalinis direktorius RICHARDAS MARKOVAS aptaria leidybės reikalus su naujos knygos autore A. GARMUTE. Nuotr. V. Puidokienės

kart kyla mokesčiai už elektrą, šilumą, vandenį. Tačiau mes stengiamės nuo sutartyse nurodytų kainų nenukrypti. Papildomoms lėšoms gauti išnuomojame laisvas patalpas – valgyklos salę, vitrinas ir kt.

– Kiek žinau, kitos spaustuvės kainų keitimosi dingstimi net sutarčių nesudaro... Pasilikite sau laisvas rankas „nutepti“ terminus ir iškelti kainas klientui pagal savo norus.

– Mes to nedarome. Neleidžiame sau nesiskaityti su klientais. Neskirtoje tematikos ir mėgstamą ar nemėgstamą. Svarbiausia, kad žmogus – klientas būtų patenkintas.

„Aušros“ spaustuvininkai myli knygą, darbą ir žmones. Daugelis jų čia darbuojasi ištisus dešimtmečius. Pati VACLAVA PUODIENĖ, kurios nuoširdumas paperkantis, savo darbo kelią pradėjo 1960-aisiais darbininke linotipinėje. Vėliau, gamyklos išsiusta, baigė Maskvos poligrafijos institutą. Grįžusi dirbo gamybos skyriaus viršininke. Ji pažįsta visas gamybos subtilybes. Meilė knygai padėjo pasirinkti profesiją: „Iš vaikystės prisimenu naujai išleistos knygos kvapą – brolis ir brolienė dirbo spaustuvėje“.

Generalinis direktorius RICHARDAS MARKOVAS atėjo į „Aušrą“ 1971 metais. Jis taip pat pradėjo karjerą paprastu darbininku „Spindulio“ spaustuvėje, yra kilęs iš poligrafinių šeimos. Direktorių – geras įmonės šeimininkas. Paprastas. Dalykiškas. Puikiai tvarkosi ekonomikoje. Užsakovai ir klientai juo patenkinti.

Malonų įspūdį palieka bendravimas ir su įmonės vyr. technologe Veronika ČIŽINAUSKIENE, poetiškos prigimties žmogumi. Ji kilusi nuo vaizdingų Dubysos krantų. Savo darbe yra labai kruopšti, pastabi detalėms. Spaustuvėje dirba per 30 metų. Kaip pati sako, mėgsta bendrauti su leidėjais ir įdomiais žmonėmis. Šias abi draugiškas moteris viena Suvalkijos poetė neseniai pavadino knygų „pribuvėjomis“.

Ritmingai dirba spaustuvė „Aušra“. Čia gimsta knygos, iš kurių sklindančios išminties ir gėrio yra kupini joje besidarbuojantys žmonės: ir prie mašinų, ir sandėliuose, buhalterijoje,

Tikroji ir pageidaujama istorija

Atsiliepiant į Kazio Šešelgio tvirtinimus

MARTYNAS PURVINAS,
MARJIA PURVINIENĖ
Kaunas

Pastaraisiais metais Lietuvoje vis dažniau bandoma su-painioti krašto istoriją nunciant ar paliekant užmarščiai ir tai, kas buvo atskleista Atgimimo metais. Tai siekiama daryti ir vadovėliuose, siekiant sa-vaip pakeisti jaunosios kartos mąstyseną.

Antai 1996 m. Mokslo ir enciklopedijų leidykla Vilniuje išleido aukštųjų mokyklų studentams skirtą Kazio Šešelgio knygą „Lietuvos urbanistikos istorijos ruožai“. Jau jos pratar-mėje rašoma: „... tarsi trūktų Nepriklausomos Lietuvos (1918-1940 m.) ir vadinamojo tarybi-nio periodo urbanistinių reiškinių analizės. Šiuos periodus nagrinėti kol kas per anksti, nes nėra laiko perspektyvos. Ypač sudėtinga paskubomis imtis ver-tinti vadinamąjį tarybinį laikotar-pį, kai dar gyvi urbanistinės ir architektūrinės vertybės kūrė žmonės – sunkiai išvengiamo jų veiksmų kritika gali būti supras-ta tendencingai“.

Čia siūlomas ištisų gudrus sandėris – mes neminėsimė tar-pukarių darytų klaidų, o jūs ne-aptarinėkite sovietmečio veikė-jų darbų. Mat jiems „tyla – ge-riausia byla“.

Juk Lietuvos visuomenė kiek patriuškė, kai Gedimino ordinu buvo apdovanotas buvęs NKVD darbuotojas. Už-tat nutylėta, kai apdovanojimus gavo Kauno Karo muziejaus so-delio sovietinio perdirbimo, daugelio paminklų bolševikme-čio stabams autoriai. Gal čia gelbejo ir sovietinio režimo ap-dairumas. Tada urbanistika – gyvenviečių planavimas – buvo apgaubta didžiausios paslapties skraiste, slepianti esminio Lie-tuvos pertvarkymo užmačias.

Tokia tykla labai naudinga šiandien tebevaldantiems so-vietmečio veikėjams. Visuome-nei neišmanant, kas vyko nesena-is laikais, kas kokios bėdos Lietuvai pridarė, tęsiasi įprasti žaidimai „ranka ranką plau-na“. Vieni kai kam išrūpina ordiną už būtus ar nebūtus nuopelnus, kiti sau rėmėjams teikia aka-demikų, habilituotų daktarų bei profesorių vardus. Tain vis glaudžiau buriasi sovietmečio veikėjai, bandydami savo titu-lais bei ordinais pridengti oku-pacinio režimo metais nuveik-tus darbus, anaipolt ne visad Lietuvai palankius.

Jiems praieities nutylėjimas labai palankus. Bet ar išdrįstų taip viską nutylėti, pavyzdžiui, literatūros žinovai ar istorikai? Juk tarpukariu drąsiai rašyta apie naujausius kūrinius – ne-svarstant, kad kokį šimtmetį reiktų patylėti, kol bus „laiko perspektyva“, anot K. Šešelgio. Taip elgiantis ir Lietuvos istori-jos nevalia būtų aptarinėti, ne-derėtų aiškinti mokiniams ir studentams, kas mūsų krašte vyko po 1918 m. vasario 16-osios, o juolab – po 1940 m. birželio 15 d.

Laimė, dalis Lietuvos isto-rikų, literatūros ir kitų sričių ži-novų ne tokie bauktūs, o gal ne tiek buvo susitepę sovietinės okupacijos metais. Tad bando-ma apie daug ką rašyti, na-grinėti ir skaudesnius dalykus. Neličiamu ir Lietuvos žmo-nės nežinomu plotu gal la-biausiai siekiama palikti Lietu-vos gyvenviečių planavimą bei architektūrą.

Tai vėlgi nenuostabu. Juk tų sričių specialistai savo pro-jektuose įgyvendindavo bendras okupacinio režimo direktyvas, sukūrė sovietinamos Lietuvos pamatus, kuriuos ir šiandien sunku iškilbinti.

Dar, grįžtant prie K. Šešel-

technikos skyriuje ir kituose pa-daliniuose. Susikaupe, malonūs veidai. Neveltui sakoma, jog žmogus gražiausias tada, kai dirba. Ypač jie – žmonės, ne-šantys Lietuvai šviesą.

„Šauni ta ‘Aušra’ – rašo laiške bičiulė žurnalistė Birutė Jonelienė iš Prienų, – knyga taip greit ir gražiai išleido. Spaustuvė tikrai verta savo vardo!“

Iš tiesų. Didelės sėkmės Jums, knygų žmonės!

gio knygos, paminėtinas ir bū-dingas kuklumas apibūdinant 1795-1918 m. laikotarpį, kai Lietuvą buvo užvaldžiusi carinė Rusijos imperija. Lyg išvar-dijami kai kurie faktai iš to lai-ko („planavimo projektus tvirt-indavo pats caras“, „pagal Ru-sijoje veikusius įstatymus suda-ryti miestų generaliniai planai nepasizymėjo aukšta urbanisti-ne menine verte“ ir pan.), pa-minint techninę pažangą Lietu-vos miestuose tuo laiku ir kitus didelius pasiekimus rusų val-džios metais.

Deja, nepasakyta tiesiai šviesiai, kad tuomet siekta visiškai sunaikinti Lietuvą kaip sa-varankišką kraštą – visapusiškai jį rusinant. Tam turėjo pasitar-nauti ir visai imperijai vienodi miestų planai, pagal kolonijinių gyvenviečių pavyzdžius vykdv-tos naujos viendos statybos. nuo Baltijos jūros iki Ramiojo vandenyno.

Sovietmečiu apie tai šnekėti buvo nevalia, tada ir studen-tams aiškinta apie Rusijos nuo-pelnus Lietuvai. Betgi šeštuo-sius nepriklausomybės metus pradėjus ar dera vėl užsiminti nesenomis „diplomatiskomis ir nepolitizuotomis“ šnekėmis, Lie-tuvos jaunimui vėl diegti vei-kiau didžiai Rytų valstybei pa-rankius teigimus?

Taip elgiantis, beliktų pri-pažinti, kad dr. Vincas Kudirka ir jo bendražygiai padarė „isto-rinę klaidą“, neva bereikalingai prikišdami carinei imperijai Lietuvos rusinimą ir kitas nuo-dėmes, kovodami už mūsų kraš-to savarankiškumą. Deja, toks požiūris, kad „prie rusų visais laikais neblogai būdavo“, dar gajus Lietuvoje. Jį bando puo-selėti sovietmečio veikėjai, slėp-dami savas nuodėmes. Paran-kus jis ir didžiajam Rytų kai-mynui. Tik ar derėtų tokia dva-sia auklėti Lietuvos jaunimą vis atšiauresniems vėjams dvel-kiant, vis griežtesniems grasi-niams ataidint iš maskvenų pu-sės?

Britanijos lietuvių vargai

(Atkelta iš 5-to psl.)

bosė turėjo būti tie patys žmonės. Dažniausiai tose valdybose nebuvo žmonių, nusimanančių ekonomi-niuose reikaluose. Kač LN b-vė uždirbdavo, būdavo išleidiama DBLS Ltd. veiklai finansuoti. Tik pažiūrėkime į 1994/95 m. DBLS pajamas: nario mokeskis – 126 svarai per metus, o Vasario 16 minėjis kas 1995 m. vasario 18 d. Londone kainavo 1000 svarų. DBLS Ltd., neturėdama savo pajamų veiklai, visuomet naudojosi LN b-vės pel-nu. Ir taip tuo nugyventa LN b-vė, kuri buvo priversta parduoti Lietu-vių Namus Londone.

Nėbėra Lietuvių Namų...

K. Barėnas gana plačiai rašo apie tuos namus. Tiesa, buvo suda-rytas LN pertvarkymo komitetas-vienetas iš jaunesniųjų ir atitinka-mų specialistų. Jis dirbo beveik me-tus laiko, atlikdamas įvairius dar-bus, išklaudydamas žmonių pagei-davimų, patarimų, posėdžiaudamas kas antrą savaitę. Galų gale buvo prieta išvada: juos parduoti dabar-tiniu krizės metu, kai namų kainos nukritusios, nėra labai geras laikas; pirkiti kitus, gal gerai, bet irgi juos nupirktus reikės pritaikyti savo veika-lai, galbūt reikės ir remonto; geriau pasilaikyti turimus namus. Be to buvo nuomonė, kad viso pasaulio lietuvių žino namų vietą ir adresą.

Namų pertvarkymas nebuvo numatytas, kaip K. Barėnas rašo, padaryti „prabangių pirmosios kla-sės viešbučių“. Buvo numatyta su-remontuoti ir nudažyti iš lauko, į užsidariusios „Nidos“ spaustuvės patalpas perkelti barą bei virtuvę ir šalia jų įrengti valgyklą-restoraną. Visas pirmasis ir iš dalies antrasis aukštas liktų susirinkimų-seminarų patalpomis. Einant aukštyn visuose kambariuose išgriauti ten įrengtas kambarių pertvaras, kambarius at-naujinti. Čia nėra jokios prabangos. Šis projektas buvo pristatytas

LN b-vės akcininkų suvažiavimui. Akcininkai sutiko leisti pasiskolinti iki 300.000 svarų šiems darbams vykdyti. LN b-vės direktorių valdy-ba turėjo galutinai apsvaistyti per-tvarkymo projektą, kad būtų galima pradėti darbus paskali gauti ir re-montui pradėti. DBLS Ltd. direk-torių valdybos pirm. Jaras Alkis pa-sisakė to projekto nepriimamą. Tuometinis LN b-vės direktorių valdy-bos pirmininkas nebeleido valdybų nariams balsuoti už projekto pri-ėmimą arba atmetimą. Taip tas persitvarkymo projektas liko ore kabantis.

1994 m. vasarą dalis direktorių valdybos pasisamdė anglų firmą „A.M. Associates Limited“, kuri turėjo paruošti naują projektą. Dir-bo apie metus laiko ir nieko geresnio neparašė...

Artėjant 1994-95 m. metiniam LN b-vės akcininkų suvažiavimui „Persitvarkymo komiteto-vieneto buvęs pirmininkas Vladas Gedmin-tas išspausdino „Europos lietuvių“ nr. 14 straipsnį „Reikia persitvarkyti“, kad akcininkai prieš suvažiavi-mą galėtų susipažinti. Jaras Alkis – DBLS Ltd. direktorių valdybos pi-rmininkas jam atsakė: „p. Vlado Gedmino užmetimus ir kaltinimus, man skirtus jo straipsnyje Europos lietuvių, nr. 14 balandžio mėn. pi-rmosios dienos laidoje, kategoriškai atmetu“.

Tas pats J. Alkis su K. Tamo-šiūnu po septynių mėnesių pasiekė bankrotą, kurio jis bijojo V. Ged-minto projekto atveju. Jie kapitu-lavo prieš Kensingtono miesto sa-ivaldybę, neturėdami nei plano, nei pinigų jiems remontuoti. Nusi-žėmusius teko prašyti miesto sa-ivaldybės, kad išskeldinus namų gy-ventojus būtų leista namą parduoti. (Vladas Gedmin-tas yra Ameri-kos lietuvis, augęs Worcester mies-te, baigęs ekonomikos mokslus, jau daugiau kaip 10 metų gyvena D. Britanijoje, yra DBLS Ltd. narys, skautas akademikas).

Dėl Lietuvių Namų yra pada-rytos dvi labai svarbios ir neatleisti-no klaidos. Pirmą – Pertvarkymo komiteto projekto atmetimas. Pra-dėtas pertvarkymo remontas nebū-tų privedęs prie miesto savivaldy-bės įsikšimo. Antruoju atveju ne-reikėjo išsigąsti miesto savivaldybės grąsinimų ir reikalavimų. Reikėjo miesto savivaldybei teisme išgauti „injunction“, kad ji nesikštytų į LN b-vės reikalus. Taip šiandien Lietu-vių Namai būtų lietuvių rankose, ir nereiktų jų parduoti.

Evangelizacijos diena, surengta religinės grupės „Gyvieji akmenys“ Kaune. Tai bandymas nauju būdu prabilti į žmones, ypač jaunimą, diegti evangelinį tikėjimą jų širdyse

Kalėjimas – pragaras ar skaistykla?

Vieniems tai bausmės bei kančios vieta, kitiems – pataisos namai, tretiems – vieno ir kito junginys. Mintys ryšium su Sauliaus Stomos leidiniu „Užrašai iš pasmerktųjų namų“, atskleidžiančiu Lietuvos kalėjimų gyvenimą

Kun. dr. V. SKILANDŽIŪNAS,
Ottawa, Ont.

Šiais (1996) metais Lietu-voje pasirodė nedidelio formato Sauliaus Stomos knygelė „Už-rašai iš pasmerktųjų namų“. Paskutiniame puslapyje – toks prierasas: „Žurnalistas S. Stoma dokumentiškai aprašo įspūdžius, patirtus įkalinimo įstaigose (Lietuvoje), kuriose jis praleido beveik keturis mėnesius. Įtaigus pasakojimas atskleidžia nužmo-ginančią sistemą, išlikusią ne-priklausomoje Lietuvoje iš so-vietinių laikų“.

Mane toje knygelėje apra-šytas gyvenimas Lietuvos kalėji-muose nepaprastai sudomino, nes aš, kaip buvęs Kanados ka-lėjimų kapelionas, praleidau to-se įstaigose apie dvyliką me-tų. Palyginus abiejų kraštų kali-nių charakteristiką, reikia pasa-kyti, kad žmogiškoji prigimtis nesikeičia, tik reagavimas į ap-linką keičiasi, nes įvairiausias aplinkos sąrangos bei formos iš-šaukia kiekvieno žmogaus vis kitokią reakciją. Tai priklauso

nuo vidinių nusiteikimų bei konfliktų, kuriuos išgyvena kiekvienas žmogus savo viduje.

KALĖJIMAS – PRAGARAS?

Jau pačioje knygelės prad-žioje autorius S. Stoma taip rašo: „Ten patirtus įspūdžius nė kiek neperdedant būtų galima pavadinti užrašais iš Pragaro... šios dvi vietos yra panašios ne vien dėl fizinių ir dvasios kan-čių... Lietuvos kalėjimai yra Pragaras, nes valstybė (išėitų, kad ir visuomenė) žiūri į ten pa-tekusius žmones, kaip į pa-smertuosius“ (psl. 7). Toks žo-dis nesvetimas ir Kanados kalė-jimuose. Tačiau jis daugiau var-tojamas tarnautojų negu kali-nių. Pastarieji mėgsta labiau vartoti žodį „Holiday Inn“ (viešbutis), tardami jį su tam tikra ironija. Prisimenu kalėji-nių kapelioną, evangeliką, kuris apaštaloju viename kalėjime apie 5 metus. Staiga jis pasi-traukė ir sugrįžęs į namus pa-rašė straipsnį į vieną laikraštį „Penkeri metai pragare“. Jis ten tarp kitko rašė: „Leiskite man pasisakyti, kaip atrodo ka-lėjimų sistema. Ji yra gigantiška mašinerija, ir jos darbas yra kramtyti žmones: sargus, kali-nius, tarnautojus ir juos visus praryti. Tai jos maistas, ir tokiu būdu atlieka savo paskirtį, ryda-ma žmones. Jis sakė: „Mes tiki-me nuodėmių atleidimą, bet ar praktikuojame jį?“

Aš nenorėčiau sutikti su to kapeliono nuomone, kuri skam-ba labai negatyviai ir rodo dau-giau jo paties nusivylimą savimi, nesugebėjimą prieti prie kal-tinamųjų. Priešingai, šiandienos spaudoje vis stripliau pasisako-me prieš pernelyg švelnų elgesį su kaliniais. Mano nuomone, Kanados kalėjimuose kiekvie-nam, kuris parodo gerą valią ir norą taisytis, sudaromos geriau-sios sąlygos atsistoti ant savo kojų. Iš savo asmeninės patir-ties žinau, kad kai kurie, būda-mi kaliniai, yra baigę įvairiau-sius mokslus ir sukūrę gražius meno ir literatūros kūrinius.

KALINIAI – ŽMONĖS

S. Stoma apie vieną sutiktą žmogų kalėjime rašo: „Šis žmo-gus man paliko gerą įspūdį, o kalėjimas, kaip ir karas, pažinti žmones tikrai išmoko. Kaip ra-šė F. Dostojevskis viename laišk-e: ‘žmonės visur yra žmonės’. Ir katorgoje tarp banditų per ketverius metus aš pradėjau pa-galiau skirti žmones“ (psl. 114). Tas žmogus, kuris leidžiasi val-domas savimeilės ir savanaudiš-kumo, pasidaro akipelėiška ak-las dvasine prasme. Jis nepajė-gia pastebėti skurtimų ir viską beatodairiškai apibendrina.

Buvę politkaliniai budi Saugumo rūmuose Vilniuje, kad būtų išsaugoti palikti KGB archyvai, kankinimų bei tardymų kambariai

Nuotr. Kukoraičio

Pasak S. Stomos, prisitai-kymas prie kalinių gyvenimo būdo nemažai priklauso nuo žmogiškų savybių. Tai „valingu-mas, mokėjimas pakelti likimo smūgius, nepasimesti sudėtin-gose situacijose, paprasčiau sa-kant – charakterio tvirtumas čia yra labai vertinamas. O charak-teriams atsisiklėti kalėjime tik-rai yra visos sąlygos. Žmogus čia po kelių dienų būna kaip žmulptas... juk visas žmogaus, pasukusio kriminaliniu keliu, gyvenimas yra amžinas karas. Karas ir išorėje ir viduje“ (psl. 25).

Reikia sutikti su aurtorium S. St., kad nuo charakterio tvir-tumo priklauso kalinio padėtis kalėjimo hierarchijoje; vienas pasidaro, anot kalinių termino-logijos „ožys“, kuris bendrauja su policija, o kitas tampa vado-vaujančiu kalinių tarpe. Kana-doje „ožys“ kalinių yra vadina-mas „rat“ (žiurkė, išverstikailis), bendraujas su saugumo or-ganais.

Pasirodo, kad ir Lietuvos kalėjimuose atsiranda vienas kitas perdėtai religingas, kuris su-kelia daugiau pašaipos ir juoko, negu rimto susidomėjimo dvasiniais reikalais. Jis pasakoja apie vieną vyriškį, „kalėjimų pamokslininką“ 35 metų am-žiaus, kuris mokojo Šv. Raštą kone atmintinai ir dažnai kalbė-davęs Rožinį, buvo dogmatiškas katalikas be jokių nukrypimų. Kai kas nors paklausdavo, „kaip tu, būdamas toks pamal-dus, galėjai šitiek metų praleisti kalėjime, o dabar čia vėl pate-ka?“, jis atsakydavo: „Kiekvie-nas žmogus turi išgyventi savo kančią, tik tada jis galės supras-ti Jėzų Kristų“ (psl. 43).

Kanadoje man irgi tekdavo retkarčiais sutikti kalinį su dide-lio „religingumo“ apraiškomis, kurios, patyrusiam dvasios va-dovui, yra nesunkiai atskiria-mos nuo tikro, autentiško re-ligingumo. Tokių „religingų“ kalinių motyvai visuomet esti veidmainiški ir savanaudiški, ar tai noras nukreipti dėmesį nuo savęs, ar tai pastanga atkreipti kalėjimo administracijos tar-nautojų dėmesį ir išgauti kokių nors lengvatų bei rekomenda-cijų teismui, policijai ir darbo-vietei. Bet tai tik išimty. Tikras dvasingumas reikiškiai be rek-lamos, be noro pasirodyti. Suki-lēiška, agresyvi dvasia pasi-keičia į nuoširdų nuolankumą, nusizeminimą, pasikliaunant daugiau tyliu malda ir kunigo patarimais.

BADAVIMAS – ATSIMAINYMAS

Būdamas Lukiškių kalėji-

(Nukelta į 7-tą psl.)

(Atkelta iš 6-to psl.)

me, S. Stoma, galvodamas ir planuodamas, kaip sau padėti, nusprendė pradėti bado streiką, kuris jį nepaprastai fiziškai iškankino. Jis pats prisipažįsta, kad toji akcija tikrai daug nepagelbėjo, o greičiau dar pakenkė visos bylos eigai. Tačiau, nepaisant šios išvirsinės strateginės akcijos nepasisekimo, jo viduje įvyko nuostabus pasikeitimas. Toliau jis rašo: "Dėl jos (bylos eigos) aš visai nesigailiu. Badavimas man ypač padėjo psichologiškai. Iš tikrųjų įvyko lyg koks kūno ir sielos apsilvalymas nuo visokiausios bjaurasties. Kiekvieną dieną fiziškai jausdavau ir matydavau, kaip vienas po kito išnyksta paskutiniai riebalų sluoksniai kūne. Lygiai taip pat jausdavau, kaip pamazū tirpsta dvasios riebalai". Jis vadina šį patyrimą "badavimo stebuklu", kurio žodžiais nėra įmanoma aprašyti. "Gyvenimas atsiskleidė kaip didžiausia Dievo dovana, kaip svarbiausias tos akimirkos įvykis" (psl. 101).

Įdomu prisiminti, kad ir pats Kristus, prieš pradėdamas savo misiją, badavo (pasninkavo) 40 dienų ir naktų. Visi šventieji, be išimties, praktikavo badavimą. Juk ir K. Bendrija mus moko praktikuoti tris geriausius darbus: maldą, pasninką ir išmaldą. Autorius S. Stomas ragina suprasti, kad "joks išorinis įvykis negali pakenkti tikrai tavo esmei, tavo sielai. Tau iš tikrųjų pakenkti gali tik vienintelis žmogus, ir tas žmo-

gus esi tu pats... labiausiai tavo dvasią migdo pilkas, abejingas gyvenimas" (psl. 102). Dievo malonės paliestas, jis atsinaujina savo dvasinėje gelmėje, apsi-velka nauju žmogumi, kuris su-tvertas pagal Dievą teisume ir tiesos šventume (plg. Ef.4,23). Jis dabar drąsiai liudija: "Kas gali būti paradoksaliau: man atrodo, kad prie Dievo arčiausiai prisiliečiau, tiksliau Jis mane palietė, ne kur nors bažnyčioje ar kokioje kitoje šventoje vietoje, o apatiniame Lukiškių pragaru rate - žmogūdžių rūsy" (psl. 101).

Visa tai skaitant, man prisimena ir vienas Kanados kalinys, kurį gerai pažinojau. Jis savo laiką buvo vienos didelės komercinės firmos agentu. Buvo turtingas, turėjo gražią šeimą, bet pasidavė pagundai dar daugiau praturtėti ir... atsidūrė kalėjime. Čia jis lankė mūsų religines programas, skaitė mano įrašytą padovanotą Šv. Raštą. Atlikęs šešių mėnesių bausmę, prieš išvykdamas, atėjo jis į mano raštinės kambarėlį atsisveikinti. Ir štai ką jis man sakė: "Brangus Tėveli, aš noriu jums už viską padėkoti. Tikrai yra gėda, kad man reikėjo ateiti į kalėjimą ir čia surasti Dievą. Bet aš Jį atradau. Ačiū Dievui! Išėinu naujas žmogus. Garbė Jėzui Kristui ir Šventajai Dvasiai, Aleliuia!" Išspildė Šv. Rašto žodžiai: "Kiekvienas, kuris šaukiasi Viešpaties vardo, bus išgelbėtas" (Rom.10,13).

Žymaus filosofo netektis

1996 m. kovo 27 d. Surrey, B. C. Kanadoje po ilgos ir sunkios ligos mirė a.a. filosofas, profesorius dr. Vincas Vyčinas.

Velionis gimė 1918 m. Pittsburge, Pa. JAV. 1926 m. tėvų buvo parvežtas į Lietuvą, kur 1941 m. baigė Kupiškio gimnaziją ir įstojo į VDU Teologijos filosofijos fakultetą. 1944 m. rusams - okupuojant Lietuvą, pasitraukė į Čekoslovakiją, vėliau į Vokietiją. Karui pasibaigus, susitikio jaunystės draugė L. Bronė Sakavičiūtė, ir jie mažoje Bavarijos miestelio švento-vėje susituokė. Apstulę Freiburge (prancūzų zonoje), vėl tęsė filosofijos studijas Freiburgo universitete.

1949 m. sugrįžo į savo gimtąjį miestą Pittsburgą, Pa., kur po kelerių metų įstojo į Duquene universitetą tęsti filosofijos studijų. 1957 m. gavo magistro ir 1958 m. filosofijos daktaro laipsnius. Persikėlęs į Kanadą, dėstė fi-

losofiją Pince George kolegijoje.

Vėliau tapo nepriklausomu statybininku ir laisvalaikis skyrė rašymui. Parašė ir išleido anglų kalba šias knygas: "Earth and Gods", "Greatness and Philosophy", "Search for God", "Our Cultural Agony", "The Great Goddess and the Aistian Mythical World".

Vienintelė knyga "Didžio-sios deivės epocha" yra parašyta lietuvių kalba ir išleista Vilniuje 1994 m. "Minties" leidyklos.

Pastaruosius penkerius me-tus, nors jau sunkiai sirgdamas, rašė ir paliko daug neišleistos medžiagos. P.B.K.

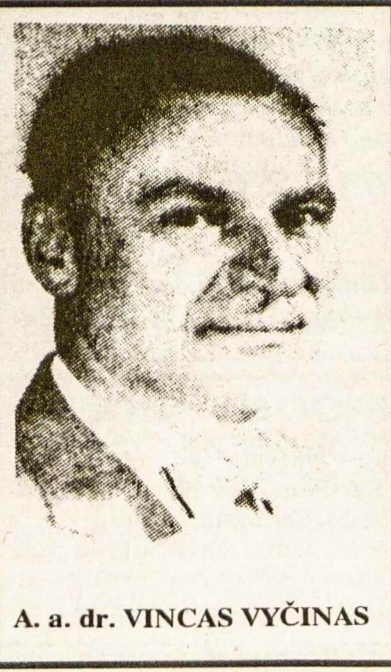
Atsiūsta paminėti

SALEZIEČIŲ ŽINIOS - KALENDORIUS (1996), nr. 4 (82), trimėnesinis saleziečių veikimo lei-dinys, 28 psl. ir viršeliai. Red. kun. Pr. Gavėnas, Jurgiškų 4, Alytus.

SLAVA VACLOVA ŽIEME-LYTĖ, Kanados lietuvių daininin-kė, iliustruotas paprastomis ir spalvotomis nuotraukomis 102 psl. lei-dinys; autorė Jūratė Vyliutė, redagavo V. Juodpulis, išleido 1995 m. Lietuvos muzikų dr.-ja, Gedimino pr. 32-2, Vilnius, spausdino VPU leidykla, tiražas 600 egz. Kaina su-tartinė.

Antanas Paulavičius, AŠ PA-LIEKU JUMS RAMYBĖ. Akista-tos su nepalūžusiais žmonėmis. Redaktorius - Vytautas Venclova, meninė redaktorė - E. Jakubčionytė. Maketavo T. Vaidotas. Kaunas, 1995 m., 212 psl. (Autoriaus adre-sas: Partizanų 116-54, 3041 Kaunas).

LITHUANIAN HERITAGE nr. 2, vol. 3, 1996 m. kovas-balan-dis, žurnalas anglų kalba, 40 psl. ir viršeliai. Leidžia Baltech Publi-shing, P.O. Box 225 Lemont, Il. 60439-0225, USA. Vyr. red. V. Ramonis. Metinė prenumerata \$29.95 (JAV), Kanadoje - \$41.95 (JAV).

A. a. dr. VINCAS VYČINAS

1941-jų tremtiniams

*Birželio naktis glamonėjo
sušilusią mūsų žemelę.
O saulei net nepatekėjus
Jau daug kas išnyko į kelią...*

*Po išdaužtų langų seklyčios
Bojūnai raudoni dejuvo.
Padangėje kregždė suklykus
Laukuose vėžimus skaičiavo...*

*Mokyklų mažoji - lapai driekė
Suplėštų vaikų išlaidų klygų,
O ant grindų - mėtėsi riekės,
Lyg kūdikių kriūtį iš vygų...*

*Susparčyta batais Madona
Su ašarom prašė atleisti.*

*Ir duonkepę pamiršta duona
Lyg klausė - "ar manęs neteisū?"...*

*O stotys lyg atlaichus šventė,
Tik šautuvais vietoje kryžiaus.
Ryto saulė kvietė gyventi
Tikėt ir mylėt pasiryžus...*

*Kaip slibinas, juodai raudonas,
Dar ilgai link šiaurės bėdėjo.
Kalvarių skausmo vagonas
Maldas ištremtųjų girdėjo...*

*Veltui jauna motina verkė,
Atšalusį kūdikį glostė,
Pabėgimai dundėjo pasmerkę
Vienatvei lietuvišką gluosnį...*

St. Ilgūnas, Marijampolė

Toronto "Volungės" choras savo veiklos dvidešimtmečio sukakties šventėje Prisikėlimo parapijos salėje
Nuotr. O. Burzdžiaus

Dvidešimtas "Volungės" pavasaris

NIJOLĖ BENOTIENĖ

Gyvendami dabarties išei-vioje, dažnai paaimanuoame dėl nykstančių meno vienetų, vadovų-specialistų stokos, jaunimo nutautėjimo, todėl į mažiausią krustelėjimą atkreipiame dė-mesį. O ką sakyti, kai chorinės muzikos vienetas švenčia ne pirmąjį ar trečiąjį gyvavimo veiklos gimtadienį, o dvidešim-tąjį!

Gražią 20-to gimtadienio sukaktį š. m. gegužės 11 dieną Prisikėlimo parapijos salėje pa-minėjo Toronto lietuvių choras "Volungė", didžiai pagerbtas ir įvertintas gausiai susirinkusių tautiečių. Vakaro programa vyko tradicine lietuvių visuome-nėje nusistovėjusia tvarka: iškil-mingas koncertas, sveikinimai, vakarienė. Visi, kurie daug me-tų remia ir domisi chorine mu-zika, kurie lanko "Volungės" rengiamus koncertus, žino, kad jų renginiai visada kuo nors bus pajavirinti, atmintini. Volungie-čiai ieškojo ir ieško naujųjų ir tai dar kartą pasitvirtino šiuo koncertu. Buvo originaliai ir įspūdingai išpuošta scena, įdo-mūs pranešėjai R. Kurienės rimti ir nerimti komentarai, di-rigentės lazdelės varžytinės, naujo fondo įsteigimas, naujų choristų agitavimas iš salėje sė-dinčių klausytojų tarpo ir kla-sikinės muzikos trio grojimas triukšmingos vakarienos metu.

Koncertas

"Tegu skamba mūsų dai-nos...", pavadinta sukaktuvinio koncerto programa prasidėjo nuotaikingu kūriniu "Kogi šian-dien mums liūdėti?" iš B. Sme-tanos operos "Parduotoji nuo-taka". O džiaugtis tikrai yra ko, vien tik pasižiūrėjus į progra-moje surašytų kūrinių įvairumą, tematiką, vokalo techniką. Dainas sekė giesmės, giesmės - ori-ginalios ir harmonizuotos dai-nos. Neįmanoma aprašyti visų atliktų kūrinių dėl jų gausybės, tik norėčiau paminėti keletą ypatingų akimirkų.

"Šiapus saulės ir anapus saulės, vien tik Jojo spinduliai" - vadinosi programos dalis, skirta giesmėms. Viena iš jų buvo komp. J. Govėdo "Is Tavo rankos". Šią giesmę Prisikėlimo parapija skyrė a.a. V. Verikai-čio atminimui. Indrės Viskontai-tės solo su choru, atliekant

giesmę "Amazing Grace" (komp. R. Small) ir Arūno Radtkės solo kūrinyje "Ain't Got Time to Die" (komp. H. Johnson) nebuvo lengvas užda-vinys, norint pagauti šių kūri-nių autentiškumą, bet jų sėk-mingas bandymas buvo labai šiltai sutiktas publikos, ypač jaunesnės kartos atstovų, sėdin-čių salės gale.

Reikėtų paminėti, kad "Vo-lungės" repertuaras praturtin-tas naujais kūriniiais. Klausy-tojus ypatingai sužavėjo J. Ta-mulionio harmonizacijos ir kū-ryba: "Buvo dūda Vilniuj" ir "Aik, ažel, undenia". Šio Lie-tuvoje aukštai vertinamo ir ži-nomo kompozitoriaus kūriniai yra labai populiariūs ir išseivioje: praėjusiais metais minėtos dai-nos buvo atliekamos Klivlando Dievo Motinos parapijos choro, o šį pavasarį nuskambėjo "Vo-lungės" 20-mečio proga.

Koncerto programoje gir-dėjome kelis kūrinius lygių bal-sų chorams, kuriuos atliko "Vo-lungės" moterų ir vyrų grupės atskirai. Šioje grupėje domina-vo harmonizuotos liaudies dai-nos. Tikriausiai niekada ausiai nenusibos vyrų atliekama liau-dies daina harm. J. Tallat-Kelp-šos "Ciūto", ar V. Juozapaičio harmonizuota daina "Ant kalno karklai siūbavo".

Pasireiškė ir ilgamečiai "Volungės" solistai Anita Puo-džiūnienė ir Jonas Vaskas. Pa-sigirdus dainai "Karvelėli mėly-nasis", kurią atliko choras ir so-listė, salėje nulingavo pasitenki-mo banga, nes tai daug pri-siminimų nešantis kūriny, na o "Udriso daina" iš operos "Pi-lėnai", atliekama J. Vasko, kiekvieną kartą skamba vis įdo-miau.

J. Govėdo sukurta ar har-monizuota muzika iš karto iš-duoda autorių. Jo harmoniza-cijos ir originali kūryba yra di-džiausia dovana "Volungei" ir mūsų visuomenei. Visiems žino-mos liaudies dainos "Subatos vakarėli", rodos užtenka tik pir-mus žodžius pasakyti ir tuoj pat kiekvienas visą dainą sudai-nuos. Gal ir būtų paprasta tai padaryti, jeigu būtų buvusi tik liaudies daina, bet čia buvo J. Govėdo harmonizacija. Paban-dai kartu su volungiečiais niū-niuoti, o jie ima ir iškrečia koki pokštą, nvingiuodami žinoma melodiją ir disonansinį akordą,

sekundų intervalus ir net glis-sandį ir kitą tonaciją ar kitą liaudies dainos motyvo atkar-pelę. Kas belieka, tik nusišyp-soti ir kūriniui pasibaigus smar-kiai ploti atliekėjams ir kompo-zitorium.

Įrašas programoje "Ir pra-ėjo metai, nulingavo..." skamba kažkiek liūdnokai, tačiau šioje vietoje į sceną buvo pakviesti dainininkai, kurie anksčiau ka-dą nors dainavo ir priklausė "Volungei". Galingai, džiaugs-mingai suskambėjo paskutinės koncerto programos dainos, liu-dydamos praėjusius laikus, dai-navimo džiaugsmą, kūrybinius koncertavimo prisiminimus.

Ilgas "Volungės" choro nu-eitas kelias, atliktas reikšmingas darbas. Toronto lietuviai di-džiuojasi turėdami tokį chorą, kurio veikla eilę metų turėjo di-delės įtakos visam kultūriniam gyvenimui ne tik išseivioje, bet ir Lietuvoje. "Volungė" buvo ugdoma ne tik meilė muzikai, bet ir Tėvynei. Kartu su choru augom ir sąmonėjome mes, ku-rie lankėm ir rėmėm šį chorinės muzikos vienetą, domėjomės jo veikla.

"Mes išdainuosim visas dai-nas, tiktai ne šiandien, tiktai ne šičia..." programos lankstinuke volungiečiai žada eiti dar ilgą kūrybinį ir koncertinį chorinės muzikos kelią. Koncerto pabaigoje choro vadovė Dalia Vis-kontienė savo kalboje nuošir-džiai padėkojo volungiečiams, visiems klausytojams, rėmė-jams, savo bendradarbiui Jonui Govėdui. Jos žodžiais: "už tai 20 metų buvo kaip akimirka".

Kiek ir kam būtų dėkota, bet pagrindinis asmuo, apie ku-rį sukasi visa veikla, tai Dalia Viskontienė. Tik jos didelės kantrybės ir ištvermės dėka šis choras atsiekė tokių gražių re-zultatų. Jos pačios kaip muzikės tobulėjimo dėka, Toronto lietu-viai turi puikios muzikos kon-certus, vakarones, proginius renginius, gėrisi religinės muzi-kos garsais. Reikia tikėtis, kad Daliai niekada nepritrūks kūry-binio polėkio, kantrybės ir jė-gų, o mes galėsime laukti se-kančios sukakties.

Dvidešimtmečio proga vo-lungiečiai nusprendė naujam fondui skirti vieną dolerį nuo kiekvieno parduoto koncerto bilieto. Fondo lėšos bus skiria-mos asmenims, vienetams ar grupėms, sėkmingai besireiškiančioms chorinės muzikos ar dainavimo srityje.

Sukaktuvinio koncerto metu įvyko dirigentės lazdelės var-žytinės. Nesukubėti daryti išva-dų, negalvokit, kad "Volungės" vadovė D. Viskontienė atsisako savo pareigų ir pradeda išpar-duoti "Volungėje" "užgyventą" turtą. Esminis varžytinių tikslas buvo sutelkti pinigų naujai įsteigtam fondui. Ji (t.y., lazde-lė) buvo parduota už maždaug 300 dolerių, o pirkėjas A. Bra-žys turės malonumą sekancio "Volungės" koncerto metu pa-diriguoti vieną kūrinių. Siūlyčiau Daliai įsigyti daugiau lazdelių, kad sekančią kartą didesnį skai-čių jų galėtų parduoti, o klausytojai turėtų progos dažniau diriguoti koncertuose, tuo pa-lengvindami vadovės darbą.

Visi, kurie neturėjo galimy-bės dalyvauti šiame koncerte, arba norėtų dar kartą pasiklau-dyti volungiečių atliekamos mu-zikos, gali nenusiminti. Yra įre-korduotas ir jau baigiamas iš-leisti "Volungės" kompaktinis diskas. Tai trečiasis įrašas, jam-žinantis "Volungės" choro dvi-dešimties metų darbo vaisius.

Paminklo tremtiniams Kazlų Rūdoje viršutinė dalis. Skulptorius - Julius Narušis

Dail. Boriso Borjero amžiaus aštuoniadesimtpenkmetį Austrai-lijos Adelaidėje paminėjo šios kolonijos lietuviai. Sukaktuvi-ninkas yra rusų kilmės lietuvis, gimęs 1910 m. gruodžio 14 d. Kaune, krikštytas tada dar soboru va-dintoje Kauno igulos šventovėje, mokėsis rusų gimnazijoje. B. Bor-jeras 1932 m. baigė tapybos stu-dijas pas prof. Justiną Vienožins-kį Kauno meno mokykloje, grafi-ką studijavęs pas Mislavą Dobu-zinskį. Nepriklausomoje Lietuvoje išliko kaip talentingas poli-tinių šaržų ir karikatūrų kūrė-jas "Lietuvos aidui", "Kuntap-liui", "Dienai", "Sekmadieniu" bei kitiems laikraščiams. Soviet-tų ir vokiečių okupacijos metais jis vertėsi komerciniu menu. Juo duoną taipgi pelnėsi ir Australi-joje. Lietuvoje jo sukurta Kazio Binkio šarža yra įsigijęs Vytau-to Didžiojo karo muziejas Kaune.

Kompozitorius Bronius Bud-riūnas, gimęs 1909 m. liepos 29 d. Pabiržėje, dabartiniame Biržų rajone, didžiausius savo talento ir darbo pėdsakus paliko Kalifor-nijoje, Los Angeles lietuvių Šv. Kazimiero parapijoje. Urna su jo pelenais jau 1995 m. gruodžio 31 d. buvo nuvežta Vilniui, kur 1966 m. spalio 5 d. mirė jo vyres-nis brolis Antanas Budriūnas, taipgi kompozitorius ir chorų va-dovas. Atsisveikinimui su Bro-niumi Budriūnu skirtas jo kūri-nių koncertas buvo surengtas ge-gužės 10 d. Vilniuje, Lietuvos muzikos akademijos salėje. Vo-kalinius kūrinius atliko Lietuvos operos ir baletu teatro Vilniuje solistas Jolanta Čiurilaitė ir Vy-tautos Kurnickas. Koncertan taipgi įsijungė Lietuvos radijo bei televizijos vaikų ir Lietuvos mu-zikos akademijos mišrus choras. Buvo surengta kompozitoriaus Broniaus Budriūno išleisti kūri-nių, rankraščių ir nuotraukų pa-roda. Gegužės 11 d. urna su ve-lionies pelenais buvo atnešta Mi-šioms Vilniaus arkikatedroje ba-zilikoje ir iš ten palydėta į Anta-kalnio kapines. Gintaras Sarafi-nas "Lietuvos aide" rašo: "1949 m. emigravęs į JAV, B. Budriū-nas Detroite vadovavo Amerikos lietuvių balso radijo klubo cho-riui, vėliau subūrė vyrų kvartetą, kuris išleido plokštelių albumą. Gyvendamas Kalifornijojejo kom-pozitorius parašė reikšmingiau-sius kūrinius: kantatas "O, Ne-mume", "Mano protėvių žemė", "Tėviškės namai", "Per pasaulį keliauja žmogus". 1967 m. už Mi-šias šv. Kazimiero garbei kompo-zitorius pelnė "Laiškų lietuviams" premiją".

"Santarios-Šviesos" šiemeti-nės konferencijos Vilniuje ir pro-vincijoje įvyks birželio 20-23 d. Numatytin konferencijų progra-mon yra įtraukti aštuoni prane-šimai ir pakviesti pranešėjai. Bir-želio 20 d. pranešimas "Lietuva, Vidurio Europa, Vakariai: kaitos tapatumai ir skirtumai", praneše-jai - E. Bojtari, A. Štromas, R. Raud, R. Misiūnas ir A. Mickū-nas. Birželio 21 d. pranešimas "Spauda ir visuomenė", praneše-jai - Z. Čepaitė, Z. Rekašius, R. Sakadolskis, L. Mockūnas, disku-sijų dalyviai - V. Tomkus, S. Stoma, R. Valatka ir kt. S. Va-liulio pranešimas "Šiuolaikinė dokumentinė lietuvių fotografi-ja". Birželio 22 d. pranešimas "Kas gyva ir negyva lietuvių hu-manistikoje jaunosios humanita-rų kartos žvilgsniu", pranešėjai - L. Katkus, R. Civiškas, V. Še-feris, A. Ragauskas ir kt. Prane-šimas "Šiuolaikinė lietuvių litera-tūra: pagrindinės kaitos tenden-cijos", pranešėjai - A. Zalato-rius, M. Jonaitis ir kt. Birželio 23 d. pranešimas "Ūkio reformos ir visuomenės raidos modeliai ūkyje, politikoje, visuomenėje", pra-nešėjai - Z. Rekašius, E. Mal-deikis, E. Leontjeva, V. Avi-žienis, R. Mieželis ir kt. Prane-šimas "Lietuvos visuomenės tam-siosios pusės", pranešėjai V. Kavolis ir kt., diskusijų vedėjas - B. Savukynas. Pranešimas "Lie-tuviškieji laisvės svarstymai XVI-XVII a.", pranešėjai - D. Kuolys ir kiti dar neatsiliepūsieji. Pra-moginei daliai konferencijose at-stovaus artėjančių Joninių laužai ir literatūros vakaras. Būsiami da-lyviai prašomi pranešti "Santa-rai-Šviesai", fax: 370-2 613 148. Keturiadesimt trečiasis "Santa-ros-Šviesos" suvažiavimas įvyks š. m. rugsėjo 5-8 d.d. Pasaulio lie-tuvių centre Lemonte, Iliinojus valstijoje JAV.

Kalvarijos mėgėjų teatras marijampoliečiams suvaidino rež. K. Krasnicko pastatytą J. Audro-nio trijų veiksmų komediją "Teta iš Amerikos".

Dail. Antano Žmuidzinavi-čiaus šimtas dvidešimtosios gi-mimo metinėms skirtą tapybos darbų parodą Vilniuje surengė Tautinė galerija. Jai buvo sutek-lita apie pusantro šimto kūrinių iš muziejaus fondų ir privačių rinki-nių. Dail. A. Žmuidzinavičius la-biausiai yra pasižymėjęs lyriniais peizažais. Jo kūrybinį palikimą sudaro daugiau kaip du tūks-tančiai paveikslų. Jų didžioji dalis saugojama jo vardo muziejuje, kuris yra Kaune, įsikūręs dail. A. Žmuidzinavičiaus gyventame na-me. Lietuvos dailės istorijon jis įeina, kaip vienas pirmųjų profe-sionaliosios lietuvių dailės parodų organizatorių, liaudies meno populiarintojų ir rinkėjų, peda-goginiam darbui atidavusių ketu-ris dešimtmečius, gyveniman iš-leidusių kelias dailininkų kultas.

Žemaičių vysk. Motiejaus Valančiaus šimtas devyniades-šimt penktajam gimtadieniui skirta tarptautinė knygženklų paroda balandžio 27 d. buvo atli-daryta viešojoje Kretingos rajono bibliotekoje. Jai buvo panaudoti knygženkliai, gauti iš Kinijos, Ar-gentinios, Turkijos, Kanados, Rumunijos, Australijos, Suomi-jos, Rusijos, Latvijos ir Lietuvos. Vysk. M. Valančiaus muziejui gimtuosiuose Nasrėnuose 58 knygženklus padovanojo Šiaulių kultūros fondas. Muziejuje bus įrengta nuolatinė knygženklų paroda. Balandžio 27 d. viešojoje Kretingos rajono bibliotekoje bu-vo pradėtas ir vysk. M. Valan-čiaus atminimui skirtas trečiasis rajoninis moksleivių skaitovų konkursas. Jis buvo prarastas ir kituose Žemaitijos rajonuose. Gegužės 4 d. geriausio skaitovai buvo suvažiavę į Nasrėnus tradi-cinėn laureatų šventėn.

Plm. Jurgio Matulaičio šim-tas dvidešimt penktosios gimi-mo metinėms buvo skirta para-da, surengta Vilniuje, Lietuvos mokslų akademijos bibliotekoje. Jai buvo sutekta biografinė me-džiaga būsimo arkivyskupo ir pa-laimintojo Jurgio Matulaičio, MIC, gimusio 1871 m. balandžio 13 d. Lūginės kaime prie Mari-jampolės. Parodos lankytojai su-žinojo, kad jis buvo įšventintas kunoju 1898 m., baigęs Petrapilio dvasinę akademiją. Studijas gili-no Šveicarijoje, Friburgo univer-sitete, ten apgynęs doktorato di-sertaciją. Tada profesoravo Pet-rapilio dvasinėje akademijoje. Grįžęs Lietuvon, atgaivino ir pertvarkė marijonų vienuoliją, tapdamas jos generolu. Jis taipgi įsteigė Nekaltai Pr. Marijos var-gdienių seselių vienuoliją ir 1918 m. buvo įšventintas vyskupu Vil-niaus arkivyskupijoje. Vatikanas jį paskyrė apaštališkuoju vizitato-riumi Lietuvoje. Mirė Kaune 1927 m., o palaimintuoju buvo paskelbtas 1987 m. Medžiaga šiai parodai, veikusiai iki gegužės 6 d., buvo gauta iš Lietuvos mokslų akademijos bibliotekos retų spaudinių ir senosios periodikos fondų.

Dviejų žymiųjų savo krašto rašytojų gimtadienius Anykščių gyventojai kasmet pamini balan-džio pradžioje. Mat Antanas Vienuolis-Žukauskas yra gimęs 1882 m. balandžio 7 d. Ažuoze-riuose, o Jonas Biliūnas - 1879 m. balandžio 11 d. Niuronyse. Jiems kasmet skiriamas bendras renginių ciklas. Pirmąjį šiemetinį to ciklo koncertą balandžio 10, trečiadienį, Anykščių koplyčioje pradėjo senosios muzikos an-samblis "Arsenalas". Antrajame koncerte penktadienio vakarą programą atliko sol. Danielius Sadauskas, baritonas, ir pianistas Justinas Burzga. Sekmadienio popietės koncerte poeto Marce-lijaus Martinaičio "Meilės lyrikos albumą" skaitė aktorius Ramutis Rimeikis. Šį koncertą Juozas Ri-mas praturtino obojaus, o Audra Stankonienė kanklių melodijo-mis. Balandžio 18, ketvirtadienį, renginių ciklą užbaigė aktorius Tomo Vaisietos vadovaujami Lietuvos muzikos akademijos teatrinio meno fakulteto ketvir-takursiai. Anykščių koplyčioje jie skaitė literatūrinę kompoziciją "Pasikalbėjimas su Lietuva" pa-ruošta vysk. Antano Baranausko ir Jono Biliūno kūrybos moty-vais.

V. Kst.

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414
Anapilyje telefonas: (905) 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p.

SKYRIUS ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind.4.00%	Asmeninės paskolas nuo7.75%
180-364 d. term. ind.4.00%	Sutarties paskolas nuo7.75%
1 metų term. indėlius4.00%	
2 metų term. indėlius4.75%	
3 metų term. indėlius5.50%	
4 metų term. indėlius5.75%	
5 metų term. indėlius6.25%	
1 metų GIC-mėn. palūk.3.75%	
1 metų GIC-met. palūk.4.25%	
2 metų GIC-met. palūk.5.00%	
3 metų GIC-met. palūk.5.75%	
4 metų GIC-met. palūk.6.00%	
5 metų GIC-met. palūk.6.50%	
RRSP, RRIF ir OHOSP3.25%	
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.4.50%	
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.5.25%	
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.5.75%	
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.6.00%	
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.6.50%	
Taupomąją sąskaitą3.00%	
Kasd. pal. taupymo sąsk.3.75%	
Kasd. pal. čekių sąsk.2.25%	
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.3.00%	

Draudžiamas asmeninės ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybė iki \$2,000 už santaupas laikomas šerų, čekių ir taupymo sąskaitas

Duodame asmeninės paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto vertės. Pardudame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI per 61 milijoną dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

BVL ELECTRICAL ENGINEERING Licence E-2392

Taisau senas ir įvedu naujas:

- ELEKTROS INSTALACIJAS
- VEŠINIMO SISTEMAS
- Taisau visų rūšių
- ŠALDYTUVUS
- SKALBIMO MAŠINAS
- ELEKTRINES PLYTELES
- DŽIOVINTUVUS
- KITUS BUITINIUS ĮRENGIMUS

Skambinti Vytaui tel. 200-8960 arba 236-9071, Toronte. Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & HEATING

Taisau ir įvedu

- Centrines šildymo ir A/C sistemas
- Skalbimo mašinas, džiovintuvus
- Oro drėkintuvus (Humidifiers)
- Indų plovimo mašinas, virkklas
- Šaldymo sistemas, šaldytuvus

Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.

Skambinti R. Jareckui tel. 416-370-3539 Toronte (Nemokamai atvažiuoju įkainoti).

Countrywide WESTSIDE REALTY INC.

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižaduo mieliai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

4889 Dundas Street West, Suite 102, Etobicoke, Ontario M9A 1B2
Tel. 416 767-9000 FAX 416 239-6228

DRAUDA

Gyvybės – verslo – namų – automobilių – sveikatos – kelionių – pensijų (RRSP, RRIF)

Greitas ir tikslus patarnavimas. Skambinkite

JUOZUI EIMIUI RAMUI
tel. 239-7733

namų 766-5857 FAX 234-5187

CHOLKAN INSURANCE BROKERS LIMITED
3836 BLOOR ST. W., ETOBICOKE, ONTARIO M9B 1L1
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

SOLD RE/MAX
TED STANULIS
769-1616

Parduodant ar perkant nekilnojamo turto nuosavybę visais reikalais prašau kreiptis į

TEODORA STANULI
SĄŽINGAS IR GREITAS PATARNAVIMAS
BLOOR-ISLINGTON rajone skubiai parduodamas vienaaukštis dviejų miegamųjų namas (bungalow).

RE/MAX West Realty Inc. 1678 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A9 (2 bloko vakarus nuo Lietuvių namų)
tel. 416 769-1616, namų tel. 416 231-4937, nešiojamas tel. 416 802-1029 FAX 416 769-1524

ŠALFAS-gos šaudymo sekcijos metinėse standinio (trap) šaudymo pirmenybėse gegužės 11 d. HLMŽ Giedraičio klube dalyvavo 13 varžovų, du iš Detroito. Šaudymas pravažė 3-juose pratimuose, 200 taikinių: 100 – 16 yd. A ir B klasėse, 50 – išlyginamų ir 25x2 – dublėtų. Nuotraukoje varžybų dalyviai su svečiais iš JAV – pirmas iš kairės klūpi Viktoras Baranauskas iš Floridos, stovi trečias iš dešinės Jonas Šostakas iš Detroito

SPORTAS

Kas naujo Europoje?

Vokietijos sportinė spauda pranešė, kad Lietuvos krepšinio rinktinė Atlantos olimpinėse žaidynėse ant savo marškinėlių turės... kaukolę. Miuncheno dienraštis "Sueddeutsche Zeitung" sporto psl. didelį raišdį išspausdino tokį pranešimą: "Lietuvos krepšinininkai – rock in kaukolė." Toliau rašoma, kad tai ne demonstracija, o tik "rocko" grupės finansinė parama. Tai "joint venture", pradėta dar prieš olimpinės žaidynės Barcelonoje, padovanojant lietuviams marškinėlių ir treningo aprangą. Lietuvai laimėjus bronzos medali, marškinėliai tapo labai populiarūs ir JAV. Tuo klausimu 1996 m. gegužės 14 d. laidojo rašo "Lietuvos aidas": "LTOK generalinės asamblėjos narys Viktoras Milvydas klauė, ar ir Atlantoje Lietuvos krepšinininkai, jeigu laimės medalius, ruošiasi lipiti ant garbės pakylos su kaukolėta "Greatfull Death" apranga ir piktinti žmones, kaip buvo Barcelonoje. LTOK prezidentas Artūras Povilūnas atsakė, kad naujoviški "Greatfull Death" marškinėliai, vėl gaminami JAV, šį kartą "neturėtų būti panaudoti blo-gam". Jis jau kalbėjėsis dėl to su Lietuvos krepšinio federacijos pre-

zidentu Algimantu Pavilioniu. LKF tikisi nuo kiekvienų pagamintų "Greatfull Death" marškinėlių gauti po vieną dolerį, ir jeigu šiųmetiniai marškinėliai bus tokie populiarūs kaip 1992 metų, dolerį dedant prie dolerio turėtų susidaryti nemaža suma. JAV spauda rašė, kad nauj marškinėlių buvo parduota per milijoną, amerikiečiai juos pirkė masiškai.

Lietuvos futbolo rinktinės žaidėjai kitose valstybėse: Kopenhagos "Brøndby" klube (antroji vieta Danijoje) žaidžia Aurelijus Skarba-lius, Vienoje "Austria – Memphis" komandoje – Armėnas Narbekovas (priėmė Austrijos pilietybę) ir Tomas Daumantas. Rusijoje Nižnij Novgorode mieste Virgilijus Baltuš-nikas, Turkijoje – vartininkas Gin-taras Staučė, Vokietijos antroje lygoje vartininkas Brasas. Jis, atrodo, gimęs Vokietijoje, Lietuvos rinktinėje nežaidžia ir Liubecko gynėjas Mažeikis.

Vokietijos futbolo meistro vardą laimėjo Dortmundas prieš Miuncheno "Bayern" ir "Schalke" 04. Aukštąją lygą turėjo palikti Kai-serslautern, Frankfurt ir Urdingen. Jų vietas turbūt užims Bochum, Bielefeld ir Duisburg. K.B.

Kanados įvykiai

(Atkelia iš 1-mo psl.)

je, piliečių gimusio jų vaiko pi-lietybės teisės.

Pasak imigracijos ministe-rės L. Robillard, sunku suprasti, kaip toks Kanadoje gimęs vai-kas gali gauti tikrai dideles pi-lietybės teises, kai nė vienas jo tėvų nėra Kanados pilietis. Tė-vai netgi nelaikomi teisėtais atvieais Kanadon, o vaikas, tik gimęs Kanadoje, jau pripažįsta-mas didesniu už juos. Iš tokių vaikų netgi negalima atimti Ka-nados pilietybės, o jų tėvai jos gali netekti vien tik dėl to, kad jie nėra gimę Kanadoje. Jau yra buvę atvejų, kai čia gimę vaikai pareikalaudavo atimti Kanados pilietybę iš kitur gimusių savo tėvų ir netgi juos ištremti iš Ka-nados. JAV gimę visi vaikai taipgi automatiškai gauna to krašto pilietybę. Tuo tarpu Bri-tanijoje gimęs jos pilietybės ne-turinčių tėvų vaikas, pilietybės automatiškai negauna. Jis tik gali prašyti, kad ta pilietybė jam būtų suteikta pasiekus aštuo-niolika metų amžiaus.

Ontario OHIP sveikatos drauda lig šiol nemokamai pa-rūpindavo su gydytojų receptais parduodamus vaistus pensini-kams ir labdaros gavėjams. Per-nai patvirtintas dalinis atsilygi-nimas OHIP draudai už tokius nemokamus vaistus šiemet pradės veikti nuo liepos 15 d. Tą dalinį atsiskaitymą dabar tvar-kys Ontario valdžios pasirinkta privati bendrovė. Įvedamas da-linis atsiskaitymas už tokius ne-mokamai gautus vaistus nuo lie-

pos 15 d. palies 2.600.000 Onta-rio gyventojų. Labdaros gavėjai ir neturinti pensininkai už kiek-vieną receptą turės sumokėti po-rą dolerių. Iš turinčių daugiau finansinių pajamų pensininkų kasmet bus reikalaujama šimto dolerių įmokos, atskaitomos nuo provincinio pajamų mokesčio, ir už kiekvieno recepto paruoši-mą po šešis dolerius ir 11 centų. Ontario sveikatos ministeris Jim Wilson tokiu būdu tikisi kasmet sutaupyti 225 milijonus dolerių. Atsiskaitymą tvarkys Business Data Services Ltd. bendrovė (BDP). Ontario sveikatos mi-nisterija nusiskundžia, kad to-kią tarnybą ji neturėjo pakan-kamai savo žmonių. Pasamdyta BDP bendrovė surinks visą at-siskaitančiųjų informaciją: So-cialinės draudos ir OHIP svei-katos draudos numerius, amžių, apmokestinamas pajamas, ad-resą ir telefono numerį. BDP privati bendrovė betgi negaus jokios medicininės informacijos apie tokius asmenis.

Alkoholinius gėrimus var-tojantiems automobilių vairuo-tojams Ontario vyriausybė įve-da griežtesnę kontrolę. Policija, sustabdžiusi vairuotoją, kurio kraujas turi girtumą liudijanti alkoholio kiekį, galės ten vietoje suspenduoti trims mėnesiams vairuotojo leidimą. Tokie taipgi turės sumokėti baudą už girtą važiavimą, atgaudami vairuoto-jo leidimą po trijų mėnesių. Da-bar tokios baudos dažnai būda-vo ignoruojamos. V. Kst.

Vilniaus ir Bostono maratonai

1995 m. rugsėjo 9 d. vykstant VI-tam tarptautiniam Vilniaus maratonui "Europos centras – Vil-nius" (AISM narei), visi 42,195 km, 10 km ir 5 km bėgimų dalyviai buvo apdovanoti atvežtais iš Š. Amerikos sportiniais marškinėliais su "Vilniaus maratono", "Lietuvos avialinijų" ir Amerikos sveikatos sąjungos "Fit-For-Life" emblemo-mis, o maratono nugalėtojas buvo apdovanotas nemokama kelione, išlaikymu ir dalyvavimu šimtajame Bostono maratone. Vėliau šis skai-čius padidėjo iki penkių žmonių.

Taip prasidėjo netikėtas ryšys su iniciatyvine grupe iš JAV, į ku-rią susibūrė Rimas Gedeika iš New Jersey, Remigijus Sužiedis iš Čika-gos ir Petras Vainius iš Filadelfijos.

Ne pelno organizacija, sporto draugija "Marlietas", nori padėko-ti šiemis garbiems vyrams už puikiai suorganizuotą galimybę mūsų Lie-tuvos maratono bėgimo atstovams dalyvauti suaktyviniame Bostono maratone. Dabar Stefanijos Stat-kuvienės, Romo Sausaičio, Rimo Jakelaičio (Vilniaus maratono nu-galėtojas 1995 m.), Dainiaus Kepe-nio, Emilio Augustino, o taip pat mūsų tautiečių iš JAV Petro Vai-niaus, Rimo Gedeikos ir mums ne-zinomų dar kitių bėgimo dalyvių pavarėdės, garbingai atstovaus viso pasaulio tautų atstovų, maratono bėgimo dalyvių sąrašė, kurie pa-gerbė 100-ąjį Bostono maratoną. Tuo pačiu mūsų Lietuvos bėgikai įrodė, kad jie gali varžytis, kaip ly-gus su lygiu, su kitais stipriais var-žovais tokioje sudėtingoje sporto šakoje.

Mes tikimės, kad šis bendra-darbiavimas bus pratęstas ir plėto-sis, siekiant Vilniaus maratoną iš-puoseslėti, kad jo vardas toli skam-bėtų visame pasaulyje.

Šia proga norime pranešti, kad Vilniaus maratonas vyks 1996 m. rugsėjo 21 d., šeštadienį. Mūsų įgaliojimas Kanadoje iki 2005 metų yra Vladas Kukoraitis. Jis įpareigo-tas vykdyti organizacinius, labda-ros, šalpos, finansinius, reklami-nius, tarpininkavimo, kelionių orga-nizavimo į maratoną, reikiamos įrangos užsakyimo ir jos gamybos reikalus. Jo adresas: Vladas Kuko-raitis, 125 TAMARAC TRAIL, AU-RORA, ONT. L4G 5T1, CANADA.

Emilis Misiulis, Sporto dr-jos "Marlietas" generalinis direktorius

VILNIAUS MARATONAS
Europos centras-Vilnius

Miškų dukra

Tarptautinio "Cosmopolitan" žurnalo vokiška laida birželio mėn. trijuose psl. išspausdino straipsnį apie Birutę Galdikaitę. Autorė jį pavadino "Mano vaikai – miško žmonės" pažymėdama, kad Birutės šeima augo tarp Lietuvos miškų, o ji pati jaunystę praleido taip pat tarp Kanados miškų. Birutė sako: "Tai suprantama, kad aš "miško žmonėmis" – orangutangais pati susidomėjau." Ji yra ištėkėjusi už vie-tinio ūkininko Pak Bohab, augina 13 m. sūnų Fredą bei vienuoliukm-ę dukrą Janę. Tėvas su sūnum gy-vena Borneo saloje, o Birutė su dukra Jane dienas praleidžia džung-lėse. Tai jau antras straipsnis apie Birutę Galdikaitę vokiškame žur-nale. K. Baronas, Vokietija.

DAIVA DALINDA,
BBA, Broker
Tel. 416 231-5000
FAX 416 233-2713

Amerikos didžiausia namų pardavimo įstaiga Kanadoje!

Islington-Kingsway Realty Inc.
Prezidentė, turinti 16 metų patyrimą, jums sąžiningai patarnaus.
Nemokamas namo įvertinimas.
2908 Bloor Street West, Etobicoke, Ont. M8X 1B6

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA

AKTYVAI per 104 milijonus dolerių

MOKA:	IMA:
3.75% už 30-89 dienų term. indėlius	už asmeninės paskolas nuo.....7.75%
4.00% už 90-179 dienų term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu
4.00% už 180-364 dienų term. indėlius	1 metų.....6.25%
4.00% už 1 m. term. indėlius	2 metų.....6.75%
4.75% už 2 m. term. indėlius	3 metų.....7.25%
5.50% už 3 m. term. indėlius	4 metų.....7.50%
5.75% už 4 m. term. indėlius	5 metų.....7.75% (fixed rate)
6.25% už 5 m. term. indėlius	
3.75% už 1 m. GIC mėn. palūk.	su keičiamu nuosimčiu
4.25% už 1 m. GIC invest. pažym.	1, 2 ar 3 metų.....6.40%
5.00% už 2 m. GIC invest. pažym.	
5.75% už 3 m. GIC invest. pažym.	Asmeninės paskolas duodame iki \$65,000 mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgicijai.
6.00% už 4 m. GIC invest. pažym.	
6.50% už 5 m. GIC invest. pažym.	
3.25% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
4.50% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
5.25% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
5.75% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
6.00% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.	
6.50% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.	
3.25% už OHOSP (variable rate)	
3.00% už taupymo sąsk. (gyv. drauda)	
3.75% kasd. pal. čekių sąsk. nuo 50,000	
3.50% už Amerikos dol. 1 m. GIC	
3.00% už Amerikos dol. kasd. pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.).	

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

Kiti patarnavimai **MasterCard**

Kredito kortelė

Nemokama narių gyvybės drauda (taupymų sąsk.) pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$30,000. Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) patarnavimas.

Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams, iš kitių kraštų (The Co-operators & Blue Cross). Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigus (Wire transfer) į Lietuvą ir kitus kraštus.

KASOS VALANDOS

- Pirm., antr., ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
- Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

BŪSTINĖ: Lietuvių namai –
1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 416 532-1149

PRINTING NET

Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus. Prieinamos kainos, aukšta kokybė.

TEL. 416 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto, Ont.
Savininkas Jurgis Kuliešius

Knygų rėškia "SAMOGITIA"
meniška įrėša knygas bei žurnalus.

A. Plėnys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

Sutton GROUP

PAŽADU JUMS
24 valandų

tarnybines paslaugas, greitą dėmesį, sąžiningumą, išsamią informaciją.

Prašau skambinti šiandien
tel. 416 236-6000

- pirkimo ar pardavimo klausimais

ANTANAS GENYS
sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarcee St., Oshawa, Ont. L1G 4N2
Tel. 1-905-436-9903 FAX 1-905-728-5745

ALGIS ar STEFA MEDELIAI

Visos paslaugos atskleidžiant Jūsų gimes iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienius. PER 7 DARBO DIENAS JŪSŲ GIMINĖS LIETUVOJE TIESIAI Į RANKAS PERDUODAM AMERIKIETISKUS DOLERIUS. G A R A N T U O T A !

KELIONĖS Į LIETUVĄ DAR VIS GERIAUSIOMIS KAINOMIS IR SĄLYGOMIS. PATARNAVIMAS TIKSLIAUSIAI!

IŠSKRENDANTIEMS IKI BIRŽELIO 30 D., NORS VIETŲ NEDAUG BELIKE, BILETAS SU MOKESČIAI IR BILETO DRAUDA – TIK \$1.180.00 – TAI VISKAS – NĖ CENTO DAUGIAU!

Skrendam per Londoną su AIR CANADA ir LIETUVOS AEROLINIJĄ (LAL) specialiai sudaryta sutartimi.

Per Paryžių – TIK 12 DOLERIŲ DAUGIAU!

Ieškantiems kelionių į kitus (ar per kitus) Europos miestus visomis Oro Linijomis – GALIMYBES NERIBOTOS.

Smagiausiam metų laike, šį rudenį, SIŪLOM 15 DIENŲ MALDININKŲ KELIONES su maistu (2 kartus) ir pirmos klasės viešbučiais:

1) Rugsėjo 26 – spalio 10. Šventoji Žemė, Graikija ir Turkija – \$2990.
2) Spalio 15 – 29. Liurdas, Fatima, Paryžius, Madridas, Lisabona ir Portugalijos pajūris – \$2690.

Asmeniškai kreipkitės kiekvieną trečiadienį, tarp 11 ir 18 val (11 AM – 6 PM). Kitomis dienomis – užsitikrinti mano asmeniškai dėmesį Jūsų reikalams, – paskambinę palikite savo telefono numerį ir aš tuoj pat, arba Jums tinkamu laiku, atsakysiu.

Queen Travel International Ltd.
133 Roncesvalles Ave., TORONTO, Ont. M6R 2L2 TEL 416 531-4800

ALGIS MEDELIS

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation

1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KL Fondo kapitalas daugiau kaip 2 milijonai dolerių yra neličiamas. Palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai Kanadoje ir Lietuvoje.

Per 30 veiklos metų KLF paskyrė 1.3 milijonus dolerių lietuviškai kultūrai menui ir švietimui.

Testamentuose neužmirškime Kanados lietuvių fondo (Lithuanian-Canadian Foundation).

Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Tėvai dabarties kasdienybėje

Yra tėvų kurie labai myli savo vaikus, stengiasi jiems padėti įsitvirtinti gyvenime. Deja, yra ir tokių tėvų, kurie užpykę ant savo vaikų, nepadaidė jiems, net nenori jų matyti. Čia paminišiu tėvą, kurio pavyzdžiu galėtų sekti ir kiti. Tai a.a. Pranas Norušis.

Užėjus sovietams, jis, jo žmona ir vienintelė dukrelė bėgo iš Lietuvos, bet prie vokiečių sienos jo žmona ir dukrelė nutarė grįžti. Jis visą gyvenimą sau negalėjo atleisti, kodėl nepagrobė dukrelės, kuri sugrįžus buvo išvežta su motina į Sibirą ir ten, vienuolikos metų būdama, turėjo dirbti miške. Ir taip šešiolika metų ji vargo Sibire, prarado sveikatą ir paliegusi grįžo į Lietuvą.

Pranas Norušis, sužinojęs adresą jau būdamas Kanadoje, siuntė maistą ir vaistus į Sibirą. Kai jau duktė, atbuvus bausmę galėjo grįžti, tėvas rašė jai: "Važiok ten, kur aš kumeles pardaviau". Tai buvo slaptas susitarimas. Jis norėjo, kad iš Sibiro ji važiuotų į Lenkiją ir iš ten būtų ją atsiėmęs į Kanadą. Tada iš Lenkijos lengvai išleisdavo. Bet ji sugrįžo į Lietuvą. Ją kvietė atvažiuoti į Kanadą ji aplankyti, bet ji buvo labai silpnos sveikatos ir ilgokai nesiryzė.

Pagaliau 1988 m. ji atvyko pas tėvą į Kanadą po 44 nesimatymo metų. Tėvas su džiaugsmo ašaromis glaudė savo mylimą dukrelę prie savo širdies ir kaltino save, kodėl jis leido jai tiek metų vargti Sibire. Kanadoje jis ją visur vežiojo, stengėsi parodyti jai Kanados įžymesnes vietas, pirkė vaisius, kad ji nors kiek sustiprėtų. Nupirko automobilį, paskui kitą,

davė pinigų. Jis sakė, kad maždaug \$50.000 davė dukrai ir mirdamas testamentu viską paliko ne žmonai, o dukrai.

Paskutinis jo troškimas buvo nuvykti į Lietuvą ir nupirkti dukrai namą, bet nelaukta mirtis sukludė. Tai šviesus pavyzdys, kaip reikia rūpintis savo vaikais. Kartais tėvui skaudu, kai jis nori tik gero, o vaikai nevisada tai įvertina.

Deje, ne visi tėvai jaučia pareigą savo vaikui. Viena jauna dukrelė, suviliota draugų, pabėgo iš namų. Po kurio laiko sugrįžo, puolė ant kelių ir prašė tėvų atleidimo, kad ji klydo, bet tėvas pastūmė savo vienintelę dukrelę ir pasakė: "Išėik iš mano namų, aš tavęs nenoriu matyti, tu ne mano duktė, eik, kur buvai".

Kitas sūnus investavo tėvo pinigus, bet turėjo nuostolį. Tėvas labai supyko ant savo vienintelio sūnaus ir neįsileidė į savo namus; sakė: "Tu man ne sūnus, aš tavęs daugiau nenoriu matyti".

Vienas tėvas pyko ant savo vienintelio sūnaus, kad jis jam iš Lietuvos parašė negerą laišką. Tas sūnus jau 30 metų Kanadoje, bet tėvas negali atleisti savo vieninteliam sūnui už tą laišką. Ir atvykus sūnui į Kanadą nepadėjo – davė penkis dolerius. Tai buvo viskas atvykusiam sūnui į svetimą kraštą, nemokančiam kalbos, neturinčiam specialybės nei darbo.

Tai skaudūs atvejai, kurių mūsų visuomenėje neturėtų būti. Tėvų iškelianti aureolė, kaip ir motinos, yra jo meilė, o ne pertempta bausmė bei nusigrėžimas nuo savo šeimos.

Pr. Norušienė

Gili buvo 1996 metų žiema Lietuvoje. Nuotraukoje – torontiško VYTAUTO PAČKAUSKO sodyba Suvalkijoje

SKAITYTOJAI PASISAKO

REMTINA INSTITUCIJA

Kauno Krikščioniškieji gimdymo namai vadovaujasi krikščioniškos moralės ir etikos principais – nedaro abortų, kas Lietuvoje yra viena iš pagrindinių šeimos planavimo principų. Ši institucija neturi papildomų pajamų, kad galėtų įsigyti modernią šių laikų aparatūrą.

Mūsų išveijos finansinės institucijos, organizacijos ir visa lietuviška visuomenė prašomi suprasti šį rimtą poreikį ir savo auka prisidėti prie šios institucijos profesinio darbo patobulinimo. Aukas galima perduoti per parapijas arba pasiųsti Irenai Lukoševičienei, kuri jas perduos minėtiems gimdymo namams.

Irena Lukoševičius, 11 Wincott Dr., Suite 910, Etobicoke, Ont. M9R 2R9, Canada. Tel. (416) 246-9506.

PAGALBA MOTINOMS

MIELI TAUTIEČIAI IŠEIVUOJE,

Pastaraisiais metais Lietuvoje sparčiai mažėja gimstamumas, šiuo metu aiškiai nebeužtikrinantis visuomenės atsinaujinimo, nemažėja katastrofiškai didelis nėštumo nutraukimų skaičius, išlieka nenormaliai aukštas kūdikių mirtingumas, klesti natūralaus kūdikių maitinimo pakeitimo dirbtiniu tendencijos. Kitais žodžiais tariant, tampame mirštančia tauta.

Mūsų gimdymo namai pirmieji Lietuvoje pradėjo žengti tikruoju krikščionišku, tuo pačiu ir bendražmogišku, vertybių puoselėjimo keliu. Mūsų pagrindinės nuostatos – gyvybės puoselėjimas nuo pat jos užsimezgimo, atsisakant nėštumo nutraukimo bei nenatūralių šeimos planavimo metodų, natūralaus maitinimo pagrįstas sureikšminimas – turi būti įgyvendinamos profesionaliai, kartu tenkinant dvasios ir kūno sveikatos reikmes. Mes norime, kad motinos, atvykusios į Krikščioniškus gimdymo namus, patirtų ne tik dvasinę bet ir fizinę globą. Labai nepasitūrinčias bei vienišas motinas stengiamės sušelpiti iš įvairių labdarinių fondų gautais drabužiais, maistu, naujagimių slaugos priemonėmis.

Kad mūsų idėjos realizuotųsi,

HomeLife/Realty
One Ltd.
Realtor-Member
FAX 416 763-5097

2261 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6S 1N8
Visais namų pirkimo-
pardavimo reikalais jus
informuos ir maloniai
patarnaus
NIJOLĖ B. BATES
tel. 416 763-5161
(24 val. pager)

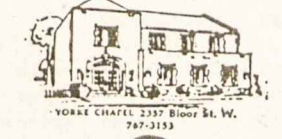
Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 416 533-7954

PEEL CHAPEL 2380 Hurontario St., 279-7668

RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORK CHAPEL 2387 Bloor St. W. 763-2151

mes negalime ir neturime atsilikti profesionalumo atžvilgiu nuo kitų motinos ir vaiko priežiūros įstaigų. Profesionalumo lygio išlaikymas reikalauja nemažai lėšų. Pakankamai dvisingą ir aukštos kvalifikacijos personalą galintį užtikrinti šiuolaikinio lygio akušerinę-ginekologinę pagalbą, mes turime. Tačiau mums labai trūksta šiuolaikinės diagnostikos aparatūros, operacinės, gimdyklų, naujagimių gydymo ir slaugymo, laboratorinės įrangos ir kt.

Mieli tautiečiai, prašome paieškoti galimybių padėti mums labai reikalinga aparatūra ir įranga, kurios sąrašą pridedame.

J. Pilkauskienė, vyriausia gydytoja, Kauno krikščioniškieji gimdymo namai

Reikalinga įranga: 1. Ultragarsinės diagnostikos aparatai – 3 (vienas jų g. b. portatyvinis); 2. Naujagimių plaučių ventilacijos ir intensyvaus stebėjimo aparatų – 2; 3. Inkubatorių naujagimiams – 3; 4. Kardiotokografų vaisiaus būklės sekimui – 4; 5. Operacinės įrangos: operacinių stalų – 2, aparatų nar-

kozei – 2, operacinės monitorių – 2; 6. Laboratorinės įrangos: periferinio kraujo formulės analizatoriaus, kraujo biocheminių parametrų analizatoriaus, kraujo šarminių rūgščių analizatoriaus; 7. Chirurginiai siūlai, švirkštai, lašelinės, medikamentai (antibiotikai, vitaminai).

STABDYKIME RUSIŠKUMĄ LAIVYNE!

Lietuvos prekybos ir žvejybos laivynas dirba apie 80% rusakalbių, todėl įstaiuose ir laivuose kalbama rusiškai.

Nors tarptautinė laivininkystės kalba yra anglų, bet Lietuvoje laikomasi rusiškų jūrininkystės terminų. Norint prisidėti prie išgyvendinimo rusiškumo, Jūrinės knygos fondas Toronte 1992 m. išleido trumpą lietuviškai-anglišką jūrinį žodyną ir Lietuvoje nemokamai išdalino laivynams, jūrinei spaudai, burliuotojams ir jūros skautams.

Šiuo metu Lietuvoje pageidauja turėti žodynelio antrą dalį angliškai-lietuvišką. Žodynelis jau paruoštas, todėl kreipiamės į tautiečius, prašydami jų paramos jam išleisti. Fondo adresas: H. Stepaits, 21 Cosmo Rd., Etobicoke, Ont., M8X 1Z3, Canada.

B. Stundžia, Toronto, Ont.

TORONTO

DĖL PAŠTO VĖLAVIMŲ galima skustis skambinant 416-979-8822 arba 1-800-267-1177. Palikti adresą su pašto kodu. Kuo daugiau bus užregistruota adresų, kuriems vėluojasi laikraščio pristatymas, tuo bus atkreiptas didesnis dėmesys.

“Mažasis apeigynas” – nauja papildyta laida, pažymėta 1995 m. data, išėjo iš spaudos šiomis dienomis. Pirmoji laida buvo išleista prieš 10 metų. Ir pirmąją, ir antrąją laidą parengė kun. J. Staškus, išleido Kanados lietuvių kunigų vienybė, remiama abiejų Toronto-Mississaugos lietuvių katalikų parapijų. “Mažasis apeigynas” yra skirtas visų pirma kunigams, bet gali būti labai naudingas ir kitiems. Jame sutelktos apeigos, įvairios maldos, sakramentų teikimas, pašventinimai, palaiminimai, kai kurios litanijos, gies-

Aukojo “T. žiburiams”

\$100 – Toronto Lietuvių pensininkų klubas; \$51 – J. Kairiūnas; \$50 – E. Kronas; \$30 – V. Jocas; \$25 – M. Gelažienė; \$20 – A. Mičiūdas, G. Venskaitis; \$12 – vysk. P. Baltakis, OFM; \$10 – I. Satras, B. Brazdžionis, T. Aleliūnas, J. Gaizutis; \$8 – V. Macas, \$5 – kun. V. Pikturna, A. Tamošiūnas; \$3 – L. Kriaučiūnas.

Rėmėjo prenumeratą atsiuntė:

\$50 – I. Vaičiūnionis, J. Duobaitis, M. Aukštuolis, P. Armonas, V. Bagdonavičius, J. Zygas, M. Kurpis, dr. J. A. Vyšniauskas, A. Alsbergas, S. Shepetys, P. Adomaitis, A. Žilėnas, A. Artiškionis, S. Vaičaitis, S. Ulbinas, J. Zabulionis, V. Bražys, P. Kuzma, J. Žemaitis.

Rėmėjo už dvejus metus atsiuntė A. Tamošiūnas.

Garbės prenumeratą atsiuntė: \$63 – vysk. P. Baltakis, OFM; \$60 – S. Paulaitis, A. J. Damušis.

Nuoširdus ačiū už paramą lietuviškai spaudai. Dėkojame garbės bei rėmėjo prenumeratoriams ir visiems, kurie, siųsdami reguliarią prenumeratą, prideda ir auką.

Paremkite “Tėviškes žiburius” auką, rėmėjo ar garbės prenumeratą, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi –

“TŽ” leidėjai

Registruota masažo terapeutė

Ramona Girdauskaitė, B.Sc., R.M.T.
20 High Park Blvd., Toronto.

Gydomas masazas (“Craniosacral Therapy”)

Priima pacientus pagal susitarimą

Telefonas 416 536-5437

Su gydytojo nurodymu dauguma privačių sveikatos draudos bendrovių (extended health care benefits) gydomąjį masažą padengia pilnai ar iš dalies.

Dantų gydytoja

Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.

1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)

Mississauga, Ontario L5G 3H7 Tel.: (905) 271-7171

Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais

1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7

(Priešais Lietuvių namus)

Tel.: 416 530-1070

Dantų gydytojai

Dr. J. E. BIRGIOLAS, D.D.S.

Dr. S. DUBICKAS, D.D.S.

Dr. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.
(Orthodontist)

2373 Bloor Street West
(Prie Jane St.)

Telefonas
416 763-5677

Šeimos gydytojas,

dr. Aleksandras Spudas

šiuo metu priima naujus pacientus.

1448 Lawrence Avenue East, Suite 210,
(prie Victoria Park Avenue)

Victoria Terrace Medical Centre, North York, Ont. M4A 2V6

Tel. 416 751-0082

Advokatas

VIKTORAS E. RUDINSKAS,

B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A., P. Eng.

27 John St., Second Floor

Weston, Ontario M9N 1J4

(arti Lawrence ir Weston Rd.)

Tel. 416 240-0594

Lengvai pasiekiamas
autobusu nr. 79 (Scarlett
Road) nuo Runnymede
požeminio stoties.

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500

(Bloor ir Jane gatvių kampas)

Toronto, Ontario M6S 4W3

Tel. (416) 762-7393

Fax (416) 763-0674

Atstovybės Lietuvoje naujas

adresas: Goštauto 4-78

(kitoje Neries upės pusėje

nuo “Lietuvos” viešbučio)

Vilnius

Tel. (3702) 22 78 97

Fax (3702) 22 63 68

DRESHER

DRAUDA

Visi draudos

patarnavimai

Lietuvių kalba

patarnauja

V. Drešeris ir

Rima (Petkutė)

Drešerienė.

Nekilnojamias

turtas

Patarnavimai

visose pirkimo ir

pardavimo srityse.

Kreiptis į Valterį

ar Rick Drešerį

Nekilnojamo

turto

įkainojimas

– mortgičių

– mokesčių

– turto ir kt.

Kreiptis į

Rick Drešerį

3830B Bloor St. West, Etobicoke, Ontario M9B 1K8

Tel. 416-233-3334, 416-231-2661

FAX 416-233-0285

Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 9 v.r. – 5 v.p.p.

Narys “Better Business” biuro

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376

Lilija Pacevičienė – telefonai 416 762-4232, 519 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

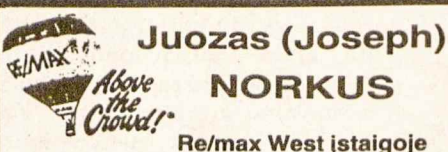
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3

416 762-4232 FAX 416 762-5588

Juozas (Joseph) NORKUS
Re/max West (staigoje
ilgiausiai dirbantis agentas.

Daugiau kaip 10 metų turintis pardavimo bei daugiau kaip 20 metų statybos ir remonto patirtį. Mielai atsakysiu į namų pirkimo, pardavimo ar remonto klausimus.

RE/MAX West Realty Inc.

1678 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A9

Skambinti bet kuriuo metu (staigos tel. 416 769-1616, namų – 416 532-5893)

Nemokamas namų įvertinimas

TORONTONT

Anapilio žinios

– Pirmasis mėnesio penktadienis bus birželio 7. Tą dieną 7 v.v. bus šventoji valanda prie išstatyto švenčiausiojo. Visi kviečiami dalyvauti.

– Gegužės 30 d. palaidota a.a. Monika Dūdienė, 74 m. amžiaus.

– Birželio 1 d. susituokė Vitas Kuliešius su Dalia Jankauskaite.

– Wasagos Gerojo Ganytojo šventovėje dabar sekmadieniais pamaldos yra 11 v.r.

– Midlande lietuvių pamaldos šiais metais bus rugpjūčio 4, sekmadienį. Pamaldų metu giedos mūsų parapijos choras. Prašome visus choristus dalyvauti.

– KLB moterų draugijos skyrius mūsų parapijoje praveda varotų drabužių vąj Lietuvos neturtintiems buvusiems tremtiniais paremti. Naudoiti, bet dar gerame stovėje drabužiai priimami sekmadieniais parapijos salėje prie drabužinės.

– Mišios birželio 9, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Boguslaw Celjowski (25 mirties metinės), 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 11 v.p. p. už a.a. Joną Račinską.

Lietuvių namų žinios

– Sekmadienį, birželio 2 d. popietėje dalyvavo 131 asmuo. Pranešimus padarė LN valdybos narys E. Steponas.

– LN valdybos posėdis – birželio 5, trečiadienį, 7v.v.

– Birželio 8 d. įvyks LN rengiamas varotų drabužių ir daiktų išpardavimas. Daiktai priimami LN darbo valandomis nuo 10 v.r. iki 5 v.p.p. Tel. 416 532-3311. Parduodamos medinės kėdės po \$1.

– Liepos 14, sekmadienį, įvyks LN vyrų būrelio ir "Atžalyno" gegužinė Boyd Conservation parke – "Green Acres". Autobusas išvažiuos 12.30 v.p.p. nuo LN ir "Vilniaus" rūmų. Važiuojantiems į gegužinę kelionę nemokama, bet prašoma užsiregistruoti LN raštinię tel. 416 532-3311.

– Primename "Lokio" svetainės lankytojams, kad galima pasinaudoti pasiūlymų bei sumanymų dėžute.

Anapilio autoaiškės vajai
aukojo: \$100 – P. E. Ališauskai.

Šv. Jono lietuvių kapinėms
aukojo: \$150 – E. Kronas; \$100 – O. Skrebūnienė, J. Asmenavičius, I. V. Biskiai, B. Vaičiūnienė, E. Azubalienė, K. Norkus, L. Ulbinas, B. Pranyš, M. Vaskevičienė, G. O. M., I. Luomanienė, B. A. Vaišnorai, V. Birgelienė; \$50 – O. J. Kirvačiai, L. Morkūnienė, B. Abromaitienė, O. Dementavičienė, V. Jasinevičienė, P. J. Ivanauskai, L. Einikienė, S. Domeikienė (a.a. Juozo Domeikos atminimui), A. Zalagėnas, A. Mačiulaitis, O. Skėrienė, B. G. Čizikai, J. Dovidaitienė (a.a. Prano Dovidaičio atminimui), J. Labuckienė, A. Z. Vaičiūnaitė, S. E. Markauskai, F. Šiapienė, K. Januškevičius, J. Jocas, P. Kripas, S. Kuzmickas, R. J. Dūdos, A. Dobienė, A. Lukošienė, D. Batūrienė; \$40 – V. Timoshenko, J. Rupniak, F. Venskevičius; \$25 – G. Šutienė, J. Juodis, A. Samson, B. Antanaitienė, A. Lėdienė; \$20 – A. Z. Dobilai, P. Balasevičius, O. Ražauskas, T. Bilda, J. H. Kukučiai, A. Sukauskas, E. M. Kazakevičiai, M. Timukas, P. T. Pargauskai, J. Lapavičius, E. Varden, O. Savickienė, P. Polgrimas, A. Petkevičienė, R. Sirutienė, A. Masionienė; \$10 – K. Gudinskis; \$7 – P. Daržinskis; \$5 – V. Gudaitis; \$2 – K. Daunys.

KLB moterų draugijos
Delhi skyrius "Tėviškės žiburiams" paaugojo \$150. Leidėjai nuoširdžiai dėkoja už paramą.

A. a. Mečiui Pranui mirus,
užjaušdami žmoną Birutę, Elzbieta ir Juozas Benečiai "Tėviškės žiburiams" aukėjo \$25.

A. a. Juozo Norvaišos-Girnio ir a.a. Osvaldo Delkaus atminimui pagerbti Elena (Irena) Delkuvienė "Tėviškės žiburiams" aukėjo \$100.

Atitaisymas. "TŽ" nr. 21 po "Pašvaistės" nuotrauka turėjo būti "su chorvedžio muz. Andriumi Petrasūnu, jn. – nuotr. N. Armstrong".

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kurio laiku tel. 503-1687.

ATLEIKU stalius, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemoms įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas). Skambinti Algiui tel. 905 272-8323.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Sekmadienį, birželio 2 d., per 10.15 val. Mišias kanklėmis skambino Julija Adamonytė. Danguolė Radtkienė ir Žibutė Janeliūnienė. Giedojimui vadovavo Emilija Bušinskaitė.

– Gegužės 26 d. pakrikštyti du pusbroliai: Rimos Styraitės ir Stephen Pogorski sūnus Peter Louis ir Danos Styraitės ir Gary Moulton sūnus Justin John.

– Šį antradienį Šv. Jono lietuvių kapinėse palaidotas a.a. Zenonas Kučinskas, 78 metų amžiaus.

– Trečiadienį, birželio 5 d., 7 val. vak. Prisikėlimo parapijos salėje įvyks Baltiečių moterų tarybos lietuvių skyriaus rengiama vakaronė Sibiro tremtiniais atminti. Programoje – meninė dalis ir vaishės. Surinktos aukos bus skirtos buvusių tremtinių ir politinių kalinių labdarai.

– Birželio 7 – pirmasis mėnesio penktadienis. Vakare 7.30 val. aukojamos Mišios, garbinamas Švč. Sakramentas ir kalbama Švč. Jėzaus Širdies litanija. Seneliai ir ligoniniai lankomi namuose bei prieglaudoje ir aprūpinami sakramentais iš anksto susitarus su parapijos kunigais.

– Mišios sekmadienį, birželio 9: 8.15 – už a.a. Anelę ir Praną Vaserius; 9.15 – už a.a. Genevą ir Riccardą Bordignon; 10.15 – už a.a. Anelę Vyšniauskienę (mirties metinės), a.a. Ireną Jurkienę, a.a. Joną Leverį; 11.30 – už parapiją ir visus parapijiečius.

Vidas Karvelis, jėzuitas klierikas, studijavęs teologiją Toronto universitete, šį sekmadienį, birželio 9 d., 10.15 val. Mišių metu bus įšventintas diakonu. Į iškilinę atvyksta vysk. P. Baltakis bei kiti svečiai kunigai.

Kun. Petras Rukšys, salezietis, besidarbuojantis lietuvių sielovadoje Brazilijoje, lankėsi Toronte, kur nuo 1952 m. gyvena jo tėvų šeima. San Paulo mieste jis yra lietuvių katalikų klebonas, perėmęs tas pareigas iš kun. J. Šeškevičiaus, dvisavitraščio "Mūsų Lietuva" redaktoriaus ir leidėjas. Aplankė "Tėviškės žiburius" ir paliko rankraštį apie Brazilijos lietuvių gyvenimą.

Magdalenos Pakulienės, Lietuvos nepriklausomybės laikų mokytojos, 90 m. amžiaus suakktis buvo atšvesta gegužės 25 d. "Vilniaus" rūmuose, Toronte. Sukaktuvininkės pagėdavimu, vietoje dovanų svečiai aukėjo tremtinių vaikų mokyklai "Lietuvių namai" Vilniuje. Surinkta \$700. Nuoširdžiausia padėka gerbiama M. Pakulienėi už motinišką rūpestį ir aukotojams už didžiulę dovaną tremtinių vaikams. Šios aukos padės mūsų tautos atžaloms greičiau išmokyti lietuvių kalbą, geriau susipažinti su Lietuvos istorija, kultūra, papročiais ir pajusti Rūpintojėlių žemės gamtos grožį. A.S.

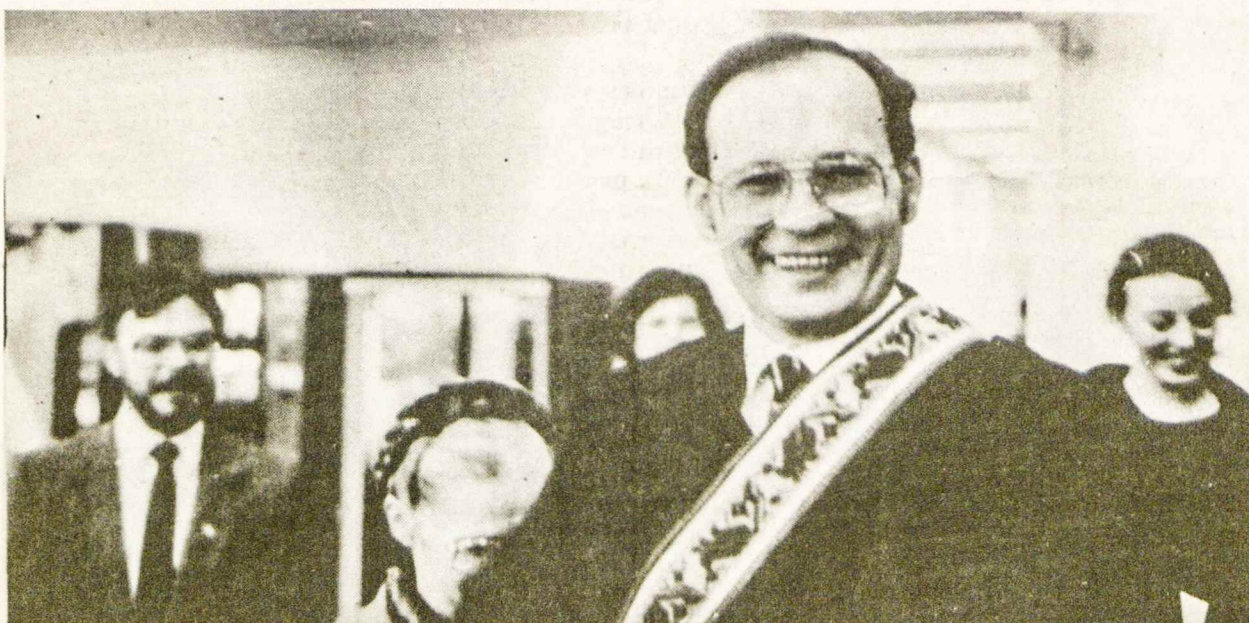
Toronto Maironio mokyklai aukoto: Anapilio parapija – \$4,500 ir Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas – \$3,500. Nuoširdžiai dėkojame už paramą išlaikyti lietuvių išėjimoje.

Vedėja
Antaninos Garmutės "TŽ" bendradarbis, trečioji dokumentinių apybraižų trilogijos dalis "Tėvo vasara" neseniai išleista Lietuvoje. Jos knyga "Ažuolų randai" 1989 m. išleido "Tėviškės žiburiai". Dar yra likę keliasdešimt egzempliorių, kuriuos galima įsigyti "TŽ" administracijoje.

Seinijos lietuviai – Vitas Kuliešius ir Dalia Jankauskaitė susituokė Lietuvos kankinių šventovėje 1996. VI. 1. Jungtinių apėgas atliko klebonas kun. J. Staškus, dalyvaujant labai gausiam tautiečių būriui. Vestuvinis pokylis įvyko parapijos salėje su tradicinėmis apeigomis. Dalyvavo apie 200 svečių bei viešnių. Tai buvo smagus Seinijos lietuvių susibūrimas. Visi linkėjo jaunavedžiams laimingo vedybinio gyvenimo. Ilgai skambėjo lietuviškos dainos, lydėjusios jaunavedžius į naują gyvenimą.

CANDLELIGHT CATERING

Gaminamas maistas pokyliams, vestuvoms, mergvakariams, krikštynoms ir pusrėčiams. Parūpinam gėles. Skambinti tel. 416 622-9753 Joanai Bubulienėi.

GEDIMINAS VAGNORIUS 1990 m. pirmos kelionės į Kanadą metu, svetingai sutiktas Mirabel orauostyje
Montrealio lietuvių

KANADOS BALTIEČIŲ FEDERACIJA

visus kviečia dalyvauti metiniame

SIBIRINIŲ TRĖMIMŲ

MINĖJIME

birželio 13, ketvirtadienį, 7 valandą vakaro. Ekumeninės pamaldos Toronto Šv. Andriejaus latvių-estų šventovėje (Carlton-Jarvis gatvių sankryžoje). Visos organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis. Rikiuotei į pamaldas rinktis 6.30 val. vakaro prie šventovės. Gausiu dalyvavimu pagerbkime ištremtųjų ir Sibire žuvusiųjų atminimą.

Kanados baltiečių federacija
Kanados lietuvių bendruomenės krašto valdyba

SIBIRINIŲ TRĖMIMŲ MINĖJIMAS, rengiamas Kanados baltiečių federacijos ir KLB krašto valdybos, įvyks birželio 13 d., ketvirtadienį, 7 v.v., Šv. Andriejaus latvių-estų liuteronų šventovėje (Carlton-Jarvis gatvių sankryžoje). Visi kviečiami gausiai dalyvauti.

Kanados lietuvių dailininkų meno paroda įvyks Kanados lietuvių dienų proga, š. m. spalio 11-13 d.d. Anapilio parodų salėje. Parodą koordinuoja dail. Jurgis Račkus. Dailininkai kviečiami iki rugpjūčio 1 d. prisijusti "jury" komisijos atrankai mažiausiai 4 skaidres savo paskutiniausių turimų darbų, pridant vardą, pavardę, adresą su pašto kodu ir telefono numerį(-ius), kiekvieno darbo pavadinimą, techniką, dydį ir kainą. Medžiagą siųsti J. Račkui, 1998 Lakeshore Rd. West, Mississauga, Ont. L5J 1J8.

Kanados lietuvių dienos (jau 34-tosios) įvyks 1996 m. spalio 11-13 d.d. Toronte. Visą šventės programą koordinuoja KLB Toronto apylinkės valdyba, vadovaujama pirmininkės Danutės Garbaliušienės. Pasirošimai vyksta visose srityse, kaip literatūros vakaras, dramos popietė, meno ir tautodailės parodos, mokytojų suvažiavimas, sporto varžybos, koncertas, jaunimo susipažinimo vakaras, iškilmingas pobūvis bei links-mavakaris-atsisveikinimas. Po-būvyje bus galima sėdėti su savo kraštiečiais prie stalų, kurie turės ne tik numerius, bet ir Lietuvos miestų pavadinimus. Planuojama užsakyti ir pardavinių Lietuvių dienų marškinėlių. Ruošiamas Lietuvių dienų leidinys. Bus mokyklinio amžiaus vaikų (8-15 m.) sukurty eliašačių konkursas, su premijom už geriausius tris eilėraščius laisva tema, kuriuos reikia prisijusti iki rugpjūčio 15 d. Sekite KLD skelbimus. G.B.-Inf.

PLB veiksmų kadencija pratesta. Pasaulio lietuvių bendruomenės VIII-tojo seimo atstovų korespondencinis posėdis įvyko 1996 m. balandžio 14 – gegužės 15 laikotarpiu. Buvo svarstyti du skubūs klausimai: IX-tojo seimo šaukimo nukėlimas ir 1997-tuosius metus ir Juozo Gailos rinkimas ir PLB valdybą vietoj iš jos pasitraukusio nario. 1996 m. gegužės 29 d. buvo grįžę 100 laisčių iš 23 kraštų. Balsavimu pasisakyta už IX-tojo seimo šaukimą 1997 m. 72 balsais, prieš balsavo 18, susilaikė 8. Juozas Gaila išrinktas PLB valdybos nariu 79 balsais, prieš balsavo 17, susilaikė 4.

PLB Inf.

IEŠKOMA moteris prižiūrėti 4 metų mergaitę 6 dienas per savaitę. Skambinti tel. 416 247-4928.

VYKSTAME Į LIETUVĄ liepos 1 d. Galime nuvežti pinigų, vaistus ar nedidelius paketus. Skambinti telefonu 905 545-8868 Hamiltone.

LABDAROS KAZINO

1573 Bloor St. West (Bloor - Dundas West)

Programoje: laimės ratas, kortų žaidimai (Blackjack, Hold'Em Poker),

Birželio 7, penktadienį, 12 v.p.p. iki 4 v.r.

Birželio 8, šeštadienį, 12 v.p.p. iki 4 v.r.

Birželio 9, sekmadienį, 12 v.p.p. iki 4 v.r.

PELNAS – Toronto Lietuvių namams. Dėl stalų rezervacijos skambinti tel. 416 532-8217

Leidimo nr. P963638

Valdo – Georgian Gaming Services

DIENOS STOVYKLA "GINTARAS" HAMILTONE vyks nuo

š. m. liepos 8 iki rugpjūčio 2 d.d.
9 v.r. iki 12 v.p.p.

Vaikams – 3 iki 14 metų amžiaus, Šv. Juozapo mokykloje (Locke & Herkimer g-se)

Registruotis skambinant tel.905 627-0624.

Toronto Maironio mokyklos užbaigimas įvyko penktadienį, gegužės 31 d. Prisikėlimo parapijos didžiojoje salėje. Aštuntą skyrių baigė 25 mokiniai, Aukštesniosios lit. kursas – devyni jaunuoliai-ės. Susirinko apie 150 tėvelių, senelių ir mokytojų kartu su baigiančiais atšvesti jų pasiekimus iškilmingoje vakarienoje su programa ir sveikinimais. (Plačiau kitame "TŽ" nr.)

"Atžalyno" tautinių šokių ansamblio veiklos 25-metis buvo atšvestas Toronto Lietuvių Namuose šeštadienį, birželio 1 d. Susirinko buvusieji ir dabartiniai šokėjai, tėveliai, grupės pradininkai, "krikšto tėvai", įvairūs rėmėjai ir svečiai. Punktualiai pradėjoje programoje įvairaus amžiaus grupės, nuo visai mažiukų iki veteranų, šodė 18 šokių, gražiai supintų žodiniu "Atžalyno" veiklos apibūdinimu, kurį skaitė Aldona Karosaitė.

Meninę programą sekė sveikinimai. Raštu sėkmės linkėjo buvusi "Atžalyno" vadovė Silvija Martinkutė-Radvilienė, asmeniškai sveikino KLB pirmininkas Alg. Vaičiūnas, Toronto "Gintaro" tautinių šokių grupės vad. Rūta Kamaitytė, LN moterų būrelio vardu – Laima Mačionienė. Oficialiosios dalies pravedė Irena Poškutė išreiškė ypatingą padėką buvusiems ir dabartiniams ansamblio mokytojams ir muzikantams, visi buvo išvardinti, prašyti atsistoti ir jiems padėkota simbolinėmis dovanomis.

Tėvų komiteto pirmininkė Danutė Bonner tarė padėkos žodį angliskai, suminėjo visus

komiteto narius ir padėjėjus. "Atžalyno" šventinio pyrago žvakutes užpūtė dalyvaujantys "krikšto tėvai" Melitta ir Edvardas Bumeisteriai, Genovaitė ir Stasys Kuzmai. Evangelikų-liuteronų parapijos klebonui kun. Alg. Žilinskui sukalbėjus invokacijas, visi vaišinosi skania V. Birštono paruošta vakariene, vėliau turėjo progos pasilinks-minti ir pašokti grojant V. Poviloniui ir V. Ramanauskui. Sukaktuvinio koncerto proga buvo išleistas leidinys, papuoštas gražiu rinkiniu nuotraukų, kuriose matyti įdomūs "Atžalyno" seni ir nauji veidai, vaizdai, mokytojai, rėmėjai, šokėjai ir kelionės. Linkėtina "Atžalynui" ir toliau taip nuoširdžiai ir ištvėringai dirbuotis, ypač pritraukiant jaunimą, kuris kitaip gal neturėtų progos reikštis lietuvių tarpe. Sėkmės jiems dalyvaujant X Tautinių šokių šventėje ir visuose ateities užmojuose. Dlv.

Baigiant rengti šį "TŽ" numerį, gautas pranešimas iš Klivlando, kad gegužės 28 d. naktį buvo apipieštos "Dirvos" redakcijos patalpos, pavogti visi keturi kompiuteriai su priedais, faksas ir kita aparatūra. Padaryta nuostolio laikraščio leidėjams už 15.000 dol. Plačiau – sekanciam "TŽ" nr.

BANGA RENOVATIONS, namų remonto bei pataisymų bendrovė, atlieka įvairius stalius, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimo, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonios kambarius. Taiso smulkius vandentiekio bei elektros gedimus. Stato lauko verandas, tvoras. Garantuojamos prieinamos kainos ir darbo kokybė. Skambinti Robertui Melkiui, tel. 416 760-7181.

MONTREALQUE

"Lito" metinis narių susirinkimas įvyko gegužės 26 d. Šv. Kazimiero parapijos svetainėje. Dalyvavo 165 nariai ir 9 svečiai. Iš pranešimų paaiškėjo, kad "Lito" balansas per praėjusius metus sumažėjo \$1,381,235. Metai užbaigti su \$29,282,204. Jei visoj Kanadoj ekonominis gyvenimas šlubuoja, tai Kvebeko pračio rudenis referendumai ir dar kitas žadamas netolimoje ateity "Litui" regimai atsiliepią. Susirinkime apie tai buvo išsamiai kalbėta, ir galvojama pritraukti daugiau klientų iš "Lito" apylinkės, ypač dar ir todėl, kad čia arti nėra jokių bankų. "Lito" valdybos bei komisijų sudėtis nepasikeitė. Kadencijas baigė, visi buvo perrinkti aklamais būdu. Valdybą sudaro: Rūta Pocauskaitė-Rudinskienė, Lydija Dragūnienė, Arūnas Staškevičius, Rimantas Jurkus ir Andrius Gaputis. Kredito komisija: Justas Kibirkštis, Paulius Rutkauskas ir Lilija Gėdvilaitė. Revizijos komisija: Joana Adamonytė, Alfredas Pališaitis ir L. Zienkutė-Goodwin. Pabaigoje susirinkimas nutarė pasveikinti Desjardins atstovybės Lietuvoje kredito unijų projekto direktorę Reginę Piečaitienę ir jos suorganizuotas Radviliškio, Marijampolės, Plungės, Vilkaviškio bei Šilutės kredito unijas, palinkint finansinės sėkmės. Susirinkimas baigtas vakariene.

Sesėlė Paulė, Montrealio seselių namų vyresnioji, Putname išrinkta Marijos Nekalto Prasidėjimo seselių Amerikoje provincijole. Nuoširdžiai seselę sveikiname ir prašome Dievo palaimos naujose pareigose. Mes, montrealiečiai, neteksime darbščios, rūpestingos ir visiems pagalbstinčios seselės.

Kun. Juozo Aranausko 80 metų amžiaus sukakties paminėjimą rengia Jūros šaulių kuopa "Neringa" birželio 30 d. Aušros Vartų parapijos salėje. Bilietus reikia užsisakyti iki birželio 23 d. pas Leoną Balaišį tel. 366-8259 arba pas kitus jūros šaulius. Auka \$20.

Kun. Kazimieras Ambrašas, aplankęs Pietų Amerikos lietuvių, grįžo į Montrealį.

Kun. Izidorius Sadauskas, ilgiau pabuvęs Montrealyje ir aplankęs artimuosius Amerikoje, grįžo į Vilnių.

Povilas Rutkauskas ir **Elizabet Milne** gegužės 25 d. susituokė Aušros Vartų šventovėje.

A.a. Irena Girklytė, 67 m. amžiaus, mirė gegužės 21 d. Iš Aušros Vartų šventovės gegužės 24 d. palaidota Notre Dame des Neiges kapinėse. Lūdi sesuo, brolis su šeimomis ir kiti giminės bei artimieji. B.S.

LITAS

Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Seve, Montreal (Quebec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Namai – Automobiliai – Prekyba – Atsakomybė

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

Tel. 514 722-3545 FAX 514 722-3546

JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. DONNA SVRAKA, A.I.B.

PETRAS ADAMONIS, C.I.B. Res. 514 256-5355

Greltas ir tikslus patarnavimas. Pateiktas visų reikalingų apsidrausti.

Lietuvos žygeivių klubas, leidžiantis laikraštį "Athalsis", savo veikla ir leidiniais skatina keliauti ir pažinti Lietuvą.

Ivairios žinios

Panevėžio žygeivių klubas, gyvuojantis jau penkti metai, leidžia laikraštį "Athalsis", kurio 1996 metų pavasario laidoje nemažai nuotraukų su antrašte "Paminklai, kuriuos mes statome". Tai informacinis leidinys turizmo reikalams; red. D. Balčiūnas, Beržų g. 52, 5319 Panevėžys, Lietuva.

A. Viluckis, "TŽ" skaitytojas ir bendradarbis, gyvenantis Vokietijoje, ir Jonas Urbutis Klaipėdoje leidžia T. Staponienės redaguojamą laikraštį "Žemaitija", kurio nr. 2 (51) pasiekė "TŽ" gegužės 29 d. Poikalbyje su redaktore A. Viluckis išreiškė ryžtą laikraštį leisti "kol būsiu gyvas". Po antrašte išspausdinta, kad laikraštis "krikščioniškos, tautiškos, konservatyvios krypties". Leidinys 4 psl. iliustruotas, spausdintas dviem spalvomis.

KAUNE Vytauto prospekte parduodamas labai didelis namas. Tinka parduotuvioms, įstaigoms, viešbučiui ir pan. Kreiptis telefonu 201-267-8329 nuo 6 iki 9 v.v.

Punia Construction Ltd.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ

atlieka įvairiausius

statybos-remonto darbus.

Įvedame dujotiekius, oro ir vandens šildymo sistemas, atliekame visus elektros bei vandentiekio darbus, nusauginame rūsius, dengiame stogus ir t. t. Garantuojame gerą darbo kokybę. Skambinti

Alvydui tel. 905 848-9628

416 609-5108 (pager).

Dr. Milda Danytė Vytauto Didžiojo universitete Kaune 1996 m. pavasario semestre dėstė kursą "Šiaurės Amerikos lietuvių diasporos istorija". Dabar diaspora vadinama bet kuriame krašte gyvenančių mazučių (tautinės ar ir kitokios) kelių kartų bendruomenės. Krikščionybės apaštali laikais taip vadintose žydų bendruomenės, gyvenančios už Palestinos ribų.

Broniaus Kviklio didžiulius archyvus (12,500 pavadinimų, apie 8,000 kg) padovanojus V. D. universitetui, ten įsteigtas Išeivijos studijų centras.

Toks universitetinis kursas yra pirmas Lietuvoje ir bene iš viso pirmas. Dr. Danytė jau šešti metai VDU dėsto anglų literatūrą. Anksčiau Kanadoje yra surinkusi daug medžiagos apie Kanados įvairių kartų lietuvių imigrantus. Dalis tos medžiagos paskelbta knygoje "DP – Lithuanian Immigration to Canada after the Second World War" ir keliolikoje straipsnių ir pranešimų konferencijose. Yra dirbusi Kanados valstybiniuose archyvuose ir rinkusi medžiagą Vatikano archyvuose. Inf.

Nori susirašinėti

Andrius Žmūrikas, 20 m. amžiaus, norėtų susirašinėti su Šiaurės Amerikos lietuviams. Rašyti: Stadijo g-vė 19-2, Garliava, Kauno raj. Lietuva-Lithuania.

NUVEŽAME, PARVEŽAME į Toronto aerostą. Skambinti telefonu 905 545-8868 Hamiltone.